

Forslag
til
Lov om ændring af lov om socialtilsyn og lov om social service
(Opfølgning på socialtilsynsreformen)

§ 1

I lov om socialtilsyn, jf. lovbekendtgørelse nr. 124 af 12. februar 2016, som ændret ved § 2 i lov nr. 647 af 8. juni 2016, foretages følgende ændringer:

1. I § 3, stk. 1, ændres »udbyde« til: »tilbyde«.
2. I § 4, stk. 1, nr. 2, ændres »nr. 5 og 6« til: »nr. 5-7, jf. dog § 66 a, stk. 7,«.
3. I § 4, stk. 1, nr. 3, litra a, udgår »hvor borgeren er visiteret af kommunalbestyrelsen til ophold i boligen, «.
4. I § 5, stk. 1, indsættes efter »ansøgning«: » og dialog med ansøger«, og »på baggrund af en vurdering af, om« ændres til: »såfremt«.
5. I § 5, stk. 7, ændres »§ 6« til: »§ 5, stk. 1«.
6. I § 6, stk. 2, indsættes efter nr. 3 som nyt nummer:
»4) Sundhed og trivsel.«
Nr. 4 - 7 bliver herefter nr. 5 - 8.
7. I § 6, stk. 2, nr. 4, der bliver nr. 5, indsættes efter »og ledelse«: », jf. dog stk. 4«
8. I § 6, stk. 2, nr. 6, der bliver nr. 7, indsættes efter »Økonomi«: », jf. dog stk. 4«
9. I § 6 indsættes efter stk. 2 som nye stykker:
»Stk. 3. Ved vurderingen af, om de tilbud, som er nævnt i § 4, stk. 1, nr. 2 - 4, har den fornødne økonomiske kvalitet, jf. stk. 2, nr. 7, skal socialtilsynet tage stilling til, om:
1) tilbuddet er økonomisk bæredygtigt,
2) tilbuddets økonomi giver mulighed for den fornødne kvalitet i tilbuddet i forhold til prisen og i forhold til tilbuddets målgruppe, og
3) der er gennemsigtighed med tilbuddets økonomi.
Stk. 4. Hvis tilbuddet er omfattet af § 66, stk. 1, nr. 7, i lov om social service, fører socialtilsynet ikke tilsyn med tilbuddets organisation, ledelse og økonomi, jf. stk. 2, nr. 5 og 7, og §§ 13 - 18.«
Stk. 3 bliver herefter stk. 5.
10. I § 6, stk. 3, der bliver stk. 5, indsættes efter »regler om«: »det økonomiske tilsyn og«

11. I § 7, stk. 1, 1. pkt., indsættes efter »§ 6«: », og opfylder betingelserne for godkendelse, jf. § 5, stk. 1.«
12. I § 7, stk. 1, 2. pkt., ændres », som« til: ». Dialogen«.
13. I § 8, stk. 1, 2. pkt., indsættes efter »træffes for«: »en periode på højst«.
14. I § 8, stk. 2, 1. pkt., indsættes efter »kan«: », når forholdene i det enkelte tilbud giver anledning hertil,«.
15. I § 10 indsættes som stk. 3:
»Stk. 3. Socialtilsynet kan orientere den kommune, som har ansvar i henhold til lov om social service for den enkelte borgers ophold i tilbuddet, jf. §§ 9-9 b i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, hvis socialtilsynet bliver opmærksomt på bekymrende forhold vedrørende kommunens opgaver i forhold til den enkelte borger.«
16. I § 11 indsættes som stk. 4:
»Stk. 4. Den, der har henvendt sig anonymt til socialtilsynet om bekymrende forhold i tilbuddet, jf. stk. 1, kan over for socialtilsynet samtykke i, at socialtilsynet over for tilbuddet eller andre oplyser, at tilsynet har modtaget henvendelsen. Vedkommende kan samtykke i, at socialtilsynet over for tilbuddet eller andre oplyser navnet på den, der har rettet henvendelse. Vedkommende kan helt eller delvis samtykke i, at socialtilsynet over for tilbuddet eller andre videregiver henvendelsens indhold. «
17. I § 12, stk. 2, nr. 1, ændres »i forhold til godkendelsesgrundlaget« til: »i forhold, der lå til grund for godkendelsen, jf. § 5, stk. 1«.
18. I § 13, stk. 1, indsættes efter »enkeltmandsvirksomheder«: » eller interessentskaber«.
19. § 15, stk. 1, affattes således:
»§ 15. Socialtilsynet kan kun efter § 5, stk. 1, godkende tilbud omfattet af § 4, stk. 1, der er oprettet som fonde, og som er undtaget fra lov om fonde og visse foreninger og lov om erhvervsdrivende fonde, hvis tilbuddet er lovligt etableret som fond. Socialtilsynet skal angive i godkendelsen, jf. § 5, stk. 1, at tilbuddet er lovligt etableret som fond.«
20. I § 15, stk. 2, indsættes efter »fonde«: », der er godkendt af socialtilsynet efter § 5, stk. 1«.
21. I § 15, stk. 4, ændres »Væsentlige vedtægtsændringer og opløsning af fonden« til: »Ved væsentlige ændringer af vedtægtsbestemmelser, herunder om formål, uddelinger eller lignende, samt ved fondens sammenlægning eller opløsning «, og efter »Civilstyrelsen« indsættes: » efter socialtilsynets forudgående tilladelse«.
22. I § 15 indsættes efter stk. 4 som nyt stykke:
»Stk. 5. Bestyrelsen for tilbud etableret som fonde, der er godkendt af socialtilsynet efter § 5, stk. 1, må kun med socialtilsynets samtykke foretage eller medvirke til ekstraordinære dispositioner, som kan medføre risiko for, at vedtægten ikke kan overholdes, eller at fonden ikke fortsat vil kunne eksistere.«
Stk. 5 og 6 bliver herefter stk. 6 og 7.
23. I § 15, stk. 5, der bliver stk. 6, ændres »der er undtaget fra lov om fonde og visse foreninger,« til: »der er godkendt af socialtilsynet efter § 5, stk. 1, «, og efter »omfatter« indsættes: »ud over socialtilsynets opgaver efter §§ 7-11 og §§ 16 – 18«.
24. I § 15 indsættes som stk. 8 og 9:
»Stk. 8. Tilbud oprettet som fonde, der er godkendt af socialtilsynet efter § 5, stk. 1, skal efter anmodning fra socialtilsynet eller af egen drift give socialtilsynet de oplysninger, der er nødvendige for, at socialtilsynet kan varetage sine opgaver efter stk. 1 - 7.

Stk. 9. Social- og indenrigsministeren kan fastsætte nærmere regler om socialtilsynets særlige opgaver efter denne bestemmelse i forhold til tilbud oprettet som fonde, der er godkendt af socialtilsynet efter § 5, stk. 1.«

25. I overskriften før § 16 og i § 16, stk. 1 og 3, ændres »budget« til: »årsbudget«, og i § 16, stk. 2, 2. pkt., ændres »budgettet« til: »årsbudgettet«.
26. I § 16, stk. 2, 1. pkt., ændres »udarbejdes budget, jf. stk. 1, både for de enkelte tilbud og for den samlede koncern« til: »ud over årsbudget for de enkelte tilbud, jf. stk. 1, udarbejdes en koncernnote«.
27. I § 19 indsættes som *stk. 2*:
»Stk. 2. Klage over socialtilsynets afgørelser om ophør af godkendelsen af et tilbud, jf. § 5, stk. 7, har opsættende virkning. Hvis særlige forhold gør det påkrævet, kan socialtilsynet eller Ankestyrelsen træffe afgørelse om at iværksætte afgørelsen straks. Afgørelsen efter 2. pkt. kan ikke indbringes for Ankestyrelsen.«
28. I § 24, stk. 1, 1. pkt., indsættes efter »foretager herunder stikprøver« til: », deltager i tilsynsbesøg og gennemfører faglige undersøgelser«.

§ 2

I lov om social service, jf. lovbekendtgørelse nr. 1284 af 17. november 2015, som ændret senest ved § 1 i lov nr. 647 af 8. juni 2016, foretages følgende ændringer:

1. I § 66, stk. 1, nr. 5, ændres »eller« til: »,«.
2. I § 66, stk. 1, nr. 6, ændres ».« til: », eller«.
3. I § 66, stk. 1, indsættes som *nr. 7*:
»7) pladser på efterskoler, frie fagskoler og frie grundskoler med kostafdeling.«
4. I § 66, stk. 2, ændres »2 eller 6« til: »2, 6 eller 7«.
5. I § 66 a indsættes efter stk. 6 som nyt stykke:
»Stk. 7. Har en efterskole, en fri fagskole eller en fri grundskole med kostafdeling 8 pladser eller derunder til anbringelse af børn eller unge efter § 52, stk. 3, nr. 7, skal den enkelte plads være godkendt som konkret egnet i forhold til det pågældende barn eller den pågældende unge af kommunalbestyrelsen i den anbringende kommune.«
Stk. 7 og 8 bliver herefter stk. 8 og 9.
6. I § 66 a, stk. 8, der bliver stk. 9, ændres »og egne værelser m.v., jf. stk. 1, 2 og 6« til: », egne værelser m.v. og konkret godkendte pladser på efterskoler, frie fagskoler eller frie grundskoler med kostafdeling, jf. stk. 1, 2, 6 og 7«.

§ 3

Loven træder i kraft den 1. januar 2017.

§ 4

Stk. 1. Kommunale tilbud i form af hjælp og støtte efter §§ 83-87, 97, 98 og 102 i lov om social service, hvor den bolig, der er knyttet til tilbuddet, udlejes af kommunalbestyrelsen til beboerne i overensstemmelse med lov om leje, og hvor tilbuddet er oprettet inden lovens ikrafttræden, kan godkendes efter § 4, stk. 1, nr. 3. Kommunalbestyrelsen kan kun udleje den bolig, der er knyttet til et kommunalt tilbud i form af hjælp og støtte efter §§ 83-87, 97, 98 og 102 i lov om social service, hvis tilbuddet er oprettet inden lovens ikrafttræden.

Stk. 2. Botilbudslignende tilbud, som, jf. § 1, nr. 3, og § 4, stk. 1, bliver omfattet af socialtilsynet fra lovens ikrafttræden, og som var oprettet inden lovens ikrafttræden, skal godkendes efter reglerne i lov om socialtilsyn inden den 1. januar 2019. Godkendelsen skal ske på socialtilsynets eget initiativ eller efter ansøgning fra det enkelte botilbudslignende tilbud. De i 1. pkt. nævnte tilbud er underlagt driftsorienteret tilsyn, jf. § 7 i lov om socialtilsyn, fra lovens ikrafttræden. Den besigtigelse, der finder sted i forbindelse med godkendelse af de i 1. pkt. nævnte tilbud efter reglerne i lov om socialtilsyn i perioden fra lovens ikrafttræden indtil den 1. januar 2019, indebærer, at der ikke skal gennemføres et tilsynsbesøg i det pågældende år, jf. § 7, stk. 3, i lov om socialtilsyn.

Stk.3. Ankestyrelsen kan efter anmodning tillægge klage over socialtilsynets afgørelser om ophør af godkendelsen af et tilbud, jf. § 1, nr. 27, der er indgivet inden lovens ikrafttræden, opsættende virkning.

§ 5

Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland.

UDKAST

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

Indholdsfortegnelse

1. Indledning
2. Lovforslagets indhold
 - 2.1. Botilbudslignede tilbud etableret i boliger, der er omfattet af den private lejelov
 - 2.1.1. Gældende ret
 - 2.1.2. Social- og Indenrigsministeriets overvejelser
 - 2.1.3. Den foreslåede ordning
 - 2.2. Efterskoler, frie fagskoler og frie grundskoler med kostafdeling, der anvendes til anbringelse af børn og unge
 - 2.2.1. Gældende ret
 - 2.2.2. Social- og Indenrigsministeriets overvejelser
 - 2.2.3. Den foreslåede ordning
 - 2.3. Tilsyn med tilbud oprettet som fonde
 - 2.3.1. Gældende ret
 - 2.3.2. Social- og Indenrigsministeriets overvejelser
 - 2.3.3. Den foreslåede ordning
 - 2.4. Socialtilsynets dialogforpligtigelse
 - 2.4.1. Gældende ret
 - 2.4.2. Social- og Indenrigsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning
 - 2.5. Whistleblowerordningen
 - 2.5.1. Gældende ret
 - 2.5.2. Social- og Indenrigsministeriets overvejelser
 - 2.5.3. Den foreslåede ordning
 - 2.6. Forenkling og målretning af tilsynet med tilbuddenes økonomi
 - 2.6.1. Gældende ret
 - 2.6.2. Social- og Indenrigsministeriets overvejelser
 - 2.6.3. Den foreslåede ordning
 - 2.7. Bagatelgrænse for påbud
 - 2.7.1. Gældende ret
 - 2.7.2. Social- og Indenrigsministeriets overvejelser
 - 2.7.3. Den foreslåede ordning
 - 2.8. Afgørelse om skærpet tilsyn
 - 2.8.1. Gældende ret
 - 2.8.2. Social- og Indenrigsministeriets overvejelser
 - 2.8.3. Den foreslåede ordning
 - 2.9. Opsættende virkning
 - 2.9.1. Gældende ret
 - 2.9.2. Social- og Indenrigsministeriets overvejelser
 - 2.9.3. Den foreslåede ordning
 - 2.10. Præcisering af socialtilsynets reaktionsmuligheder over for visiterende/anbringende kommuner
 - 2.10.1. Gældende ret
 - 2.10.2. Social- og Indenrigsministeriets overvejelser
 - 2.10.3. Den foreslåede ordning
 - 2.11. Socialstyrelsens auditfunktions rolle og kompetencer
 - 2.11.1. Gældende ret
 - 2.11.2. Social- og Indenrigsministeriets overvejelser
 - 2.11.3. Den foreslåede ordning
3. De økonomiske og administrative konsekvenser for det offentlige
4. De økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v.
5. De administrative konsekvenser for borgerne
6. De miljømæssige konsekvenser
7. Forholdet til EU-retten
8. Hørte myndigheder og organisationer
9. Sammenfattende skema

1. Indledning

Den 25. oktober 2012 indgik den daværende regering og samtlige Folketingets partier ”Aftale om Et Nyt Socialtilsyn”. Aftaleparterne var blandt andet enige om, at der skulle ske grundlæggende ændringer af godkendelsen af og tilsynet med de sociale døgntilbud, og at reformen skulle sikre en langt højere faglighed og en større professionalisme samt uafhængighed i tilsynet. Aftaleparterne var også enige om, at der skulle foretages en opfølgning på socialtilsynsreformen i forligskredsen efter to år.

Den 1. januar 2014 trådte lov om socialtilsyn (socialtilsynsloven), jf. lov nr. 608 af 12. juni 2013, i kraft. Med loven blev der etableret fem socialtilsyn i fem værtskommuner, som godkender og fører tilsyn med landets sociale tilbud og plejefamilier.

Regeringen, Socialdemokratiet, Dansk Folkeparti, Enhedslisten, Liberal Alliance, Alternativet, Radikale Venstre, Socialistisk Folkeparti og Det Konservative Folkeparti har den 27. juni 2016 indgået en stemmeaftale om opfølgning på socialtilsynsreformen.

Det fremgår af stemmeaftalen, der er en tillægsaftale til Aftale om Et Nyt Socialtilsyn, at aftaleparterne er enige om, at reformen overordnet set er implementeret i overensstemmelse med ønsket om højere kvalitet af de sociale døgntilbud og et dialogbaseret tilsyn. Partierne er herunder enige om, at de iværksatte tiltag er hensigtsmæssige i forhold til formålet med reformen, men at opfølgningen har vist, at der er behov for følgende justeringer af regelsættet:

1. Botilbudslignende tilbud, hvor der er indgået en lejekontrakt efter lov om leje, bliver gennem en ændring af socialtilsynsloven omfattet af socialtilsynet, hvis socialtilsynslovens øvrige betingelser er opfyldt. På den måde sikres, at disse botilbudslignende tilbud, der indholdsmæssigt kan sidestilles med tilbud, der allerede i dag er omfattet af socialtilsynet, også bliver omfattet af socialtilsynet.
2. Efterskoler, frie fagskoler og frie grundskoler med kostafdeling, der har op til og med 8 pladser til anbringelse af børn og unge efter serviceloven, undtages gennem en ændring af socialtilsynsloven og serviceloven fra socialtilsynets godkendelse og driftsorienterede tilsyn. Herudover undtages efterskoler, frie fagskoler og frie grundskoler med kostafdeling, der har flere end 8 pladser til anbringelse af børn og unge efter serviceloven, fra det økonomiske og organisatoriske socialtilsyn. På den måde sikres, at socialtilsynet ikke overlapper tilsynet på undervisningsområdet.
3. Socialtilsynslovens bestemmelse om tilsyn med fonde ændres, således at tilbud omfattet af socialtilsynet, der er oprettet som fonde, generelt undtages fra lov om erhvervsdrivende fonde og lov om fonde og visse foreninger. Dermed sikres det, at det kun er én myndighed, der fører tilsyn med fondene omfattet af socialtilsynet. Indholdet af socialtilsynets opgave som fondstilsyn præciseres desuden i loven og i socialtilsynsbekendtgørelsen med henblik på at give socialtilsynet redskaber til at føre et effektivt fondstilsyn.
4. Der gennemføres en forenkling og målretning af tilsynet med tilbuddenes økonomi med følgende indhold:
 - Lovens økonomiske krav til tilbuddene skal som hidtil være en betingelse for tilbuddets godkendelse.
 - Tilsynet med tilbuddenes økonomi reguleres alene i socialtilsynsloven og bekendtgørelsen og tages ud som tema i kvalitetsmodellen. Sammenhængen mellem kvalitetsmodel og økonomisk tilsyn tydeliggøres i socialtilsynsloven, hvor det vil fremgå, at tilbuddets økonomi som hidtil skal vurderes som et led i tilbuddets samlede kvalitet.
 - Der stilles fortsat krav om årlig godkendelse af tilbuddenes budgetter, men budgetskemaerne skal forenkles.
 - Socialtilsynet skal kunne henholde sig til eventuelle revisionspåtegninger, med mindre der er konkret grund til andet.

- Forslaget gennemføres ved en ændring af socialtilsynsloven og ved ændringer af socialtilsynsbekendtgørelsen.
5. Fristen for indsendelse af tilbuddenes budgetter ændres gennem en ændring af socialtilsynsbekendtgørelsen fra den 1. oktober til den 1. november. Herved sikres, at budgetfristen ligger efter fristen for vedtagelse af kommunernes og regionernes samlede budget.
 6. Anonymitetskravet i whistleblowerordningen revideres, således at den person, der henvender sig, gennem en ændring af socialtilsynsloven får mulighed for helt eller delvis at ophæve anonymiteten, hvis personen ikke ønsker at være anonym.
 7. Det fastsættes i socialtilsynsloven, at klager over socialtilsynets afgørelser om at fratage et tilbud godkendelsen har opsættende virkning, med mindre socialtilsynet eller Ankestyrelsen vurderer, at særlige forhold, f.eks. fare for beboernes velfærd eller helbred, gør det påkrævet, at afgørelsen iværksættes straks.
 8. Socialtilsynslovens bestemmelse om perioden for skærpet tilsyn ændres, således at det gøres muligt at fastsætte en individuel frist for en afgørelse om skærpet tilsyn, der er kortere end tre måneder. Herudover hæves gennem en ændring af socialtilsynsbekendtgørelsen tilsynstaksten for skærpet tilsyn til 10 % af årstaksten pr. måned, således at taksten i højere grad afspejler tilsynenes reelle omkostninger forbundet med det skærpede tilsyn.
 9. Det præciseres i socialtilsynsloven, at socialtilsynet kan orientere den visiterende/ anbringende kommune, hvis tilsynet bliver opmærksomt på forhold, der er af betydning for indsatsen for den enkelte borger. Det skal være med til at sikre fokus på de anbringende eller visiterende kommuners forpligtelse til at føre personrettet tilsyn med børn, unge og voksne i døgntilbuddene.
 10. Det præciseres i socialtilsynsloven, at Socialstyrelsen som led i sin opgave som auditfunktion, ud over stikprøver og vejledning, kan deltage i tilsynsbesøg og gennemføre auditforløb hos de enkelte socialtilsyn.
 11. Det præciseres i socialtilsynsloven, at tilsynene kun kan udstede påbud, når forholdene i det enkelte tilbud giver anledning hertil. Herved sikres, at der kun udstedes påbud, når det er nødvendigt i forhold til tilbuddets kvalitet.

Aftaleparterne er enige om at drøfte, om de modtagne høringssvar skal føre til ændringer eller præciseringer i aftalen.

Lovforslaget, der indeholder en række ændringer af socialtilsynsloven og lov om social service (service-loven), er en udmøntning af de initiativer, der er nævnt i stemmeaftalen om opfølgning på socialtilsynsreformen, som kræver lovændring.

2. Lovforslagets indhold

2.1. Botilbudslignede tilbud etableret i boliger, der er omfattet af lov om leje

2.1.1. Gældende ret

Det følger af socialtilsynslovens § 4, stk. 1, nr. 3, at botilbudslignende tilbud, der indholdsmæssigt kan ligestilles med botilbud efter servicelovens §§ 107 og 108, jf. lovbekendtgørelse nr. 1284 af 17. november 2015 med senere ændringer, på visse betingelser er omfattet af reglerne om socialtilsynets godkendelse og tilsyn.

Botilbudslignende tilbud består af hjælp, omsorg eller støtte samt optræning og hjælp til udvikling af færdigheder til personer med betydelig nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne efter servicelovens § 85, der leveres til beboere i boligtyper, der kan sidestilles med midlertidige eller længerevarende botilbud

efter servicelovens §§ 107 og 108. Der kan f.eks. være tale om, at det botilbudslignende tilbud er etableret i boliger oprettet efter almenboliglovgivningen.

For at tilbuddet i dag skal være omfattet af socialtilsynet, skal følgende fire betingelser i socialtilsynslovens § 4, stk. 1, nr. 3, litra a - d, jf. lovbekendtgørelse nr.124 af 12. februar 2016 med senere ændringer, være opfyldt:

- a) Hjælpen skal ydes til beboere i plejeboliger eller lignende boligformer, hvor der forudsættes kommunal visitation til ophold i boligen. Fripnejeboliger er ikke omfattet, da kommunalbestyrelsen ikke visiterer borgere til ophold i friplejeboliger.
- b) Der skal være tilknyttet servicearealer til boligerne, og hjælpen skal udgå herfra og ydes af et fast ansat personale.
- c) Tilbuddet til beboerne skal i væsentligt omfang omfatte støtte efter servicelovens § 85
- d) Tilbuddets målgruppe skal være personer, der efter kommunalbestyrelsens afgørelse har ophold i boligen på grund af nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller særlige sociale problemer.

En af betingelserne for, hvornår botilbudslignende tilbud er omfattet af socialtilsynet, er således kommunal visitation til ophold i boligen, jf. socialtilsynslovens § 4, stk. 1, nr. 3, litra a.

2.1.2. Social- og Indenrigsministeriets overvejelser

Det har i løbet af de første to år efter socialtilsynsreformens ikrafttræden vist sig, at der eksisterer en række botilbudslignende konstruktioner, hvor der er indgået en lejekontrakt omfattet af lov om leje mellem udlejer og borgeren i den bolig, hvor borgerens støtte leveres.

Hvis der er tale om en privat udlejer, vil et sådant tilbud efter reglerne i dag ikke være omfattet af socialtilsynet, fordi tilbuddet ikke opfylder betingelsen om, at kommunen skal visitere til boligen.

Hvis der er tale om en kommunal udlejer, er det tvivlsomt, om kommunens beslutning om at leje en bolig ud til en borger kan ligestilles med en kommunal visitation. Dermed er det også tvivlsomt, som tilbuddet efter reglerne i dag vil være omfattet af socialtilsynsloven. Det er dog Ankestyrelsens umiddelbare opfattelse, at lejeboliger, der udlejes af en kommune, kan være omfattet af socialtilsynsloven, hvis de øvrige betingelser i socialtilsynslovens § 4, stk. 1, nr. 3, er opfyldt.

Det kan derudover rejses spørgsmål ved, om kommunerne har hjemmel til at oprette og drive denne type botilbudslignende tilbud, som ikke lever op til servicelovens og almenboliglovgivningens regler om etablering og drift af botilbud og boliger til personer med handicap og særlige sociale problemer.

Efter Social- og Indenrigsministeriets opfattelse må det sikres, at private og offentlige tilbud, der indholdsmæssigt kan sidestilles med servicelovens botilbud, i lighed med servicelovens botilbud er omfattet af socialtilsynet.

2.1.3. Den foreslåede ordning

Det foreslås, at socialtilsynslovens § 4, stk. 1, nr. 3 ændres, så botilbudslignende tilbud, som opfylder kravene i socialtilsynslovens § 4, stk. 1, nr. 3, litra b-d, men hvor boligen udlejes i overensstemmelse med lov om leje til beboerne af en privat udlejer, omfattes af socialtilsynet. Det sker ved, at betingelsen om visitation i § 4, stk. 1, nr. 3, litra a, udgår af socialtilsynsloven.

Herudover foreslås det som en overgangsordning, at botilbudslignende tilbud, hvor den kommunale udlejning af boligdelen til borgeren er omfattet af lov om leje, kan godkendes af socialtilsynet og dermed indgå i den kommunale forsyning, hvis det botilbudslignende tilbud er oprettet inden lovens ikrafttræden, hvilket jf. forslaget § 3, foreslås at være den 1. januar 2017. Det foreslås endvidere, at denne type botilbudslignende tilbud ikke kan oprettes af kommunerne efter den 1. januar 2017. Efter Social- og Inden-

rigsministeriets opfattelse er det mere hensigtsmæssigt, at kommunerne ved oprettelsen af tilbud efter den 1. januar 2017 benytter sig af de botilbudsformer, der er fastsat i serviceloven og almenboligloven.

Overgangsordningen etableres for at sikre, at botilbudslignende tilbud, som er i brug, ikke skal nedlægges. Heri ligger også, at denne type tilbud ikke kan godkendes, hvis de oprettes efter lovens ikrafttræden, og de dermed heller ikke lovligt kan indgå i kommunens forsyning.

Herved sikres inden for rammerne af den foreslåede overgangsordning, at alle private og offentlige tilbud, der har en karakter, så de kan ligestilles med botilbud efter servicelovens §§ 107 og 108, omfattes af socialtilsynets godkendelse og tilsyn.

Der henvises til lovforslagets § 1, nr. 3, og § 4, stk. 1.

2.2. Efterskoler, frie fagskoler og frie grundskoler med kostafdeling, der anvendes til anbringelse af børn og unge

2.2.1. Gældende ret

Efterskoler, frie fagskoler og frie grundskoler med kostafdeling kan i dag anvendes af kommuner til anbringelse af børn og unge efter servicelovens § 52, stk. 3, nr. 7, hvis skolen har et antal pladser godkendt til dette.

Skolen bliver i givet fald godkendt af socialtilsynet som opholdssted for børn og unge, jf. servicelovens § 66, stk. 1, nr. 5, eller som døgninstitution for børn og unge, jf. servicelovens § 66, stk. 1, nr. 6.

Den del af skolen, som socialtilsynet skal godkende og føre tilsyn med, er de pladser, der er godkendt til anbringelse. Socialtilsynet skal således ikke godkende eller føre tilsyn med skolen som sådan.

Skolerne er ud over det driftsorienterede tilsyn, som socialtilsynet fører med alle anbringelsessteder for børn og unge, underlagt tilsyn på undervisningsområdet.

Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestilling fører således tilsyn med efterskoler, frie fagskoler og frie grundskoler med kostafdeling. Hvis ministeriet med den fornødne sikkerhed finder, at skolens virksomhed ikke er i overensstemmelse med enten lov om efterskoler og frie fagskoler eller lov om friskoler og private grundskoler m.v. eller de regler eller aftaler, der er fastsat eller indgået i henhold til de pågældende love, kan ministeren udstede påbud til skolen om at ændre den pågældende virksomhed, jf. lov om efterskoler og frie fagskoler § 52 og lov om friskoler og private grundskoler m.v. § 24 a.

Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestilling har overladt tilsynsbeføjelsen til Styrelsen for Undervisning og Kvalitet. Styrelsen for Undervisning og Kvalitet fører tilsyn med, at frie skoler lever op til de gældende regler i lov om efterskoler og frie fagskoler henholdsvis lov om friskoler og private grundskoler m.v. Tilsynet omhandler overordnet set undervisningens indhold og skolernes økonomi, herunder visse formkrav til f.eks. vedtægter.

Tilsynet på undervisningsområdet føres som både et fagligt og et økonomisk tilsyn. Både det faglige og det økonomiske tilsyn føres som et enkeltsgstilsyn, et tematisk tilsyn og et risikobaseret tilsyn.

For efterskoler og frie fagskoler omfatter Styrelsen for Undervisning og Kvalitets tilsyn med undervisningens indhold også skoletilbuddet uden for den almindelige undervisning, da skolerne tilbyder både undervisning og samvær som en del af det samlede undervisningstilbud. Der føres også tilsyn med, at skolerne overholder visse krav til skolens bygninger og elevernes forhold i bygningen.

2.2.2. Social- og Indenrigsministeriets overvejelser

Flere af socialtilsynets interessenter har i løbet af de første to år rejst som et problem, at det er uforholdsmæssigt omfattende og økonomisk byrdefuldt for skoler med få godkendte pladser at være omfattet af socialtilsynet. Herudover er det blevet rejst som et problem, at skolerne i forhold til det økonomiske, organisatoriske og ledelsesmæssige tilsyn er underlagt dobbelttilsyn, da Styrelsen for Undervisning og Kvalitet på undervisningsområdet allerede fører tilsyn med disse forhold.

Der er således en reel risiko for, at nogle skoler ikke længere ønsker at have pladser, der er godkendte til anbringelse efter serviceloven, hvis ikke det bliver mindre byrdefuldt.

Ifølge oplysninger på Tilbudsportalen har godt halvdelen af skoler med godkendte anbringelsespladser 8 godkendte pladser eller derunder. Enkelte skoler har et stort antal pladser, hele afdelinger eller alle skolens pladser godkendt til anbringelse af børn og unge efter serviceloven. I sidstnævnte tilfælde kan det være problematisk, hvis socialtilsynet ikke skal føre tilsyn med skolen.

Efter Social- og Indenrigsministeriets opfattelse må det sikres, at efterskoler, frie fagskoler og frie grundskoler med kostafdeling, der har et mindre antal pladser til anbringelse af børn og unge efter serviceloven, undtages fra socialtilsynets godkendelse og generelle driftsorienterede tilsyn, og at efterskoler, frie fagskoler og frie grundskoler med kostafdeling uanset antallet af pladser undtages fra godkendelse af og tilsyn med økonomiske, organisatoriske og ledelsesmæssige forhold for at undgå dobbelttilsyn.

2.2.3. Den foreslåede ordning

Det foreslås, at efterskoler, frie fagskoler og frie grundskoler med kostafdeling, der har 8 pladser eller derunder til anbringelse af børn og unge efter serviceloven, undtages fra socialtilsynets godkendelse og generelle driftsorienterede tilsyn.

Forslaget vil betyde, at den enkelte plads på skoler med 8 pladser eller derunder til børn og unge, der anbringes efter serviceloven, godkendes konkret af den anbringende kommune i forbindelse med anbringelsen. Efterfølgende omfattes skolen som anbringelsessted alene af den enkelte kommunes personrettede tilsyn med det anbragte barn og af det generelle løbende tilsyn på undervisningsområdet.

Det betyder, at en kommune kan vælge en hvilken som helst skole uden socialtilsynets godkendelse, som kommunen finder konkret egnet til anbringelse af den konkrete unge, når den skal anbringe en ung på en efterskole eller lignende. Den eneste forudsætning er, at der højst er eller bliver 8 anbragte børn og unge efter serviceloven på den pågældende skole.

Forslaget indebærer, at den enkelte plads på en skole med 8 pladser eller derunder ikke længere skal godkendes generelt af socialtilsynet, hvilket for en skole med få pladser er uforholdsmæssigt omfattende og økonomisk byrdefuldt.

Der henvises til lovforslagets § 2, nr. 4.

Det foreslås derudover, at efterskoler, frie fagskoler og frie grundskoler med kostafdeling med 9 eller flere godkendte pladser undtages fra socialtilsynets godkendelse af og tilsyn med økonomiske, organisatoriske og ledelsesmæssige forhold. Disse forhold er allerede omfattet af det tilsyn, Styrelsen for Undervisning og Kvalitet fører med skolerne. Med forslaget undgås, at skolernes økonomiske, organisatoriske og ledelsesmæssige forhold er undergivet tilsyn af både socialtilsynet og Styrelsen for Undervisning og Kvalitet.

Der henvises til lovforslagets § 2, nr. 5.

For at kunne skelne mellem efterskoler, frie fagskoler og frie grundskoler med kostafdeling med henholdsvis få og mange pladser er det hensigtsmæssigt, at skolerne defineres som en særskilt type anbrin-

gelsessted. Derfor foreslås det, at efterskoler, frie fagskoler og frie grundskoler med kostafdeling kommer til at fremgå eksplicit af servicelovens § 66, stk. 1, nr. 7, som en særskilt type anbringelsessted. Det er desuden med til at understrege skolernes særkende som anbringelsessted med fokus på undervisning. Udskillelsen af efterskoler, frie fagskoler og frie grundskoler med kostafdeling som en særskilt type anbringelsessted medfører ikke i sig selv indholdsmæssige ændringer.

Der henvises til lovforslagets § 2, nr. 3.

2.3. Tilsyn med tilbud oprettet som fonde

2.3.1. Gældende ret

Det følger af socialtilsynslovens § 15, at socialtilsynet har særlige opgaver som fondstilsyn med de tilbud, der er oprettet som fonde, og som er undtaget fra lov om fonde og visse foreninger (fondsloven), jf. lov-bekendtgørelse nr. 938 af 20. september 2012 med senere ændringer, og lov om erhvervsdrivende fonde (erhvervsfondsloven), jf. lov nr. 712 af 25. juni 2014 med senere ændringer, og dermed fra Civilstyrelsens og Erhvervsstyrelsens tilsyn med fonde omfattet af de to love.

Socialtilsynet skal godkende vedtægten for tilbud, der er oprettet som fonde, jf. socialtilsynslovens § 15, stk. 2 og 3, og fører tilsyn med, om fondens økonomiske dispositioner er i overensstemmelse med vedtægten og med grundlaget for godkendelsen, og om fonden efterlever lovgivningens krav om regnskabs-aflæggelse og revision, jf. socialtilsynslovens § 15, stk. 5. Væsentlige vedtægtsændringer og opløsning af fonden skal godkendes af Civilstyrelsen, jf. socialtilsynslovens § 15, stk. 4.

Ved en fond forstås, jf. definitionen i erhvervsfondslovens § 1, stk. 2, og fondslovens § 1, stk. 2: ”en juridisk person, som besidder en formue, der er uigenkaldeligt udskilt fra stifterens formue, til varetagelse af et eller flere i vedtægten bestemte formål, som skal kunne efterleves i en længere årrække, hvor rådighedsbeføjelserne over fonden tilkommer en i forhold til stifter selvstændig ledelse, og hvor ingen fysisk eller juridisk person uden for fonden har ejendomsretten til fondens formue.”

En erhvervsdrivende fond anses for erhvervsdrivende, hvis den, jf. erhvervsfondslovens § 2, stk. 1:

- ”1) overdrager varer eller immaterielle rettigheder, erlægger tjenesteydelser el.lign., for hvilke den normalt modtager vederlag,
- 2) udøver virksomhed med salg eller udlejning af fast ejendom eller
- 3) har den i selskabslovens § 7 anførte forbindelse med et aktie- eller anpartsselskab eller med en anden virksomhed.”

En fond anses dog ikke for erhvervsdrivende, jf. erhvervsfondslovens § 2, stk. 2, ”hvis den virksomhed, fonden udøver eller har den i stk. 1, nr. 3, anførte forbindelse med, er af begrænset omfang eller kun omfatter en uvæsentlig del af fondens samlede formue.” En fond anses for at have begrænset erhvervsdrift, hvis fondens erhvervs-mæssige bruttoindtægter ikke overstiger 250.000 kr., hvis fondens erhvervs-mæssige bruttoindtægter udgør mindre end 10 % af fondens samlede årlige indtægter, eller fondens erhvervs-mæssige aktiver udgør mindre end 10 % af fondens samlede aktiver, jf. § 1 i bekendtgørelse nr. 1448 af 15. december 2014 om begrænset erhvervsdrift. Har en erhvervsdrivende fond i tre på hinanden følgende regnskabsår ikke opfyldt kriterierne i bekendtgørelsens § 1, anses fonden ikke længere for at være en erhvervsdrivende fond omfattet af erhvervsfondsloven, jf. bekendtgørelsens § 2.

Alle fonde skal efter fondslovgivningen være underlagt et fondsretligt tilsyn, som skal sikre, at fondens midler anvendes i overensstemmelse med vedtægten. Derfor ligger det blandt andet i fondstilsynets opgave at godkende vedtægten og ændringer heri samt ekstraordinære dispositioner. Erhvervsstyrelsen er fondsmyndighed for de erhvervsdrivende fonde omfattet af erhvervsfondsloven, og Civilstyrelsen er fondsmyndighed for de ikke-erhvervsdrivende fonde omfattet af fondsloven.

Fonde kan være undtaget fra de to fondslove og dermed fra fondstilsyn fra Erhvervsstyrelsen eller Civilstyrelsen, enten som følge af de generelle undtagelsesbestemmelser uden Erhvervsstyrelsens eller Civilstyrelsens konkrete afgørelse herom, jf. erhvervsfondsloven § 3, stk. 1, og fondslovens § 1, stk. 4, eller som følge af, at enten Erhvervsstyrelsen eller Civilstyrelsen konkret træffer afgørelse herom, jf. erhvervsfondslovens § 3, stk. 2, og fondslovens § 1, stk. 5. En forudsætning herfor er, at fonden er underlagt andet offentligt tilsyn og økonomisk kontrol, der sikrer et fondsretligt betryggende tilsyn med fonden som beskrevet ovenfor. Til grund for Civilstyrelsens konkrete afgørelse af, om en fond er undtaget fra fondsloven, ligger bl.a. en vurdering af, om en tilsynsførende myndighed godkender regnskab eller budget, giver samtykke til ekstraordinære dispositioner, herunder salg og pantsætning af fast ejendom, godkender vedtægtsændringer og anvendelsen af midlerne ved fondens opløsning. En fond kan dog ikke undtages efter denne bestemmelse, hvis stifter af fonden er tilsynsmyndigheden, jf. fondslovens § 1, stk. 5, 2. pkt., og erhvervsfondslovens § 3, stk. 2, 2. pkt.

Er et tilbud oprettet som fond, der er godkendt af socialtilsynet efter socialtilsynslovens § 5, stk. 1, vil socialtilsynet i kraft af sin godkendelse af tilbuddet være fondens tilsynsmyndighed. Fonden vil således være undtaget af fondsloven og erhvervsfondsloven efter de generelle undtagelsesbestemmelser i henholdsvis fondslovens § 1, stk. 4, og erhvervsfondslovens § 3, stk. 1.

Socialtilsynet fører et fondsretligt tilsyn med de tilbud, der er oprettet som fonde, jf. socialtilsynslovens § 15, hvilket indebærer, at socialtilsynet fører tilsyn med, at fonden ledes forsvarligt i overensstemmelse med lovgivningen og vedtægten. Der er tale om et legalitetstilsyn, og socialtilsynet skal således ikke vurdere hensigtsmæssigheden af ledelsens forretningsmæssige dispositioner.

Uanset hvilken tilsynsmyndighed en fond har, gælder det, at Civilstyrelsen er permutationsmyndighed for såvel ikke-erhvervsdrivende som erhvervsdrivende fonde, jf. fondslovens § 32, stk. 1, og erhvervsfondslovens § 89, stk. 2. Dette gælder også for de fonde, socialtilsynet fører et fondsretligt tilsyn med. At Civilstyrelsen er permutationsmyndighed, betyder efter socialtilsynslovens § 15, stk. 4, således som bestemmelsen forstås i praksis, at Civilstyrelsen skal godkende væsentlige vedtægtsændringer samt sammenlægning og opløsning af fonde. Tilbud, som er oprettet som fonde, som må karakteriseres som erhvervsdrivende, og som efter socialtilsynslovens § 4, stk. 1, er omfattet af socialtilsynsloven, vil stort set alle være omfattet af undtagelsesbestemmelserne i lov om erhvervsdrivende fonde og dermed fra Erhvervsstyrelsens fondstilsyn. I tvivlstilfælde skal Erhvervsstyrelsen træffe afgørelse herom, jf. erhvervsfondslovens § 4.

2.3.2. Social- og Indenrigsministeriets overvejelser

Efter socialtilsynsreformens ikrafttræden har det vist sig, at det i praksis – uanset at socialtilsynet principielt i kraft af sin godkendelse af tilbuddet er fondens tilsynsmyndighed, har været en udfordring at få en præcis afgrænsning af forholdet mellem på den ene side socialtilsynets fondstilsyn efter socialtilsynsloven og på den anden side Civilstyrelsens fondstilsyn efter fondsloven. Det har betydet dobbelt sagsbehandling hos både socialtilsynet og Civilstyrelsen samt uklarhed om, hvilken myndighed, der har hvilke kompetencer i forhold til tilbud oprettet som fonde.

Det er Social- og Indenrigsministeriets opfattelse, at både fondstilsynet og det driftsorienterede tilsyn med tilbud, omfattet af socialtilsynslovens § 4, stk. 1, der er oprettet som fonde, bør samles hos én myndighed, socialtilsynet. Det vil betyde et mere målrettet og smidigt fondstilsyn samt sikre, at én myndighed har det samlede overblik over fondenes ledelsesmæssige og økonomiske forhold, og at fondene ikke risikerer et dobbelt fondstilsyn. Derfor bør fonde, som er omfattet af socialtilsynsloven, generelt omfattes af fondslovens og erhvervsfondslovens undtagelsesbestemmelser og dermed fra tilsyn fra Erhvervsstyrelsen eller Civilstyrelsen, uden at der skal træffes konkret afgørelse om det i hvert enkelt tilfælde. Civilstyrelsen er permutationsmyndighed, jf. fondslovens § 32, stk. 1, og erhvervsfondslovens § 89, stk. 2. Civilstyrelsen vil stadig være permutationsmyndighed i forhold til de fonde, som er omfattet af socialtilsynet, og skal dermed godkende væsentlige vedtægtsændringer, hvorved f.eks. forstås ændringer af vedtægtsens bestemmelser om formål og uddeling samt sammenlægning og opløsning af fonden.

En forudsætning herfor er, jf. ovenfor afsnit 2.3.1., at det tilsyn, fonden underlægges efter socialtilsynsloven, er fondsretligt betryggende. Det har hidtil ikke været helt klart, om socialtilsynslovens § 15 i praksis har opfyldt dette krav.

Derfor er der efter Social- og Indenrigsministeriets opfattelse behov for en præcisering af, at socialtilsynet kun efter socialtilsynslovens § 5, stk. 1, kan godkende et tilbud, der er oprettet som fond, hvis tilbuddet er lovligt oprettet som fond. Det betyder, at fonden skal opfylde en række grundlæggende krav, for at der er tale om en fond i fondsretlig forstand, således som dette bl.a. kommer til udtryk i fondslovens og erhvervsfondslovens definition af fonde ovenfor under 2.3.1., og at dette også er en forudsætning for, at tilbuddet efterfølgende kan godkendes efter socialtilsynslovens § 5, stk. 1.

Endvidere er der behov for at sikre, at socialtilsynet kan udøve et betryggende fondstilsyn. Der er derfor behov for en præcisering af, hvilke beføjelser socialtilsynet kan udøve som fondstilsyn for de tilbud omfattet af socialtilsynet, der er oprettet som fonde.

2.3.3. Den foreslåede ordning

Det foreslås at præcisere socialtilsynslovens § 15 om socialtilsynets særlige opgaver i forhold til tilbud oprettet som fonde, der er godkendt efter lovens § 5, stk. 1, på flere punkter med det formål, at socialtilsynets særlige tilsynsopgaver efter § 15 og de generelle tilsynsopgaver efter socialtilsynslovens øvrige bestemmelser tilsammen udgør et betryggende fondstilsyn, og som sikrer, at fondens midler anvendes i overensstemmelse med lovgivningen og fondens vedtægt. Der henvises til forslagens § 1, nr. 19 - 24.

Konkret foreslås det fastsat i socialtilsynslovens § 15, stk. 1, at socialtilsynet kun kan godkende tilbud oprettet som fonde, hvis de er lovligt oprettet som fond, og at dette skal fremgå af godkendelsen. Der henvises til forslagens § 1, nr. 19.

Det forudsættes, at socialtilsynet i sin vurdering af, om et tilbud opfylder betingelserne for at være lovligt oprettet som fond, er i overensstemmelse med den praksis, der er lagt af Erhvervsstyrelsen og Civilstyrelsen. I tvivlstilfælde kan socialtilsynet derfor indhente oplysninger hos Erhvervsstyrelsen eller Civilstyrelsen om deres praksis.

Socialstyrelsens auditenhed vil desuden, som led i auditenhedens generelle opgave med at bidrage til socialtilsynenes systematiske, ensartede, uvildige og fagligt kompetente praksis, jf. de almindelige bemærkninger afsnit 2.11.1, og i sin løbende dialog med socialtilsynene have fokus også på socialtilsynenes opgave som fondstilsyn.

Det foreslås fastsat som socialtilsynslovens § 15, stk. 5, at socialtilsynet som led i sit fondstilsyn skal give samtykke til fondens ekstraordinære dispositioner, hvis de kan medføre risiko for, at vedtægten ikke kan overholdes, eller at fonden ikke fortsat vil kunne eksistere. Der henvises til forslagens § 1, nr. 22.

Det foreslås desuden præciseret som socialtilsynslovens § 15, stk. 6, at socialtilsynet ved siden af beføjelsen til at godkende vedtægten og vedtægtsændringer for tilbud oprettet som fonde fortsat har de beføjelser, tilsynene efter socialtilsynslovens §§ 7-11 og 16-18 har i forhold til alle tilbud omfattet af socialtilsynet. Dette gælder også i forhold til socialtilsynets godkendelse af et tilbud og tilsyn med tilbuddets kvalitet, herunder ledelsesmæssige og økonomiske forhold. Der henvises til forslagens § 1, nr. 23.

Det bemærkes, at præciseringen af reglerne om fondstilsyn ikke har betydning for det driftsorienterede tilsyn med tilbuddene oprettet som fonde, der allerede udføres af socialtilsynet.

Det foreslås desuden at fastsætte udtrykkeligt i socialtilsynslovens § 15, stk. 8, at tilbud oprettet som fonde, har pligt til at give socialtilsynet de oplysninger, der er nødvendige for, at socialtilsynet kan varetage sine opgaver som fondstilsyn. Alle tilbud omfattet af socialtilsynet har i forvejen denne pligt i forhold til socialtilsynets driftsorienterede tilsyn, jf. socialtilsynslovens § 12. Der henvises til forslagens § 1, nr. 24.

Endelig foreslås det i socialtilsynslovens § 15, stk. 9, at give social – og indenrigsministeren bemyndigelse til at fastsætte nærmere regler om socialtilsynets særlige opgave i forhold til tilbud oprettet som fonde. Bemyndigelsen vil, hvis det vurderes nødvendigt, blive anvendt til at fastsætte nærmere regler om socialtilsynets sagsbehandling i forhold til godkendelse af og tilsyn med tilbud oprettet som fonde. Der henvises til forslaget § 1, nr. 24.

Derudover foreslås det at præcisere i socialtilsynslovens § 15, stk. 4, at Civilstyrelsen som permutationsmyndighed skal godkende væsentlige ændringer af vedtægtsbestemmelser. Det kan for eksempel være vedtægtsændringer om formål eller uddelinger samt sammenlægning og opløsning af fonde. Det foreslås endvidere at præcisere, at Civilstyrelsens godkendelse af væsentlige vedtægtsændringer sker efter socialtilsynets forudgående tilladelse. For så vidt angår opløsning af fonde, skal socialtilsynet, efter Civilstyrelsens tilladelse til opløsning af fonden, føre tilsyn med, at fondens midler uddeles i overensstemmelse med fondens vedtægter, jf. socialtilsynslovens § 15, stk. 5, nr. 1, som med lovforslaget bliver til § 15, stk. 6, nr. 1. Der henvises til forslaget § 1, nr. 21.

Med præciseringerne af socialtilsynets særlige tilsynsopgaver i forhold til tilbud oprettet som fonde, og af Civilstyrelsens beføjelser som permutationsmyndighed får socialtilsynets fondstilsyn en så betryggende karakter, at fondene vil være undtaget fra fondsloven og erhvervsfondsloven, uden at Erhvervsstyrelsen eller Civilstyrelsen i hvert enkelt tilfælde skal tage stilling hertil. Det betyder, at fondene ikke er underlagt tilsyn fra Civilstyrelsen henholdsvis Erhvervsstyrelsen.

Hermed vil tilbud omfattet af socialtilsynsloven § 4, stk. 1, som er oprettet som fonde, generelt være omfattet af fondslovens og erhvervsfondslovens undtagelsesbestemmelser og dermed generelt være undtaget fra tilsyn fra Erhvervsstyrelsen eller Civilstyrelsen, uden at der skal træffes konkret afgørelse om det i hvert enkelt tilfælde. Civilstyrelsen vil dog stadig være permutationsmyndighed i forhold til fondene, jf. ovenfor.

Socialtilsynets særlige tilsyn i forhold til fonde skal tilrettelægges således, at der løbende f.eks. i forbindelse med budgetgodkendelse og godkendelse af vedtægter og vedtægtsændringer sikres, at fondens formue fortsat er adskilt fra stifterens formue, at fondens vedtægter bliver ved med at være i overensstemmelse med stifters vilje, at rådighedsbeføjelserne over fonden fortsat tilkommer en i forhold til stifter selvstændig ledelse, og at ingen fysisk eller juridisk person uden for fonden fortsat har ejendomsretten til fondens formue.

2.4. Socialtilsynets dialogforpligtigelse

2.4.1. Gældende ret

Det fremgår af § 1, stk. 1, i bekendtgørelse om socialtilsyn, jf. bekendtgørelse nr. 551 af 28. april 2015 (socialtilsynsbekendtgørelsen), som ændret ved bekendtgørelse nr. 1907 af 29. december 2015, at socialtilsynet træffer afgørelse om godkendelse blandt andet på baggrund af dialog med ansøger.

Det fremgår derudover af socialtilsynslovens § 7, stk. 1, 2. pkt., at socialtilsynet skal indgå i dialog med tilbuddet i forbindelse med det driftsorienterede tilsyn.

Af forarbejderne til socialtilsynslovens § 5 (lovforslag nr. L 205, FT 2012-13/1) fremgår det, at det forud for en afgørelse om ophør af en godkendelse forudsættes, at der har været en forhandling og dialog mellem socialtilsynet og tilbuddet om baggrunden for overvejelserne om ophør af godkendelsen, samt at tilbuddet har fået mulighed for at rette op på de forhold, der ligger til grund herfor.

Socialtilsynet er således dialogbaseret. Som et centralt redskab i dialogen med tilbuddene skal socialtilsynene anvende kvalitetsmodellen. Kvalitetsmodellen, der er et bilag til socialtilsynsbekendtgørelsen, er et dialogredskab, som skal give et systematisk og målrettet udgangspunkt for socialtilsynets samlede faglige vurdering af tilbuddenes kvalitet.

Kvalitetsmodellen er struktureret ud fra de overordnede kvalitetstemaer, der fremgår af § 6, stk. 2, i lov om socialtilsyn. Hvert tema er konkretiseret i et antal kvalitetskriterier. Kriterierne er primært udtrykt som konkrete mål for indsatsen i tilbuddene. For hvert kriterium er fastlagt en eller flere kvalitetsindikatorer. Indikatorerne er tegn på, at den kvalitet, som er udtrykt i kriteriet, forekommer i praksis.

Enkelte indikatorer gælder alene specifikke tilbud, f.eks. tilbud til børn og unge. Disse indikatorer supplerer de øvrige indikatorer.

2.4.2. Social- og Indenrigsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

Dialogen mellem socialtilsynet og tilbuddet er et afgørende element i socialtilsynets godkendelses- og tilsynsvirksomhed.

Det fremgår af Socialstyrelsens midtvejsevaluering, at hovedparten af både plejefamilier og sociale tilbud oplevede, at der var en god balance mellem kontrol og dialog. Det fremgår blandt andet, at 85 procent af de sociale tilbud oplevede, at tilsynsbesøget i høj grad (57 procent) eller i nogen grad (28 procent) var præget af en god balance mellem kontrol og dialog. En større andel af de sociale tilbud (15 procent) end af plejefamilierne (8 procent) oplevede slet ikke eller i ringe grad en god balance mellem de to formål med tilsynsbesøget.

For at understøtte det dialogbaserede tilsyn har Socialstyrelsen, siden tilsynenes etablering, iværksat en række initiativer for at understøtte det dialogbaserede tilsyn, herunder en web-håndbog til tilsynskonsulenter, hvor der blandt andet findes konkrete guides og redskaber. Herudover er Socialstyrelsen i løbende dialog med socialtilsynene samt arrangerer auditforløb, undervisningsaktiviteter m.v. for socialtilsynene med henblik på at understøtte og udvikle kvaliteten af det driftsorienterede tilsyn.

Det er Social- og Indenrigsministeriets opfattelse, at det er vigtigt at sikre, at socialtilsynet også i fremtiden har fokus på det dialogbaserede tilsyn.

Derfor foreslås det at præcisere i socialtilsynsloven, hvad der allerede gælder i dag, at dialog med tilbud skal indgå som et led både i godkendelsesprocessen og i forbindelse med det driftsorienterede tilsyn.

Der henvises til lovforslagets § 1, nr. 4 og 12.

2.5. Whistleblowerordningen

2.5.1. Gældende ret

Det fremgår af socialtilsynslovens § 11, at socialtilsynet skal have et telefonnummer og en e-postadresse, hvortil et tilbuds personale, beboere, pårørende og andre kan henvende sig anonymt om bekymrende forhold i tilbuddet. Socialtilsynet har pligt til at oplyse beboere og ansatte om denne mulighed for at rette henvendelse til socialtilsynet (whistleblowerordningen).

Socialtilsynet har tavshedspligt med hensyn til enhver oplysning, som socialtilsynet får kendskab til i forbindelse med en henvendelse som led i whistleblowerordningen, jf. socialtilsynslovens § 11, stk. 2. Socialtilsynet må heller ikke på noget tidspunkt over for tilbuddet eller andre oplyse, at socialtilsynet har modtaget en henvendelse om bekymrende forhold i tilbuddet, jf. socialtilsynslovens § 11, stk. 3.

Der gælder således et absolut anonymitetskrav i forhold til henvendelser til socialtilsynet om bekymrende forhold.

Det fremgår af forarbejderne til socialtilsynslovens § 11 (lovforslag nr. L 205, FT 2012-13/1), at bestemmelsen skal ”sikre socialtilsynet det bredest mulige oplysningsgrundlag for varetagelsen af tilsynsopgaven. Samtidig skal ordningen give borgere, pårørende, ansatte og andre, der er i daglig kontakt med tilbuddet, sikkerhed for, at de ved, hvor de kan rette henvendelse, hvis de oplever en ubehagelig tone eller andre u hensigtsmæssigheder i et tilbud.”

2.5.2. Social- og Indenrigsministeriets overvejelser

Det fremgik af Socialstyrelsens midtvejsevaluering af socialtilsynsreformen, at whistleblowerordningen er blevet anvendt i alt 1.515 gange i tilsynsreformens første godt halvandet år fra 1. januar 2014 til 30. juni 2015.

Midtvejsevalueringen viste også, at flertallet af de fem socialtilsyn vurderer, at henvendelser de modtager, er anvendelige i tilsynsarbejdet. De oplever, at henvendelserne kan tjene som baggrund for det almindelige tilsyn, hvor de er med til at fokusere socialtilsynets spørgsmål og undersøgelser.

Dog er det absolutte anonymitetskrav blevet rejst som et problem, både af tilbud, organisationer, socialtilsyn og personer, der har henvendt sig til socialtilsynene, da socialtilsynene på en uhensigtsmæssig måde pålægges en binding i deres opgavevaretagelse. Socialtilsynene oplever det generelt som en udfordring, at henvendelserne i whistleblowerordningen *skal* behandles anonymt. De oplever, at personer, der står frem med kritik uden at ønske anonymitet (ofte pårørende), bliver frustrerede over, at socialtilsynet kan have svært ved at handle direkte på deres bekymringer og konfrontere tilbuddet/plejefamilien med disse.

Social- og Indenrigsministeriet vurderer, at det er hensigtsmæssigt at personer, der ønsker at opgive deres anonymitet og stå frem med deres bekymring eller kritik, får mulighed for det.

2.5.3. Den foreslåede ordning

Det foreslås, at lovens bestemmelse om whistleblowerordningen revideres, så anonymiteten kan fraviges, i det omfang fra den person, der henvender sig, måtte ønske dette.

Den person, der henvender sig til socialtilsynet, får således mulighed for at samtykke helt eller delvist til ophævelse af anonymiteten. Det følger af den almindelige forvaltningsretlige vejledningsforpligtelse, at samtykket skal være informeret og kunne dokumenteres. Et informeret samtykke indebærer, at borgeren har været bevidst om, hvilke konsekvenser der kan være ved at afgive sit samtykke til at ophæve anonymiteten. Socialtilsynet må ikke opfordre personen til at give samtykke til at fravige anonymiteten, men alene vejlede neutralt om muligheden.

Der henvises til lovforslagets § 1, nr. 16.

2.6. Forenkling og målretning af tilsynet med tilbuddenes økonomi

2.6.1. Gældende ret

Det fremgår af forarbejderne til socialtilsynsloven (lovforslag nr. L 205, folketingssamlingen 2012-13/1), at der skulle stilles krav af økonomisk karakter til tilbuddene omfattet af socialtilsynet som forudsætning for godkendelsen. De overordnede krav, der skulle stilles, var blandt andre:

- at tilbuddet er økonomisk bæredygtigt,
- at tilbuddets økonomi giver mulighed for den fornødne kvalitet i tilbuddet i forhold til prisen og i forhold til tilbuddets målgruppe, og
- at der er gennemsigtighed med tilbuddets økonomi.

Efter socialtilsynslovens § 16, stk. 1, og socialtilsynsbekendtgørelsens §§ 13-15 har både private og offentlige tilbud pligt til at udarbejde et årligt budget for varetagelsen af tilbuddets opgaver efter serviceloven. Budgettet skal udarbejdes som grundlag for både godkendelsen og det driftsorienterede tilsyn. Budgettet skal godkendes af socialtilsynet. Budgettet skal indberettes på standardskemaer. Budgetskemaerne, der findes på Tilbudsportalen, indeholder en række poster, som tilbuddene skal udfylde. Eksempelvis skal tilbuddene oplyse, hvilke udgifter der forventes til løn til medarbejdere, administrationsudgifter og huslejeudgifter. Der findes to budgetskemaer, som findes på Tilbudsportalen; et for de private tilbud, herunder selvejende tilbud, og et for de offentlige tilbud. De to budgetskemaer er bygget over samme model og er identiske i forhold til langt hoveddelen af posterne, da disse skal udfyldes både af de private og offentlige tilbud.

På baggrund af budgettet foretager socialtilsynet en vurdering af, om tilbuddet lever op til de krav, der er for økonomien for sociale tilbud, eksempelvis gennemsigtighed og økonomisk bæredygtighed. Hvis det er tilfældet, godkender socialtilsynet budgettet. Hvis socialtilsynet bliver opmærksomt på oplysninger i budgettet, der gør, at socialtilsynet bliver bekymret for tilbuddets økonomiske kvalitet, går socialtilsynet i dialog med tilbuddet om at få oplyst, hvorfor tilbuddet eksempelvis ikke forventer at have udgifter til kompetenceudvikling, eller hvorfor tilbuddet forventer så mange eller få administrationsudgifter.

Efter den gældende bestemmelse i socialtilsynslovens § 16, stk. 2, skal private koncerner og koncernlignende konstruktioner udarbejde et budget, både for de enkelte tilbud og for den samlede koncern. Af dette budget skal pengestrømmene mellem koncernens enkelte dele blandt andet fremgå. Det er en forudsætning for godkendelse af budgettet, at afregninger mellem tilbuddet og andre enheder indenfor koncernen sker på markedsvilkår.

Efter den gældende bestemmelse i socialtilsynslovens § 17, stk. 1, har private tilbud herudover pligt til at indsende det årsregnskab, de har aflagt efter årsregnskabsloven, til socialtilsynet.

Efter socialtilsynslovens § 17, stk. 2, kan socialtilsynet stille yderligere krav til det enkelte tilbuds regnskabsaflæggelse, hvis det i særlige tilfælde vurderes nødvendigt for at sikre tilstrækkelig gennemskuelig-
hed i tilbuddets økonomi.

Efter socialtilsynslovens § 18, stk. 1, skal regnskaber for private tilbud revideres af en godkendt revisor.

Socialtilsynet kan indhente oplysninger fra et privat tilbuds revisor om forhold, der er behandlet i forbindelse med revisionen, og som er af betydning for vurderingen af, om betingelserne for godkendelsen er opfyldt, jf. socialtilsynslovens § 18, stk. 3.

Som nævnt i forarbejderne til socialtilsynsloven (lovforslag nr. L 205, folketingssamlingen 2012-13/1) er kommunale og regionale tilbud, som er nævnt i socialtilsynslovens § 4, stk. 1, nr. 2 og 3, omfattet af den kommunale eller regionale revision. Efter de gældende regler i kommunestyrelseslovens § 42 og regionslovens § 28 omfatter den revision, som kommunalbestyrelsen henholdsvis regionsrådet antager, alle regnskabsområder, der henhører under kommunalbestyrelsen henholdsvis regionsrådet. Da der således allerede findes regler i den kommunale styrelseslov og regionsloven om kommunal og regional revision, er der ikke opstillet krav om revision for offentlige tilbud i socialtilsynsloven.

Endvidere skal alle private og offentlige tilbud (plejefamilier undtaget) udarbejde en årsrapport om tilbuddets virksomhed, jf. socialtilsynslovens § 12, stk. 4. Årsrapporten skal efter socialtilsynsbekendtgørelsens § 12, stk. 2, bl.a. indeholde en række økonomiske nøgletal med udgangspunkt i seneste årsregnskab fra henholdsvis kommunerne, regionerne og tilbuddene. Tilbuddene skal indsende nøgletal om omsætning, om soliditetsgrad, hvis der er tale om private tilbud, om lønomkostninger, om omkostninger til kompetenceudvikling, om ejendomsudgifter og om overskud/underskud.

Tilbuddenes økonomi indgår også som et tema i kvalitetsmodellen, der er den model, tilsynene anvender til brug for vurderingen af tilbuddenes kvalitet. Kvalitetsmodellen er et bilag til socialtilsynsbekendtgørelsen. Modellen er opdelt i temaer, kriterier og indikatorer. Økonomitemaet er opdelt i tre kriterier. Disse tre kriterier er opdelt i en række indikatorer.

2.6.2. Social- og Indenrigsministeriets overvejelser

Flere af socialtilsynets interessenter har nævnt, at det økonomiske tilsyn er for omfangsrigt og belastende for tilbuddene og flytter fokus væk fra tilsynet med den faglige kvalitet.

Socialstyrelsen har oplyst, at socialtilsynene i 2014 og 2015 har truffet i alt 20 afgørelser om ophør af godkendelsen for et tilbud. I 11 af disse afgørelser, var den økonomiske kvalitet en blandt flere årsager til afgørelsen om ophør af godkendelse, og i to af de 20 afgørelser fremgår det, at økonomi var den eneste årsag til afgørelsen om ophør af et tilbud.

Det fremgår af stemmeaftalen om opfølgning på socialtilsynsreformen, at der skal gennemføres en forenkling og målretning af tilsynet med tilbuddenes økonomi med følgende indhold:

- Lovens økonomiske krav til tilbuddene skal som hidtil være en betingelse for tilbuddets godkendelse.
- Tilsynet med tilbuddenes økonomi reguleres alene i socialtilsynsloven og bekendtgørelsen og tages ud som tema i kvalitetsmodellen. Sammenhængen mellem kvalitetsmodel og økonomisk tilsyn tydeliggøres i loven, hvor det vil fremgå, at tilbuddets økonomi som hidtil skal vurderes som et led i tilbuddets samlede kvalitet.
- Der stilles fortsat krav om årlig godkendelse af tilbuddenes budgetter, men budgetskeamærne skal forenkles.
- Socialtilsynet skal kunne henholde sig til eventuelle revisionspåtegninger, med mindre der er konkret grund til andet.
- Fristen for indsendelse af tilbuddenes budgetter ændres gennem en ændring af socialtilsynsbekendtgørelsen fra den 1. oktober til den 1. november.

Social- og Indenrigsministeriet vurderer, at det er hensigtsmæssigt, at det præciseres i socialtilsynsloven, hvad socialtilsynet skal tage stilling til ved vurderingen af, om tilbuddet har den fornødne økonomiske kvalitet, og hvilke rammer der er for tilsynet på dette område. Herved skabes der klarere rammer for socialtilsynenes økonomiske tilsyn. Ministeriet vil endvidere ved ændringer af socialtilsynsbekendtgørelsen følge op på de øvrige initiativer i den politiske aftale.

2.6.3. Den foreslåede ordning

Det foreslås, at det præciseres i socialtilsynsloven, at socialtilsynet i sit økonomiske tilsyn med alle andre tilbud end plejefamilier skal tage stilling til, om:

- tilbuddet er økonomisk bæredygtigt,
- tilbuddets økonomi giver mulighed for den fornødne kvalitet i tilbuddet i forhold til prisen og i forhold til tilbuddets målgruppe, og
- der er gennemsigtighed med tilbuddets økonomi.

Plejefamilier og kommunale plejefamilier, der er omfattet af socialtilsynet, undtages fra den foreslåede præcisering af indholdet af det økonomiske tilsyn, da de økonomiske hensyn, der fremgår af den foreslåede præcisering, ikke er relevante for vurderingen af plejefamiliernes økonomi. Plejefamilierne vil fortsat være omfattet af socialtilsynenes almindelige økonomiske tilsyn.

Herudover undtages efterskoler, frie fagskoler og frie grundskoler med kostafdeling fra det økonomiske tilsyn. Se nærmere herom ovenfor under punkt 3.3.

Der henvises til lovforslagets § 1, nr. 9 og 10.

Som opfølgning på de foreslåede ændringer af socialtilsynsloven vil der blive foretaget ændringer af socialtilsynsbekendtgørelsen. Det samlede grundlag for socialtilsynets vurdering af tilbuddenes økonomi vil blive tydeliggjort i bekendtgørelsen, herunder sammenhængen mellem regnskabs- og budgettal.

Tilsynet med tilbuddenes økonomi vil blive taget ud som tema i kvalitetsmodellen, der er et bilag til socialtilsynsbekendtgørelsen. Det vil blive vurderet, hvilke af indikatorerne vedrørende tilbuddenes økonomi i kvalitetsmodellen der egner sig til at blive reguleret i socialtilsynsbekendtgørelsen. Den grafiske oversigt over talscorerne for de enkelte temaer for det enkelte tilbud (spindelvævet) skulle ændres, da der ikke længere vil kunne gives en talscore for den økonomiske kvalitet i kvalitetsmodellen. Det er hensigten at foretage de fornødne tilpasninger af tilbudsportalen som følge af, at tilsynet med tilbuddets økonomi tages ud af kvalitetsmodellen.

Endelig vil budgetskeamærne blive forenklet, så de i endnu højere grad afspejler de økonomiske krav, der stilles til tilbuddene. Forslaget med forenkling af budgetskeamærne medfører ikke en slækkelse af det økonomiske tilsyn, men indebærer, at der påbegyndes et arbejde med at gennemgå de nuværende budget-

skemaer og se på, om det er de rigtige oplysninger, der bedes om, og om budgetskemaerne har et omfang, der er hensigtsmæssigt, både for de private og for de offentlige tilbud.

På baggrund af den indgåede politiske aftale vil fristen i socialtilsynsbekendtgørelsen for indsendelse af tilbuddenes årsbudgetter blive ændret fra 1. oktober til 1. november. Tidspunktet for fristen har vist sig at være en udfordring for især de offentlige tilbud, da fristen udløber samtidigt med, eller tidligere end, fristen for vedtagelsen af kommunens eller regionens samlede budget. Kommunalbestyrelsen skal vedtage årsbudgettet senest 15. oktober, og regionsrådet senest 1. oktober.

2.7. Bagatelgrænse for påbud

2.7.1. Gældende ret

Efter de gældende regler i socialtilsynslovens § 8, stk. 2, kan socialtilsynet træffe afgørelse om at udstede påbud, hvis overholdelse kan gøres til en betingelse for fortsat godkendelse. Udstedelse af påbud forudsætter, at der kan identificeres tiltag i tilbuddet, som, hvis de gennemføres, kan gøre det acceptabelt, at tilbuddet fortsat er godkendt til målgruppen. Socialtilsynet skal fastsætte en frist for et påbuds overholdelse, så det bliver klart for tilbuddet, hvornår det risikerer at miste godkendelsen på grund af manglende overholdelse af påbuddet.

Der følger endvidere af bemyndigelsesbestemmelsen i socialtilsynslovens § 8, stk. 3, at der kan fastsættes nærmere regler om udstedelse af påbud. Denne bemyndigelse er udmøntet i socialtilsynsbekendtgørelsens § 9. Det fremgår således af bekendtgørelsens § 9, stk. 1, at afgørelser om påbud kun kan træffes efter forudgående dialog med tilbuddet om de forhold, der begrundet overvejelserne om påbud.

Det fremgår endvidere af bekendtgørelsens § 9, stk. 2, at afgørelse om påbud anvendes, når der er en berettiget forventning om, at tilbuddet kan og vil rette op på de forhold, der ligger til grund for afgørelsen. Hvis det ikke forventes, at tilbuddet kan eller vil rette op på de bekymrende forhold, skal socialtilsynet træffe afgørelse om ophør af godkendelsen.

Endelig fremgår det af bekendtgørelsens § 8, stk. 2, at når socialtilsynet – efter den nævnte forudgående dialog med tilbuddet – træffer afgørelse om påbud, skal der i afgørelsen anføres de forhold, der begrundet påbuddet, og som tilbuddet pålægges at rette op på som en forudsætning for fortsat godkendelse.

Social- og Indenrigsministeriet vurderer, at der i de gældende regler er en række betingelser, som indebærer, at der i praksis ikke kan udstedes påbud for bagatellignende forhold.

Da påbuddets overholdelse efter socialtilsynslovens § 8, stk. 2, kan gøres til en betingelse for fortsat godkendelse, kan der på den baggrund udledes et krav om, at det forhold, som påbuddet vedrører, skal have betydning for tilbuddets fortsatte godkendelse.

Socialtilsynet er desuden forpligtet til at føre en dialog med tilbuddet om forholdene, inden der træffes afgørelse om udstedelse af påbud. Det betyder også, at eventuelle mindre problemstillinger skal udredes og løses under den indledende dialog og inden udstedelse af eventuelt påbud.

2.7.2. Social- og Indenrigsministeriets overvejelser

Der har vist sig at være tvivl om, hvornår socialtilsynet kan træffe afgørelse om påbud, og om der er en bagatellignende grænse for, hvilke forhold der kan udløse en afgørelse om påbud.

Som nævnt i afsnit 2.7.1. er det Social- og Indenrigsministeriets vurdering, at der i de gældende regler er en række betingelser, som indebærer, at der i praksis ikke kan udstedes påbud for bagatellignende forhold.

Afgørelser om påbud kan have konsekvenser for tilbuddene. Påbuddet vil fremgå af Tilbudsportalen og kan derfor føre til, at et tilbud med påbud fravælges af de anbringende/visiterende kommuner. Derudover

kan manglende opfyldelse af et påbud i sidste ende betyde, at der træffes afgørelse om ophør af godkendelsen. Derfor vurderer Social- og Indenrigsministeriet, at det vil være hensigtsmæssigt at præcisere i socialtilsynsloven, at tilsynene kun skal udstede påbud, når forholdene i det enkelte tilbud giver anledning hertil.

2.7.3. Den foreslåede ordning

Det foreslås at præcisere i socialtilsynsloven, at tilsynene kun kan udstede påbud, når forholdene i det enkelte tilbud giver anledning hertil.

På den måde sikres det i socialtilsynsloven, at der kun udstedes påbud, når det er nødvendigt i forhold til tilbuddets kvalitet. Det er hensigten, at der dermed ikke kan træffes afgørelse om udstedelse af påbud, som vedrører bagatellignende forhold.

Der er alene tale om en præcisering af allerede gældende ret.

Der henvises til lovforslagets § 1, nr. 14.

2.8. Afgørelse om skærpet tilsyn

2.8.1. Gældende ret

Det følger af socialtilsynslovens § 8, stk. 1, 1. pkt., at socialtilsynet skal træffe afgørelse om skærpet tilsyn, når forholdene i det enkelte tilbud tilsiger det. Afgørelse om skærpet tilsyn træffes for tre måneder ad gangen, jf. § 8, stk. 1, 2. pkt.

Af socialtilsynsbekendtgørelsens § 7 fremgår det, at socialtilsynet kan træffe afgørelse om iværksættelse af skærpet tilsyn, hvis konkrete forhold i et tilbud skaber bekymring for driften eller for borgernes sikkerhed og sundhed, eller hvis socialtilsynet ud fra en samlet vurdering af tilbuddet finder, at tilbuddet ikke længere har den fornødne kvalitet.

Det fremgår af forarbejderne til socialtilsynsloven (lovforslag nr. L 205, folketingssamlingen 2012-13/1), at "[a]fgørelser om skærpet tilsyn er reserveret til de tilfælde, hvor socialtilsynet[...] er så bekymret for indsatsen i tilbuddet, at der træffes afgørelse om påbud og iværksættes en proces, som kan føre til ophævelse af godkendelsen."

Når afgørelser om skærpet tilsyn efter socialtilsynslovens § 8, stk. 1, træffes for tre måneder ad gangen, indebærer det, at en afgørelse om skærpet tilsyn bortfalder automatisk, hvis ikke der forinden er truffet afgørelse om forlængelse.

Det følger af socialtilsynslovens § 8, stk. 1, 3. pkt., at der altid skal træffes afgørelse om påbud i forbindelse med en afgørelse om skærpet tilsyn. Det skal sikre, at tilbuddet ved, hvad der skal til, for at det skærpede tilsyn kan hæves.

Når socialtilsynet træffer afgørelse om skærpet tilsyn, fastsættes og opkræves der en tillægstakst til den almindelige tilsynstakst hos tilbuddet, som udgør 25 pct. af årstaksten.

Det oplyses på Tilbudsportalen, når der er truffet afgørelse om skærpet tilsyn.

2.8.2. Social- og Indenrigsministeriets overvejelser

Det har vist sig at være uhensigtsmæssigt, at afgørelser om skærpet tilsyn altid skal træffes for tre måneder ad gangen. I nogle tilfælde vil det allerede fra starten ligge klart, at det efter en eller to måneder vil kunne konstateres, om et påbud er opfyldt eller vil blive det, eller om der i stedet skal træffes afgørelse om ophør af godkendelsen.

På den baggrund vurderes det hensigtsmæssigt, at det bliver muligt at fastsætte en individuel frist for det skærpede tilsyn.

2.8.3. Den foreslåede ordning

Det foreslås at ændre socialtilsynslovens § 8, stk. 1, så der i forbindelse med afgørelser om skærpet tilsyn kan fastsættes en frist på baggrund af en individuel vurdering af det konkrete forholds karakter.

Da skærpet tilsyn er et intensivt indgreb, foreslås det dog at fastholde, at der kan træffes afgørelse om skærpet tilsyn for højst tre måneder ad gangen. Der kan være tilfælde, hvor det skærpede tilsyn skal føres i mere end tre måneder. Det foreslås at fastholde, at det vil kræve en ny vurdering og afgørelse om skærpet tilsyn fra socialtilsynet.

Som en følge af muligheden for at fastsætte individuelle tidsfrister er det hensigten som opfølgning på denne lovændring at ændre reglerne i socialtilsynsbekendtgørelsen om fastsættelse af tillægstakst for skærpet tilsyn, så denne fastsættes som 10 pct. af årstaksten pr. måned. Det vil udgøre en lille stigning i forhold til gældende regler.

Der henvises til lovforslagets § 1, nr. 13.

2.9. Opsættende virkning

2.9.1. Gældende ret

Det følger af socialtilsynslovens § 19, at socialtilsynets afgørelser efter socialtilsynsloven kan indbringes for Ankestyrelsen.

Af § 72 i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område fremgår det, at klager, der indbringes for Ankestyrelsen, ikke tillægges opsættende virkning. Dette er således også gældende for socialtilsynets afgørelser om f.eks. afgørelser om ophør af godkendelse. Det er derfor socialtilsynets afgørelse om ophør af godkendelse, der er gældende, indtil Ankestyrelsen har truffet afgørelse.

Socialtilsynet kan efter almindelige forvaltningsretlige principper tillægge en klage over egne afgørelser opsættende virkning. Ankestyrelsen kan under tilsvarende forudsætninger tillægge en klage over socialtilsynets afgørelser opsættende virkning.

2.9.2. Social- og Indenrigsministeriets overvejelser

Socialtilsynets afgørelser om ophør af godkendelse kan have store konsekvenser for tilbuddene. Særligt hvis socialtilsynet træffer en afgørelse, der reelt indebærer, at tilbuddet ikke kan modtage borgere og dermed i en kortere eller længere periode mister adgangen til indtægter.

Hvis tilbuddet klager til Ankestyrelsen og efterfølgende får medhold, kan det være for sent for tilbuddet at fortsætte sin virksomhed. Særligt for private tilbud kan afgørelser om ophør af godkendelsen således reelt betyde lukning af tilbuddet, uanset om tilbuddet efterfølgende får medhold i en klage til Ankestyrelsen.

Social- og Indenrigsministeriet vurderer, at det er hensigtsmæssigt, hvis klager over ophør om godkendelse tillægges opsættende virkning, med mindre særlige forhold gør det påkrævet, at afgørelsen iværksættes straks.

2.9.3. Den foreslåede ordning

Det foreslås fastsat i socialtilsynsloven, at klager over socialtilsynets afgørelser om at fratage et tilbud godkendelsen har opsættende virkning, med mindre socialtilsynet eller Ankestyrelsen vurderer, at der er konkret grund til, at det ikke skal være tilfældet.

Den foreslåede nye hovedregel om opsættende virkning indebærer, at tilbuddet kan fortsætte sin virksomhed, indtil Ankestyrelsen træffer afgørelse i sagen, og herunder, at de i denne periode kan modtage nye borgere.

Der kan imidlertid være særlige forhold, der gør det påkrævet, at socialtilsynet skal have mulighed for at træffe afgørelse om, at en klage ikke skal tillægges opsættende virkning. Det vil medføre, at tilbuddets godkendelse ophører straks.

Det vil konkret kunne være tilfælde, hvor det ikke er forsvarligt, at tilbuddet har ret til at fortsætte sin virksomhed i Ankestyrelsens sagsbehandlingsperiode. Dette vil navnlig kunne være tilfældet, når forholdene eller kvaliteten i tilbuddet er af en sådan karakter, at det giver anledning til bekymring for beboernes sikkerhed, sundhed og lignende.

Et eksempel kan være, at der er opstået begrundet mistanke om strafbare forhold på tilbuddet i form af vold eller seksuelle overgreb, eller at tilbuddets rådighedsbeløb ikke kan dække udgifterne til borgerens basale fornødenheder.

Socialtilsynets og Ankestyrelsens afvejning af, hvorvidt der i særlige tilfælde alligevel ikke skal gives klagen opsættende virkning, skal være konkret og individuel i forhold til hver enkelt sag.

Når et socialtilsyn har truffet afgørelse om ophør af et tilbuds godkendelse, skal socialtilsynet orientere de kommuner, der har borgere i tilbuddet, jf. socialtilsynsbekendtgørelsens § 4, stk. 4, uanset at socialtilsynets afgørelse er indbragt for Ankestyrelsen og har opsættende virkning.

På samme måde skal socialtilsynet registrere på Tilbudsportalen, hvis det driftsorienterede tilsyn har ført til en afgørelse om ophør af et tilbuds godkendelse, jf. socialtilsynslovens § 22, stk. 2, nr. 3, uanset at socialtilsynets afgørelse er indbragt for Ankestyrelsen og har opsættende virkning. Det er samtidig hensigten at foretage de fornødne tilpasninger af Tilbudsportalen med henblik på, at tilbud, hvis klage over en afgørelse om ophør er tillagt opsættende virkning af socialtilsynet eller Ankestyrelsen, stadig kan indgå i den kommunale forsyning og figurere på Tilbudsportalen.

På den måde har de visiterende kommuner, som allerede har borgere i tilbuddet mulighed for at føre et tættere personrettet tilsyn med borgeren i tilbuddet, indtil sagen er endeligt afgjort, lige som andre kommuner kan vurdere, om de vil visitere borgere til tilbuddet med den risiko, der ligger i, at sagen kan blive endelig afgjort med en lukning af tilbuddet.

Afgørelsen om at ophæve den opsættende virkning af en klage træffes samtidig med selve afgørelsen om ophør af godkendelsen af et tilbud, men socialtilsynet og Ankestyrelsen kan også efter selve afgørelsen om ophør af godkendelsen af et tilbud træffe afgørelse om at iværksætte afgørelsen straks. Da det er en forudsætning, at der foreligger særlige omstændigheder, som gør det påkrævet at iværksætte ophøret af godkendelsen straks, foreslås det, at en klage over socialtilsynets afgørelse om at ophæve den opsættende virkning ikke kan indbringes særskilt for Ankestyrelsen. Ellers ville formålet med at træffe en afgørelse om, at en afgørelse om ophør af godkendelse kan gennemføres straks, forspildes.

Der henvises til lovforslagets § 1, nr. 27.

2.10. Præcisering af socialtilsynets reaktionsmuligheder over for visiterende eller anbringende kommuner

2.10.1. Gældende ret

Det fremgår af socialtilsynsloven kapitel 2, at socialtilsynet skal godkende og føre driftsorienteret tilsyn med de tilbud, der er omfattet af lovens § 4, stk. 1. Det indebærer, at socialtilsynet træffer afgørelser om f.eks. godkendelse, ophør af godkendelse, skærpet tilsyn og påbud over for tilbuddene.

Det er dermed et grundlæggende element i konstruktionen af socialtilsynet, at socialtilsynet alene har kompetence i forhold til de tilbud, der er omfattet af socialtilsynsloven. Det betyder blandt andet, at socialtilsynet ikke har kompetence i forhold til de anbringende og visiterende kommuner.

Det følger af serviceloven, sammenholdt med retssikkerhedslovens regler om handlekommune i §§ 9 – 9 b, at det er den visiterende/anbringende kommune, der har ansvaret for varetagelsen af myndighedsopgaverne i forhold til den enkelte borger. Det betyder f.eks., at det er den visiterende/anbringende kommune, der træffer afgørelser om hjælp til borgeren, jf. servicelovens § 3, stk. 1, udarbejder handleplan, jf. servicelovens §§ 140 og 141, og fører personrettet tilsyn, jf. servicelovens § 148, med børn og voksne, der er visiteret til ydelser efter serviceloven, herunder når de er anbragt eller visiteret til døgnophold i et tilbud, der er omfattet af socialtilsynets driftsorienterede tilsyn.

Det er således kommunen, der fører tilsyn i forhold til den enkelte borger, mens socialtilsynet varetager tilsynsopgaven i forhold til tilbuddet eller plejefamilien.

Der er i socialtilsynslovens § 10 og i servicelovens § 148, stk. 3, fastsat regler om en gensidig orienteringspligt, hvis socialtilsynet henholdsvis den visiterende kommune bliver opmærksom på bekymrende forhold i et tilbud, som den anden myndighed bør gøres bekendt med.

Hvis socialtilsynet i forbindelse med godkendelsesprocessen eller i forbindelse med det driftsorienterede tilsyn bliver af den opfattelse, at kommunen f.eks. ikke har visiteret en borger korrekt, ikke har udleveret relevante dele af handleplanen til tilbuddet eller ikke fører tilstrækkeligt personrettet tilsyn, har socialtilsynet ikke mulighed for at give kommunen påbud om at udarbejde en manglende handleplan eller om at reorganisere en person, som er visiteret til et tilbud, hvor den pågældende ikke er omfattet af målgruppen.

Det fremgår af forarbejderne til socialtilsynsloven (lovforslag nr. L 205, folketingssamlingen 2012-13/1), at "[D]et må forudsættes, at et påbud har en karakter, som giver tilbuddet mulighed for at efterkomme det." Heraf følger det, at socialtilsynet ikke f.eks. kan give et tilbud påbud om forhold, som tilbuddet ikke har mulighed for at rette op på, fordi det f.eks. er en opgave, hvor ansvaret ligger hos borgernes handlekommuner.

2.10.2. Social- og Indenrigsministeriets overvejelser

Der har i praksis vist sig at være uklarhed om socialtilsynets kompetence i forhold til de visiterende kommuner og i forhold til tilbuddene, når socialtilsynet bliver opmærksomt på uhensigtsmæssige forhold, der relaterer sig til de visiterende kommuners opgaver i forhold til de enkelte borgere i tilbuddet.

Social- og Indenrigsministeriet vurderer, at der er behov for at skabe klarhed over, hvilke muligheder socialtilsynet har i forhold til de visiterende kommuner, og at dette præciseres i socialtilsynsloven.

Det er ligeledes ministeriets vurdering, at der er behov for, at socialtilsynets mulighed for at orientere den visiterende/anbringende kommune fremgår af socialtilsynsloven. Der kan være tilfælde, hvor det er afgørende for den enkelte borgers forhold over for kommunen, at socialtilsynet orienterer kommunen.

2.10.3. Den foreslåede ordning

Det foreslås at præcisere i socialtilsynsloven, at socialtilsynet har mulighed for at orientere den visiterende eller anbringende kommune, hvis socialtilsynet bliver opmærksomt på uhensigtsmæssige forhold, der relaterer sig til de visiterende kommuners opgaver i forhold til de enkelte borgere i tilbuddet. Der skal således være tale om forhold, som er en del af den visiterende eller anbringende kommunes ansvar. Det kan f.eks. være, at den visiterende kommune ikke har udarbejdet en handleplan, at borgeren ikke er i målgruppen for det tilbud, som den pågældende er visiteret til, at borgeren er visiteret på et forkert juridisk grundlag, eller at plejefamilien ikke har modtaget den nødvendige efteruddannelse eller supervision.

Med præciseringen tydeliggøres det, at socialtilsynet alene kan orientere den visiterende kommune, og at der ikke kan træffes afgørelse om påbud i forhold til kommunerne. Det tydeliggøres også, at socialtilsynet ikke kan træffe afgørelse om påbud over for tilbuddet for forhold, som de visiterende kommuner har ansvaret for.

Præciseringen skal desuden være med til at sikre fokus på de anbringende eller visiterende kommuners forpligtelse til at føre personrettet tilsyn med børn, unge og voksne i døgntilbuddene.

Hvis socialtilsynet bliver opmærksomt på, at en kommune ikke overholder de forpligtelser, kommunen har efter eksempelvis serviceloven, kan socialtilsynet rette henvendelse til det kommunale tilsyn. Dette er almindeligt gældende i dag. Det kommunale tilsyn varetages af Statsforvaltningen med Social- og Indenrigsministeriet som overordnet tilsynsmyndighed. Det forudsættes, at eventuelle orienteringer til Statsforvaltningen sker inden for rammerne af persondataloven.

Der er ikke tale om en ændring af gældende regler, men alene om en præcisering af, hvad der allerede gælder.

Der henvises til lovforslagets § 1, nr. 15.

2.11. Socialstyrelsens auditfunktions rolle og kompetencer

2.11.1. Gældende ret

Det følger af socialtilsynslovens § 24, at Socialstyrelsen løbende følger praksis i socialtilsynene og herunder foretager stikprøver og understøtter udførelsen af godkendelses- og tilsynsopgaven med relevant vejledning og materiale m.v. Socialstyrelsen skal også udarbejde en årlig rapport om socialtilsynenes virksomhed.

Det fremgår af forarbejderne til bestemmelsen (lovforslag nr. L 205, folketingssamlingen 2012-13/1), at Socialstyrelsen løbende skal følge praksis i socialtilsynene, herunder ved at foretage stikprøver. Det fremgår også, at Socialstyrelsens adgang til at foretage stikprøver har til formål at give Socialstyrelsen et konkret indblik i socialtilsynenes tilsynsfaglige kompetencer og udfordringer med henblik på at kunne målrette sin vejledning, undervisning og udvikling af tilsynsredskaber. Der ligger ikke i adgangen til at foretage stikprøver, at Socialstyrelsen skal føre tilsyn med lovligheden af socialtilsynets opgavevaretagelse.

Det følger af socialtilsynslovens § 24, stk. 2, at socialtilsynene skal tilvejebringe de oplysninger, som Socialstyrelsen anmoder om. Det fremgår af forarbejderne til bestemmelsen, at Socialstyrelsen ikke har adgang til oplysninger om enkeltpersoners rent private forhold i videre omfang, end hvad der følger de almindelige persondatarelige regler. I det omfang uvedkommende personoplysninger indgår i materiale, som Socialstyrelsen måtte anmode et socialtilsyn om, skal socialtilsynet derfor som udgangspunkt overstrege disse oplysninger.

Socialstyrelsen har en særlig rolle i forhold til at understøtte, at socialtilsynene arbejder i overensstemmelse med lovens formål og intentioner. Socialstyrelsen skal løbende følge praksis i socialtilsynene og herunder bidrage til, at socialtilsynene udvikler en systematisk, ensartet, uvildig og faglig kompetent praksis. Socialstyrelsens understøttende rolle i forhold til socialtilsynene betegnes ”auditfunktionen”. Det fremgår af forarbejderne til socialtilsynsloven, at auditfunktionen blandt andet indebærer, at Socialstyrelsen skal understøtte socialtilsynene med vejledning, redskaber og materialer af relevans for varetagelsen af godkendelses- og tilsynsopgaven.

Auditfunktionen vejleder socialtilsynene i forhold til det gode tilsyn og kan tage initiativ til opsøgende dialog med socialtilsynene, hvis Socialstyrelsen bliver opmærksom på, at der kan være bekymrende forhold i socialtilsynet. Endvidere bidrager auditfunktionen til, at socialtilsynene arbejder på grundlag af den aktuelt bedste viden på det sociale område og – som følge af socialtilsynenes opgaver i forhold til behandlingstilbud til alkoholmisbrugere – tillige det sundhedsfaglige område. For så vidt angår det sundhedsfaglige område indhenter auditfunktionen supplerende viden fra de relevante sundhedsmyndigheder, der vedrører tilsynet med de nævnte alkoholbehandlingstilbud.

2.11.2. Social- og Indenrigsministeriets overvejelser

På baggrund af bestemmelsen i socialtilsynslovens § 24 har Socialstyrelsens auditfunktion iværksat en række konkrete tiltag og aktiviteter, der falder ind under to kategorier: tiltag, der skal understøtte implementeringen af tilsynsreformen, og tiltag, der skal følge implementeringen af reformen.

Socialstyrelsen har udarbejdet en midtvejsevaluering af socialtilsynene, der er udgivet i januar 2016. Midtvejsevalueringen viser, at der stadig er behov for, at Socialstyrelsens auditfunktion følger socialtilsynenes praksis tæt. Der er fortsat områder, der kræver yderligere tid og implementering, for at socialtilsynet fuldt ud kan varetage et systematisk og ensartet tilsyn på tværs af landet. I midtvejsevalueringen kommer det bl.a. til udtryk i variation mellem tilsynene i brugen af anmeldte og uanmeldte tilsynsbesøg, brugen af sanktioner og omfanget af, hvorledes borgerens perspektiv er blevet belyst i tilsynsprocessen. Herudover viser midtvejsevalueringen, at dokumentationskravet opleves som værende omfangsrigt, og at socialtilsynene med fordel kan pege på flere udviklingsmuligheder hos sociale tilbud og særligt plejefamilier.

Social- og Indenrigsministeriet vurderer, at der også i et langsigtet perspektiv er behov for, at Socialstyrelsens auditfunktion følger socialtilsynenes praksis tæt, så der løbende sikres en systematisk, ensartet, uvildig og faglig kompetent praksis på tværs af de fem socialtilsyn, og at der således udvikles og oprettholdes et velfungerende og ensartet socialtilsyn på tværs af landet.

Det har i løbet af de første to år med tilsynsreformen vist sig, at der blandt enkelte socialtilsyn har været uklarhed om Socialstyrelsens muligheder for at deltage i tilsynsbesøg og gennemføre faglige undersøgelser. Det er ministeriets vurdering, at der er behov for, at det klart fremgår i socialtilsynsloven, at Socialstyrelsens ”audit-funktion” har beføjelser til at deltage i tilsynsbesøg og gennemføre faglige undersøgelser.

2.11.3. Den foreslåede ordning

Det foreslås at præcisere i socialtilsynslovens § 24, at Socialstyrelsen, som led i deres opgaver som auditfunktion, deltager i tilsynsbesøg og gennemfører faglige undersøgelser.

Faglige undersøgelser kan bl.a. være auditforløb, hvis formål er at understøtte det enkelte socialtilsyns praksis og læring samt at fremme en fælles tilsynspraksis og ensartethed i sagsbehandling og fortolkning af det grundlæggende regelsæt på tværs af socialtilsynene. Med auditmetoden gives ledere og tilsynskon-sulenter mulighed for at evaluere deres tilsynspraksis gennem en systematisk refleksion og vurdering af en række forløb i et bagudrettet perspektiv.

De understøttende og monitorerende aktiviteter, som Socialstyrelsen gennemfører, og som foreslås præcisere i socialtilsynsloven, er i overensstemmelse med, at Socialstyrelsen, som nævnt ovenfor i afsnit 2.11.1., løbende skal følge praksis i socialtilsynene og herunder bidrage til, at socialtilsynene udvikler en systematisk, ensartet, uvildig og faglig kompetent praksis.

Det forudsættes fortsat i forbindelse med både tilsynsbesøg og auditforløb, at socialtilsynet enten indhenter samtykke fra involverede borgere til, at Socialstyrelsen bliver bekendt med personfølsomme oplysninger, eller at skriftligt materiale anonymiseres.

Der henvises til lovforslagets § 1, nr. 28.

3. De økonomiske og administrative konsekvenser for det offentlige

De foreslåede ændringer medfører ikke økonomiske eller administrative konsekvenser for det offentlige.

Lovforslagets økonomiske konsekvenser skal forhandles med kommunerne.

4. De økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v.

Lovforslaget har ingen økonomiske eller administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v.

5. De administrative konsekvenser for borgerne

Lovforslaget har ingen administrative konsekvenser for borgerne.

6. De miljømæssige konsekvenser

Lovforslaget har ingen miljømæssige konsekvenser.

7. Forholdet til EU-retten

Lovforslaget indeholder ikke EU-retlige aspekter.

8. Hørte myndigheder og organisationer

3F - Fagligt Fælles Forbund, Advokatrådet, Akademikerne, Akkreditering Danmark, Alkohol-fagligt Forum, Alkoholpolitisk Landsråd, Alkohol & Samfund, Alzheimerforeningen, Ankestyrelsen, AOF-Danmark, Blå Kors, Brugerforeningen for aktive stofmisbrugere, BUPL - Forbundet af Pædagoger og Klubfolk, Børn og Familier, Børne- og kulturchefforeningen, Børnerådet, Børnesagens Fællesråd, Børn og Familier, Børns Vilkår, Center for Rusmiddelforskning, Danmarks Privatskoleforening, Dansk Arbejdsgiverforening, Dansk Børne- og Ungdomspsykiatrisk Selskab, Dansk Erhverv, Dansk Friskoleforening, Danske Fysioterapeuter, Danske Handicaporganisationer, Dansk Industri (DI), Danske Patienter, Dansk Psykolog Forening, Dansk Psykiatrisk Selskab, Danske Regioner, Dansk Socialrådgiverforening, Dansk Sygeplejeråd, Danske Advokater, Datatilsynet, De Samvirkende Menighedsplejer, Den Danske Dommerforening, Det Centrale Handicapråd, Det Faglige Hus, Den Sociale Udviklingsfond (SUF), Den Uvildige Konsulentordning på handicapområdet - DUKH, Deutscher Schul- und Sprachverein (De tyske mindretalsskoler), Efterskoleforeningen, Ergoterapeutforeningen, Fagligt selskab for Addiktiv Sygepleje, FBU, ForældreLANDSforeningen, FOA - Fag og Arbejde, Foreningen af Danske Døgninstitutioner, Foreningen af Frie fagskoler, Foreningen af Katolske Skoler i Danmark, Foreningen af Kommunale Social-, Sundheds- og Arbejdsmarkedschefer i Danmark, Foreningen af kommunalt ansatte læger, Foreningen af Kristne Friskoler i Danmark, Frie Funktionærer, FSR – danske revisorer, FTF, Gadejuristen, Institut for Menneskerettigheder, KFUK's Sociale Arbejde, KFUM's Sociale Arbejde, Kirkens Korshær, KL, Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen, Kristelig Arbejdsgiverforening, Kristelig Fagbevægelse, Landsforeningen BOPAM, Landsforeningen af Kvindekrisecentre, Landsforeningen af Socialpædagoger (LFS), Landsforeningen LEV, Landsforeningen af nuværende og tidligere psykiatrisbrugere LAP, Landsforeningen af væresteder for stofafhængige og tidligere stofafhængige (LVS), Landsforeningen Bedre Psykiatri, Landsforeningen for Human Narkobehandling, Landsforeningen for Pårørende til Stofmisbrugere, Landsforeningen Sind, Lilleskolerne, Livsværk, LO, LOS – De private tilbud, Lægeforeningen, Missionen blandt hjemløse, Patientforeningen, Plejefamiliernes Landsforening, Private Gymnasier og Studenterkurser, Rigsrevisionen, Rådet for Socialt Udsatte, Sammenslutningen af boformer for hjemløse i Danmark (SBH), SAND – De Hjemløses Landsorganisation, Selveje Danmark, Sjældne Diagnoser, Socialt Leder Forum, Socialtilsyn Hovedstaden, Frederiksberg Kommune, Socialtilsyn Midt, Silkeborg Kommune, Socialtilsyn Nord, Hjørring Kommune, Socialtilsyn Syd, Faaborg-Midtfyn Kommune, Socialtilsyn Øst, Holbæk Kommune, Statsforvaltningen, Socialt Udviklingscenter (SUF), Socialpædagogernes Landsforbund, TABUKA, Ungdommens Vel, ULF Udviklingshæmmedes Landsforbund, Ældre Sagen, Ældremobiliserings-

9. Sammenfattende skema

	Positive konsekvenser/mindreudgifter	Negative konsekvenser/merudgifter
Økonomiske konsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen	Ingen
Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Miljømæssige konsekvenser	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for borgerne	Ingen	Ingen
Forholdet til EU-retten	Lovforslaget indeholder ikke EU-retlige aspekter.	

UDKAST

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Til nr. 1

Det fremgår af den gældende bestemmelse i socialtilsynslovens § 3, stk. 1, at socialtilsynet kan udbyde konsulentbistand og undervisning relateret til socialtilsynets tilsynsfaglige, socialfaglige eller sundhedsfaglige viden til en kommune, en region eller et tilbud om udførelse af opgaver efter delegation fra det ansvarlige regionsråd, jf. § 5, stk. 7, i lov om social service, eller fra den ansvarlige kommunalbestyrelse, jf. § 148 a, stk. 4, i lov om social service.

Med lovforslagets § 1, nr. 1, foreslås det at ændre ”udbyde” til ”tilbyde” i socialtilsynslovens § 3, stk. 1.

Der er alene tale om en sproglig præcisering af socialtilsynets mulighed for at tilbyde konsulentvirksomhed, undervisning og udførelse af opgaver i tilknytning til deres godkendelses- og tilsynsopgaver.

Til nr. 2

Det fremgår af den gældende bestemmelse i socialtilsynslovens § 4, stk. 1, nr. 2, at socialtilsynet godkender og fører tilsyn med døgntilbud efter servicelovens § 66, stk. 1, nr. 5 og 6.

Som en konsekvens af forslagets § 2, nr. 3, hvorefter der i servicelovens § 66, stk. 1, nr. 7, indsættes en bestemmelse, der præciserer, at pladser på efterskoler, frie fagskoler og frie grundskoler med kostafdeling, kan anvendes som anbringelsessteder, foreslås det med forslagets § 1, nr. 2, præciseret i socialtilsynslovens § 4, stk. 1, nr. 2, at socialtilsynet også godkender og fører tilsyn med denne type anbringelsessted. Dette sker ved, at henvisningen i socialtilsynslovens § 4, stk. 1, nr. 2, til anbringelsesstederne i servicelovens § 66, stk. 1, nr. 5 og 6, udvides til også at omfatte anbringelsesstederne efter den foreslåede nye bestemmelse i servicelovens § 66, stk. 1, nr. 7.

Det følger dog af forslagets § 2, nr. 5, om den foreslåede nye bestemmelse i servicelovens § 66 a, stk. 7, at det alene er efterskoler, frie fagskoler og frie grundskoler med kostafdeling med 9 eller flere pladser, der er omfattet af socialtilsynet. Henvisningen i socialtilsynslovens § 4, stk. 1, nr. 2, til den foreslåede nye bestemmelse i servicelovens § 66, stk. 1, nr. 7, gælder derfor alene i det omfang, andet ikke følger af den foreslåede nye bestemmelse i servicelovens § 66 a, stk. 7, jf. ordene ”jf. dog § 66 a, stk. 7”.

Der henvises til de almindelige bemærkninger afsnit 2.2. om efterskoler, frie fagskoler og frie grundskoler med kostafdeling.

Til nr. 3

Det fremgår af den gældende bestemmelse i socialtilsynslovens § 4, stk. 1, nr. 3, at tilbud i form af hjælp og støtte efter servicelovens §§ 83-87, 97, 98 og 102 er omfattet af socialtilsynet, hvis de opfylder betingelserne i socialtilsynslovens § 4, stk. 1, nr. 3, litra a - d, herunder at kommunalbestyrelsen har visiteret borgeren til ophold i den bolig, hvor hjælpen eller støtten efter serviceloven leveres.

Hvis der er tale om, at borgeren har indgået en lejeaftale med en privat udlejer, hvor det ikke er en kommunal visitation til boligen, der ligger til grund for borgerens ophold deri vil et sådant tilbud efter reglerne i dag ikke være omfattet af socialtilsynet, fordi tilbuddet ikke opfylder betingelsen om, at kommunen skal visitere til boligen.

Hvis der er tale om en kommunal udlejer, er det tvivlsomt, om kommunens beslutning om at leje en bolig ud til en borger kan ligestilles med en kommunal visitation. Dermed er det også tvivlsomt, om tilbuddet efter reglerne i dag vil være omfattet af socialtilsynsloven. Det er dog Ankestyrelsens umiddelbare opfat-

telse, at lejeboliger, der udlejes af en kommune, kan være omfattet af socialtilsynsloven, hvis de øvrige betingelser i socialtilsynslovens § 4, stk. 1, nr. 3, er opfyldt.

Med lovforslagets § 1, nr. 3, foreslås det, at kravet om, at kommunalbestyrelsen har visiteret til opholdet i boligen, udgår.

Forslaget medfører, at tilbud, hvor socialtilsynslovens øvrige betingelser efter § 4, stk. 1, nr. 3, er opfyldt, bliver omfattet af socialtilsynet, selvom kommunalbestyrelsen ikke har visiteret borgeren til ophold i boligen. Hermed vil et tilbud, hvor de øvrige betingelser efter socialtilsynslovens § 4, stk. 1, nr. 3, er opfyldt, som noget nyt være omfattet af socialtilsynet, hvis hjælpen efter serviceloven leveres til borgeren i en bolig, der udlejes til borgeren af en privat udlejer efter lov om leje.

Hvis hjælpen efter serviceloven leveres til borgeren i en bolig, der udlejes til borgeren af kommunen i overensstemmelse med lov om leje, vil tilbuddet efter forslaget ligeledes være omfattet af socialtilsynet, hvis de øvrige betingelser efter socialtilsynslovens § 3, stk. 1, nr. 3, er opfyldt. Ved kommunale tilbud er det dog en forudsætning, at tilbuddet er oprettet inden lovens ikrafttræden, jf. herom forslaget § 4, stk. 1. Det forudsættes således, at kommunerne ved oprettelse af nye tilbud efter lovens ikrafttræden benytter sig af de botilbudsformer, der er fastsat i serviceloven og almenboligloven.

Forslaget indebærer, at de øvrige betingelser efter socialtilsynslovens § 4, stk. 1, nr. 3, fortsat skal være opfyldt for, at tilbuddet kan blive omfattet af socialtilsynet. Et tilbud i form af hjælp og støtte efter servicelovens §§ 83-87, 97, 98 og 102 vil således med forslaget kun være omfattet af socialtilsynet, hvis a) tilbuddet leveres til beboere i plejeboliger eller lignende boligformer efter andre bestemmelser end nævnt i socialtilsynslovens § 4, stk. 1, nr. 2, dvs. der er tale om et tilbud, der hverken er et døgntilbud efter servicelovens § 66, stk. 1, nr. 5 og 6, eller et tilbud efter servicelovens §§ 101, 101 a og 107-110, b) hjælpen udgår fra servicearealer knyttet til boligerne og ydes af et fast ansat personale, c) tilbuddet til beboerne i væsentligt omfang omfatter støtte efter servicelovens § 85, og d) tilbuddets målgruppe er personer, der har haft ophold i boligen på grund af nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne.

Som det fremgår af de almindelige bemærkninger afsnit 2.1., foreslås ændringen, på baggrund af et ønske om, at socialtilsynets kompetence omfatter alle botilbud og botilbudslignende tilbud. Ved botilbudslignende tilbud forstås kommunale tilbud i form af hjælp og støtte efter §§ 83-87, 97, 98 og 102 i lov om social service, hvor den bolig, der er knyttet til tilbuddet, udlejes af kommunalbestyrelsen til beboerne i overensstemmelse med lov om leje.

Ændringen indebærer inden for rammerne af den foreslåede overgangsordning, at alle private og offentlige tilbud, der har en karakter, så de kan ligestilles med botilbud efter servicelovens §§ 107 og 108, omfattes af socialtilsynets godkendelse og tilsyn.

Der henvises til de almindelige bemærkninger afsnit 2.1. om botilbudslignende tilbud etableret i boliger, der udlejes til borgeren efter den private lejelov.

Til nr. 4

Det fremgår af den gældende bestemmelse i socialtilsynslovens § 5, stk. 1, at socialtilsynet efter ansøgning træffer afgørelse om godkendelse som generelt egnet af sociale tilbud m.v., der efter socialtilsynslovens § 4 er omfattet af socialtilsynet, på baggrund af en vurdering af, om tilbuddet samlet set opfylder betingelserne for godkendelse efter socialtilsynslovens § 6 og §§ 12-18.

Det fremgår af socialtilsynsbekendtgørelsens § 1, stk. 1, jf. bekendtgørelse nr. 730 af 15. juni 2016, at socialtilsynet træffer afgørelse om godkendelse af tilbud som nævnt i socialtilsynslovens § 4, stk. 1, på baggrund af en skriftlig ansøgning og dialog med ansøger.

Med lovforslagets § 1, nr. 4, 1. led, foreslås det at præcisere i socialtilsynslovens § 5, stk. 1, at socialtilsynet skal indgå i dialog med tilbuddet, inden socialtilsynet træffer afgørelse om godkendelse som generelt egnet af et tilbud, der er omfattet af socialtilsynets anvendelsesområde.

Dialogforpligtelsen i forbindelse med godkendelsesproceduren fremgår allerede af socialtilsynsbekendtgørelsen. Der henvises til de almindelige bemærkninger afsnit 2.4. om socialtilsynets dialogforpligtelse.

Med lovforslagets § 1, nr. 4, 2. led, foreslås det at præcisere i socialtilsynslovens § 5, stk. 1, at socialtilsynet kun, såfremt tilbuddet samlet set opfylder betingelserne for godkendelse i socialtilsynslovens §§ 6 og 12-18, træffer afgørelse om godkendelse som generelt egnet af et tilbud, der er omfattet af socialtilsynets anvendelsesområde. Efter den gældende bestemmelse træffer socialtilsynet denne afgørelse på baggrund af en vurdering af, om tilbuddet samlet set opfylder betingelserne for godkendelse i socialtilsynslovens §§ 6 og 12-18. Forslaget indebærer ingen indholdsmæssig ændring.

Forslaget indebærer i øvrigt ikke indholdsmæssige ændringer.

Til nr. 5

Det fremgår af den gældende bestemmelse i socialtilsynslovens § 5, stk. 7, at socialtilsynet kan træffe afgørelse om ophør af godkendelsen af et tilbud, hvis tilbuddet ikke længere opfylder betingelserne for godkendelse, jf. § 6.

Det vil f.eks. efter en konkret vurdering kunne være tilfældet, hvis forholdene, der ligger til grund for godkendelsen, har ændret sig væsentligt, og tilbuddet dermed ikke længere opfylder betingelserne for at være godkendt, eller hvis et tilbud ikke har efterkommet et påbud, f.eks. om at sikre de rette kompetencer i tilbuddet.

Med lovforslagets § 1, nr. 5, foreslås det, at henvisningen i socialtilsynslovens § 5, stk. 7, til socialtilsynslovens § 6 ændres til en henvisning til socialtilsynslovens § 5, stk. 1, da det fremgår af § 5, stk. 1, at betingelserne for godkendelse fremgår af socialtilsynslovens §§ 6 og 12-18 og ikke udelukkende af socialtilsynslovens § 6.

Det præciseres med ændringen, at socialtilsynet kan træffe afgørelse om ophør af godkendelsen af et tilbud i ethvert tilfælde, hvor tilbuddet ikke længere opfylder betingelser for godkendelse. Det tydeliggøres med ændringen i overensstemmelse med hidtidig praksis, at socialtilsynet også kan træffe afgørelse om ophør af godkendelsen i de situationer, hvor tilbuddet ikke længere opfylder betingelserne efter socialtilsynslovens §§ 12 - 18 for ophør af godkendelse. Efter socialtilsynslovens §§ 12 - 18 er det bl.a. en betingelse for at få et tilbud m.v., der er omfattet af socialtilsynet efter socialtilsynslovens § 4, godkendt, at tilbuddet overholder sin oplysningspligt (§ 12), kravet om en vedtægt (§ 13), socialtilsynslovens fondsbestemmelser (§ 15) samt kravene til det økonomiske tilsyn om indsendelse af budget (§ 16), om indsendelse af årsregnskab, hvis et sådant skal aflægges efter årsregnskabslovens regler, (§ 17) eller om revision af et sådant regnskab (§ 18).

Socialtilsynet vil fortsat, som det fremgår af socialtilsynsbekendtgørelsens § 4, forud for en afgørelse om ophør genvurdere godkendelsen efter dialog med tilbuddet om tilsynets overvejelser, hvor tilbuddet har haft mulighed for at rette op på de forhold, der ligger til grund herfor.

Socialtilsynets virksomhed er endvidere som hidtil omfattet af det forvaltningsretlige proportionalitetsprincip, hvilket medfører, at socialtilsynets handlinger ikke må gå videre, end formålet tilsiger. Hvis et forhold ville kunne bringes i orden med en mindre indgribende handling end ved at træffe afgørelse om ophør af godkendelse, f.eks. ved dialog, udstedelse af påbud eller skærpet tilsyn, vil socialtilsynet først kunne træffe afgørelse om ophør af godkendelse, hvis det kan konstateres, at den indgribende handling ikke er tilstrækkelig.

Forslaget indebærer i øvrigt ikke indholdsmæssige ændringer.

Til nr. 6

Det fremgår af den gældende bestemmelse i socialtilsynslovens § 6, stk. 2, at tilbuddenes kvalitet vurderes inden for følgende syv temaer:

- 1) Uddannelse og beskæftigelse.
- 2) Selvstændighed og relationer.
- 3) Målgrupper, metoder og resultater.
- 4) Organisation og ledelse.
- 5) Kompetencer.
- 6) Økonomi.
- 7) Fysiske rammer.

Med lovforslagets § 1, nr. 6, foreslås det, at sundhed og trivsel indsættes som et nyt tema 4, og at nuværende tema 4-7 bliver til tema 5-8. Vurderingen af tilbuddenes trivsel og kvalitet har hidtil været indeholdt i tema 3 om målgrupper, metoder og resultater. Ifølge kvalitetsmodellen, der er et bilag til socialtilsynsbekendtgørelsen, som ministeren har udstedt i medfør af socialtilsynslovens § 6, stk. 3, indgår i dag i tema 3 om målgrupper, metoder og resultater som kriterium 5, om tilbuddet understøtter borgernes fysiske og mentale sundhed og trivsel.

Med lovforslagets § 1, nr. 6, udskilles vurderingen til et selvstændigt tema. Dette kan metodemæssigt give en større klarhed i vurderingen af tilbuddenes kvalitet.

Forslaget indebærer ikke indholdsmæssige ændringer.

Til nr. 7 og 8

Det fremgår af den gældende bestemmelse i socialtilsynslovens § 6, stk. 2, at tilbuddenes kvalitet vurderes inden for følgende syv temaer:

- 1) Uddannelse og beskæftigelse.
- 2) Selvstændighed og relationer.
- 3) Målgrupper, metoder og resultater.
- 4) Organisation og ledelse.
- 5) Kompetencer.
- 6) Økonomi.
- 7) Fysiske rammer.

Med lovforslagets § 1, nr. 7 og 8, foreslås det, at efterskoler, frie fagskoler og frie grundskoler med kostafdeling med 9 eller flere pladser til anbringelse efter serviceloven undtages fra tilsynet med tilbuddets organisation, ledelse og økonomi. Det foreslås derfor, at der i socialtilsynslovens § 6, stk. 2, nr. 4 og 6, der med lovforslagets § 1, nr. 6, bliver § 6, stk. 2, nr. 5 og 7, vedrørende organisation og ledelse henholdsvis økonomi henvises til den i lovforslagets § 1, nr. 9, foreslåede nye bestemmelse i socialtilsynslovens § 6, stk. 4, hvorefter efterskoler, frie fagskoler og frie grundskoler med kostafdeling med 9 eller flere pladser til anbringelse efter serviceloven undtages fra tilsynet med tilbuddets organisation, ledelse og økonomi.

Forslaget er en konsekvens af lovforslagets § 1, nr. 9.

Til nr. 9 (§ 6, stk. 3)

Det fremgår af den gældende bestemmelse i socialtilsynslovens § 6, stk. 2, nr. 6, der med lovforslagets § 1, nr. 6, bliver til § 6, stk. 2, nr. 7, at tilbuddenes økonomiske kvalitet er et tema, som socialtilsynet skal vurdere, og som efter socialtilsynslovens § 6, stk. 1, skal indgå i socialtilsynets samlede vurdering af, om tilbuddet har den fornødne kvalitet.

Med lovforslagets § 1, nr. 9, foreslås det, at der indsættes en ny bestemmelse i socialtilsynslovens § 6, *stk. 3*, hvor det præciseres, at socialtilsynet, som det fremgår af forarbejderne til socialtilsynsloven (lovforslag nr. L 205, folketingssamlingen 2012-13/1), ved vurderingen af den økonomiske kvalitet af de tilbud, der er omfattet af socialtilsynslovens § 4, stk. 1, nr. 2 – 4, skal tage stilling til, om tilbuddet er økonomisk bæredygtigt, om tilbuddets økonomi giver mulighed for den fornødne kvalitet i tilbuddet i forhold til prisen og i forhold til tilbuddets målgruppe, og om der er gennemsigtighed med tilbuddets økonomi.

De centrale hensyn, der er nævnt i forarbejderne, vil herefter fremgå udtrykkeligt af socialtilsynsloven.

Plejefamilier og kommunale plejefamilier, der er omfattet af socialtilsynet efter socialtilsynslovens § 4, stk. 1, nr. 1, undtages fra den foreslåede bestemmelse i socialtilsynslovens § 6, stk. 3, da de økonomiske hensyn, der fremgår af den foreslåede § 6, stk. 3, ikke er relevante for vurderingen af plejefamiliernes økonomi. Plejefamilierne vil fortsat være omfattet af socialtilsynenes almindelige økonomiske tilsyn. Vurderingen af, om plejefamilierne har den fornødne kvalitet, vil fortsat skulle ske efter de temaer, der er fastsat i socialtilsynslovens § 6, stk. 2, nr. 6. Plejefamilierne vil således fortsat være omfattet af socialtilsynslovens § 6, stk. 2, nr. 6, der med lovforslagets § 1, nr. 6, bliver til nr. 7. Derfor er økonomi fortsat et tema, når socialtilsynet skal vurdere, om plejefamilierne har den fornødne kvalitet.

Socialtilsynsbekendtgørelsen vil blive ændret, således at økonomitemaet tages ud af kvalitetsmodellen, der er et bilag til socialtilsynsbekendtgørelsen. Det er hensigten at foretage de fornødne tilpasninger af Tilbudsportalen, således at det er de til enhver tid gældende temaer i kvalitetsmodellen, der fremgår af Tilbudsportalen.

Forslaget indebærer ikke indholdsmæssige ændringer.

Der henvises til de almindelige bemærkninger afsnit 2.6. om forenkling og målretning af tilsynet med tilbuddenes økonomi.

Til nr. 9 (§ 6, stk. 4)

Efter den gældende bestemmelse i socialtilsynslovens § 4 er efterskoler, frie fagskoler og frie grundskoler med kostafdeling uanset antallet af pladser omfattet af socialtilsynet. Socialtilsynet fører tilsyn også med skolens organisation og ledelse og med skolens økonomi, jf. socialtilsynslovens § 6, stk. 2, nr. 4 og 6, der med lovforslagets § 1, nr. 6, bliver til § 6, stk. 2, nr. 5 og 7.

Det foreslås, at der indsættes en ny bestemmelse i socialtilsynslovens § 6, *stk. 4*, hvor det som noget nyt fastsættes, at efterskoler, frie fagskoler og frie grundskoler med kostafdeling, der har 9 eller flere pladser til anbringelse af børn og unge efter servicelovens § 52, stk. 3, nr. 7, og som derfor, jf. forslaget § 1, nr. 2, er omfattet af socialtilsynet, undtages fra tilsynet med organisation og ledelse og fra det økonomiske tilsyn. Forslaget er begrundet i, at disse forhold allerede er omfattet af Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestillings tilsyn med skolerne.

Der henvises til de almindelige bemærkninger afsnit 2.2. om efterskoler, frie fagskoler og frie grundskoler med kostafdeling, der anvendes til anbringelse af børn og unge.

Til nr. 10

Det fremgår af den gældende bestemmelse i socialtilsynslovens § 6, stk. 3, at social- og indenrigsministeren fastsætter nærmere regler om vurderingen af tilbuddenes kvalitet, herunder i form af opstilling af kriterier og indikatorer for hvert af de syv kvalitetstemaer, der er nævnt i socialtilsynslovens § 6, stk. 2.

Bemyndigelsen er bl.a. udnyttet til udarbejdelse af en dialogbaseret kvalitetsmodel, der skal anvendes af socialtilsynet ved vurderingen af alle tilbud omfattet af socialtilsynet. Kvalitetsmodellen er for hver af de syv kvalitetstemaer konkretiseret i et antal kriterier for kvalitet i tilbuddene, og for hver af disse er fastlagt en eller flere kvalitetsindikatorer. Der er fastsat en tilpasset kvalitetsmodel for vurderingen af kvalitet i

plejefamilier. Kvalitetsmodellen for vurderingen af sociale tilbud henholdsvis plejefamilier fremgår af bilag 1 og 2 til socialtilsynsbekendtgørelsen.

Med lovforslagets § 1, nr. 10, foreslås det, at der ved en ændring af socialtilsynslovens § 6, stk. 3, der med lovforslagets § 1, nr. 9, bliver § 6, stk. 5, gives social- og indenrigsministeren bemyndigelse til at fastsætte nærmere regler om vurderingen af tilbuddets økonomi. Det tydeliggøres med ændringen, at den gældende bemyndigelse til at fastsætte nærmere regler for hvert af kvalitetstemaerne, også rummer tilsynet med tilbuddets økonomi.

Forslaget indebærer ikke indholdsmæssige ændringer.

Det er hensigten at udnytte den reviderede bemyndigelse til bl.a. at tage økonomi som kvalitetstema ud af kvalitetsmodellen og i stedet fastsætte nærmere regler om tilsynet med tilbuddenes økonomi i socialtilsynsbekendtgørelsen.

Der henvises til de almindelige bemærkninger afsnit 2.6. om forenkling og målretning af tilsynet med tilbuddenes økonomi.

Til nr. 11

Det fremgår af den gældende bestemmelse i socialtilsynslovens § 7, stk. 1, 1. pkt., at socialtilsynet fører driftsorienteret tilsyn med de tilbud m.v., som er nævnt i socialtilsynslovens § 4, stk. 1, for at sikre, at tilbuddene fortsat har den fornødne kvalitet efter socialtilsynslovens § 6. Socialtilsynet skal, som led i det driftsorienterede tilsyn, både føre kontrol med forholdene i tilbuddet og indgå i dialog med tilbuddet, som skal bidrage til at fastholde og udvikle kvaliteten i tilbuddet, jf. socialtilsynslovens § 7, stk. 1, 2. pkt.

Med lovforslagets § 1, nr. 5, foreslås det, at henvisningen i socialtilsynslovens § 7, stk. 1, 1. pkt., til socialtilsynslovens § 6 suppleres med en henvisning til socialtilsynslovens bestemmelse om godkendelse § 5, stk. 1. Med ændringen tydeliggøres, at formålet med og indholdet af det driftsorienterede tilsyn er en løbende opfølgning af, om tilbuddet fortsat opfylder betingelser for godkendelse efter socialtilsynslovens § 5, stk. 1. Det driftsorienterede tilsyn omfatter således ikke udelukkende overholdelsen af betingelserne efter socialtilsynslovens § 6, men også overholdelsen af socialtilsynslovens øvrige betingelser for godkendelse efter socialtilsynslovens §§ 12 - 18.

Efter socialtilsynslovens §§ 12 - 18 er det bl.a. en betingelse for at få et tilbud m.v., der er omfattet af socialtilsynet efter socialtilsynslovens § 4, godkendt, at tilbuddet overholder sin oplysningspligt (§ 12), kravet om en vedtægt (§ 13), socialtilsynslovens fondsbestemmelser (§ 15) samt kravene til det økonomiske tilsyn om indsendelse af budget (§ 16), om indsendelse af årsregnskab, hvis et sådant skal aflægges efter årsregnskabslovens regler, (§ 17) eller om revision af et sådant regnskab (§ 18).

At det driftsorienterede tilsyn omfatter ethvert forhold, der var en betingelse for tilbuddets godkendelse, hænger sammen med socialtilsynets adgang til at bringe godkendelsen til ophør vedrørende manglende overholdelse af ethvert forhold, der var en betingelse for tilbuddets godkendelse, jf. lovforslagets § 1, nr. 5, og bemærkningerne hertil.

Forslaget indebærer i øvrigt ikke indholdsmæssige ændringer.

Til nr. 12

Det fremgår af den gældende bestemmelse i socialtilsynslovens § 7, stk. 1, 2. pkt., at socialtilsynet som led i det driftsorienterede tilsyn både skal føre kontrol med forholdene i tilbuddet og indgå i dialog med tilbuddet, som skal bidrage til at fastholde og udvikle kvaliteten i tilbuddet.

Med lovforslagets § 1, nr. 12, foreslås sidste led af sætningen i den gældende bestemmelse (... som skal bidrage til at fastholde og udvikle kvaliteten i tilbuddet) ændret til et nyt 3. pkt., hvormed det tydeliggøres, at det er dialogen, der skal bidrage til at fastholde og udvikle kvaliteten i tilbuddet.

Der er udelukkende tale om en sproglig ændring. Forslaget indebærer ikke indholdsmæssige ændringer.

Der henvises til de almindelige bemærkninger afsnit 2.4. om socialtilsynets dialogforpligtelse.

Til nr. 13

Det fremgår af den gældende bestemmelse i socialtilsynslovens § 8, stk. 1, 2. pkt., at afgørelse om skærpet tilsyn træffes for tre måneder ad gangen og oplyses på Tilbudsportalen.

Med lovforslagets § 1, nr. 13, foreslås det, at afgørelser om skærpet tilsyn træffes for højst tre måneder. Ændringen vil medføre, at socialtilsynet kan træffe afgørelser om skærpet tilsyn for en periode, der er kortere end tre måneder, eksempelvis, 14 dage, 1 måned eller to måneder.

Perioden skal således fastsættes på baggrund af en individuel vurdering af det konkrete forholds karakter, og må ikke være længere end, hvad der skønnes nødvendigt for at rette op på forholdene. I nogle tilfælde vil det f.eks. allerede fra starten ligge klart, at det efter en eller to måneder vil kunne konstateres, om et påbud er opfyldt eller vil blive det, eller om der i stedet skal træffes afgørelse om ophør af godkendelsen.

De øvrige krav i lovgivningen for udstedelse af skærpet tilsyn er fortsat gældende. Blandt andet kan afgørelser om skærpet tilsyn efter socialtilsynsbekendtgørelsens § 9, stk. 1, kun træffes efter forudgående dialog med tilbuddet om de forhold, der begrunder overvejelserne om påbud.

Der henvises til de almindelige bemærkninger afsnit 2.8. om afgørelse om skærpet tilsyn.

Til nr. 14

Efter den gældende bestemmelse i socialtilsynslovens § 8, stk. 2, træffer socialtilsynet afgørelse om at udstede påbud, hvis overholdelse kan gøres til en betingelse for fortsat godkendelse. Socialtilsynet skal også fastsætte en frist for påbuddets overholdelse.

Det indebærer, at det forhold, som er årsag til påbuddet, skal have betydning for godkendelsen af tilbuddet.

Med lovforslagets § 1, nr. 14, foreslås det at tydeliggøre i socialtilsynslovens § 8, stk. 2, at der alene kan udstedes påbud, når forholdene tilsiger det.

Det præciseres dermed, at der ikke kan udstedes påbud, hvis ikke manglende overholdelse af påbuddet kan føre til, at tilbuddet mister godkendelsen. Det betyder bl.a., at der ikke kan udstedes påbud for forhold, der ikke har betydning for tilbuddets kvalitet og for tilbuddets fortsatte godkendelse. Med andre ord skal det forhold, som ligger til grund for påbuddet, være af betydning for tilbuddets kvalitet og for tilbuddets fortsatte godkendelse.

Der er alene tale om en præcisering af allerede gældende ret.

Socialtilsynets virksomhed er som hidtil omfattet af det forvaltningsretlige proportionalitetsprincip, hvilket medfører, at socialtilsynets handlinger ikke må gå videre, end formålet tilsiger. Hvis et forhold ville kunne bringes i orden med en mindre indgribende handling end udstedelse af påbud, f.eks. ved dialog, vil socialtilsynet først kunne udstede et påbud, hvis det kan konstateres, at den indgribende handling ikke er tilstrækkelig.

De øvrige krav i lovgivningen for udstedelse af påbud er fortsat gældende. Blandt andet kan afgørelser om påbud efter socialtilsynsbekendtgørelsens § 9, stk. 1, kun træffes efter forudgående dialog med tilbuddet om de forhold, der begrunder overvejelserne om påbud. Endvidere skal der i afgørelsen om påbud

efter socialtilsynsbekendtgørelsens § 8, stk. 2, anføres de forhold, der begrundet påbuddet, og som tilbuddet pålægges at rette op på som en forudsætning for fortsat godkendelse.

Socialtilsynet vil som hidtil i den dialog, der skal foregå mellem socialtilsynet og det enkelte tilbud forud for udstedelsen af et evt. påbud, være berettiget til at fremkomme med uformelle tilkendegivelser om, hvilke forhold det vil være hensigtsmæssigt at ændre ved tilbuddets drift. Sådanne tilkendegivelser kan også vedrøre forhold, der ikke i sig selv vil kunne føre til, at der træffes afgørelse om et påbud. Sådanne uformelle tilkendegivelser er ikke bindende for det enkelte tilbud og er ingen afgørelse i forvaltningslovens forstand. Socialtilsynet kan således eksempelvis tilkendegive over for et tilbud tilkendegive, at de fysiske rammer ikke på tidspunktet for tilsynsbesøget er i en sådan stand, at det kan medføre et påbud, men at det vil være hensigtsmæssigt over tid at være opmærksomt på at foretage løbende forbedringer.

Socialtilsynet vil endvidere i den situation, hvor socialtilsynet gentagne gange er i dialog med et enkelt tilbud om forhold, det vil være hensigtsmæssigt at ændre ved tilbuddets drift, og som, hvis tilbuddet ikke rettede op på forholdet, kunne have medført udstedelse af påbud, kunne følge tilbuddets virksomhed mere tæt, uanset at socialtilsynet ikke i den situation kan træffe afgørelse om skærpet tilsyn – der efter socialtilsynslovens § 8, stk. 1, altid skal ske i forbindelse med udstedelse af et påbud. Dette skyldes, at socialtilsynets tilsyn er risikobaseret.

Så snart socialtilsynet er blevet opmærksomt på, at tilbuddet har opfyldt påbuddet, skal socialtilsynet fjerne påbuddet fra Tilbudsportalen. Det følger af socialtilsynslovens § 22, stk. 2, nr. 2, om, at socialtilsynet skal registrere tilbuddets aktuelle status i forhold til blandt andet påbud på Tilbudsportalen. Det er ikke nødvendigt, at Socialtilsynet træffer en ny afgørelse om ophør af påbuddet. Socialtilsynet skal efter tilbudsportalbekendtgørelsens § 6, stk. 1, påse, at de offentliggjorte oplysninger om det enkelte tilbud er i overensstemmelse med de faktiske forhold.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger afsnit 2.7. om bagatelgrænsen for påbud.

Til nr. 15

Det fremgår af den gældende bestemmelse i socialtilsynslovens § 10, stk. 1, at hvis socialtilsynet bliver opmærksomt på bekymrende forhold i et tilbud, som er nævnt i socialtilsynslovens § 4, stk. 1, nr. 1-3, skal socialtilsynet underrette de kommuner, som efter §§ 9-9 b i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område har ansvar for de enkelte borgeres ophold i tilbuddet i henhold til lov om social service, når disse borgere kan blive berørt.

Denne bestemmelse suppleres af underretningspligten efter servicelovens § 153, stk. 1. Efter denne bestemmelse skal personer, der udøver offentlig tjeneste eller offentligt hverv, underrette kommunalbestyrelsen, hvis de under udøvelsen af tjenesten eller hvervet får kendskab til eller grund til at antage,

- 1) at et barn eller en ung under 18 år kan have behov for særlig støtte,
- 2) at et barn umiddelbart efter fødslen kan få behov for særlig støtte på grund af de vordende forældres forhold,
- 3) at et barn eller en ung under 18 år kan have behov for særlig støtte på grund af barnets eller den unges ulovlige skolefravær eller undladelse af at opfylde undervisningspligten, eller
- 4) at et barn eller en ung under 18 år har været udsat for overgreb.

Af den gældende bestemmelse i socialtilsynslovens § 10, stk. 2, fremgår det, at bliver socialtilsynet opmærksomt på bekymrende forhold på et behandlingssted, som er nævnt i § 4, stk. 1, nr. 4, (alkoholbehandlingssteder efter sundhedslovens § 141) skal socialtilsynet underrette de kommuner, som har visiteret borgere til behandlingsstedet i henhold til sundhedslovens § 141, stk. 1.

Med lovforslagets § 1, nr. 15, foreslås det, at der indsættes et nyt § 10, stk. 3, i socialtilsynsloven, som fastslår, at socialtilsynet kan orientere den kommune, som efter §§ 9-9 b i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område har ansvar i henhold til lov om social service for den enkelte borgeres ophold i tilbuddet, (den visiterende kommune/borgerens handlekommune), hvis socialtilsynet bliver opmærksomt på bekymrende forhold vedrørende kommunens opgaver i forhold til den enkelte borger. Der kan f.eks. være tale om, at socialtilsynet i forbindelse med godkendelsesprocessen eller i forbindelse med det driftsorienterede tilsyn bliver af den opfattelse, at kommunen f.eks. ikke har visiteret en borger korrekt, ikke har udleveret relevante dele af handleplanen til tilbuddet eller ikke fører tilstrækkeligt personrettet tilsyn.

Den adgang til orientering af den visiterende eller anbringende kommune, socialtilsynet tillægges efter bestemmelsen, gælder ikke, hvis orienteringen af den pågældende kommune vil være i strid med lovgivningen i øvrigt. Adgangen til orientering af den visiterende eller anbringende kommune gælder ikke tavshedsbelagte eller fortrolige oplysninger. Hvis socialtilsynet modtager en anonym henvendelse om bekymrende forhold efter socialtilsynslovens § 11, stk. 1, som socialtilsynet ikke har pligt til at videregive, er oplysningerne, som socialtilsynet modtager på baggrund af henvendelsen, omfattet af anonymitetskravet i socialtilsynslovens § 11. I disse tilfælde vil socialtilsynet ikke være berettiget til at videregive oplysningen til den visiterende eller anbringende kommune.

Bestemmelsen vil eventuelt kunne medføre, at socialtilsynet skal videregive personfølsomme oplysninger vedrørende de konkrete borgere til den visiterende kommune.

Det skal bemærkes, at socialtilsynets videregivelse af oplysninger til handlekommunen aldrig må gå ud over, hvad der i det konkrete tilfælde må anses for nødvendigt til brug for handlekommunens indsats over for borgeren. Der skal således i hvert enkelt tilfælde foretages en konkret vurdering af de oplysninger, som videregives i forbindelse med orienteringer.

Handlekommunen har i kraft af sine forpligtelser efter serviceloven adgang til at behandle disse oplysninger, jf. persondatalovens § 8, stk. 1, jf. § 7.

Både socialtilsynenes videregivelse af oplysninger i forbindelse med en underretning og handlekommunens efterfølgende behandling af disse oplysninger skal i hvert enkelt tilfælde ud over bestemmelserne i persondatalovens §§ 6 – 8 i øvrigt leve op til persondatalovens grundlæggende krav til databehandlingen, jf. persondatalovens § 5.

Formål med videregivelsen er at sikre, at handlekommunen modtager de oplysninger, der må anses for nødvendige til brug for handlekommunens indsats over for borgeren.

Adgangen til at videregive såvel oplysninger om bl.a. helbredsmæssige forhold, jf. persondatalovens § 7, stk. 1, som oplysninger om strafbare forhold og væsentlige sociale problemer, jf. persondatalovens § 8, stk. 1, er efter persondatalovens § 8, stk. 3, begrænset for forvaltningsmyndigheder, der udfører opgaver på det sociale område, i forhold til de muligheder, der som udgangspunkt gælder for at videregive sådanne oplysninger efter persondatalovens § 7, stk. 2, og § 8, stk. 2.

Det kan give anledning til tvivl om, hvorvidt videregivelse som foreslået kan ske inden for rammerne af persondatalovens § 8, stk. 3.

Persondatalovens § 8, stk. 3, er en dansk særregel, og fravigelse heraf vurderes derfor at kunne ske inden for rammerne af databeskyttelsesdirektivet (direktiv 95/46/EF af 24. oktober 1995).

I det omfang videregivelsen ikke kan ske inden for rammerne af § 8, stk. 3, skal de øvrige bestemmelser i persondataloven være opfyldt.

Den databehandling, som finder sted i forbindelse med socialtilsynets videregivelse og handlekommunens efterfølgende behandling af oplysningerne skal endvidere ske under iagttagelse af persondatalovens almindelige regler om oplysningspligt efter lovens §§ 28 og 29.

Hvis handlekommunen modtager personoplysninger fra socialtilsynet efter bestemmelsen, skal handlekommunen vurdere, om der er grundlag for at orientere borgeren herom efter de almindelige regler om oplysningspligt i persondatalovens §§ 30-31.

Anvendelse af muligheden i den foreslåede § 10, stk. 3, i socialtilsynsloven skal ses i lyset af, at socialtilsynet ikke er tilsynsmyndighed for kommunerne.

Socialtilsynet skal derfor i hvert konkret tilfælde overveje, om der er tilstrækkeligt grundlag for at orientere kommunen efter den foreslåede bestemmelse, og om en sådan orientering er formålstjenlig. Hvis socialtilsynet f.eks. ved, at den visiterende kommune allerede er opmærksom på evt. bekymrende forhold, må socialtilsynet nøje overveje, om det er formålstjenligt med en orientering af kommunen. Der fastsættes derfor ikke med bestemmelsen en forpligtelse for socialtilsynet til at orientere den visiterende eller anbringende kommune.

Med forslaget ændres der ikke på, at det fortsat er den kommune, som efter §§ 9-9 b i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område har ansvaret i henhold til lov om social service for den enkelte borgeres ophold i tilbuddet, der har ansvaret for at følge op på socialtilsynets underretning. Socialtilsynet kan ikke forlange, at den kommune, som efter §§ 9-9 b i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område har ansvaret i henhold til lov om social service for den enkelte borgeres ophold i tilbuddet, underretter socialtilsynet om sagens videre forløb.

At socialtilsynet bliver opmærksomt på bekymrende forhold vedrørende kommunens opgaver i forhold til en borger, der eksempelvis bor på tilbuddet, har ikke i sig selv betydning for tilbuddet. Kun hvis forholdet eksempelvis også har betydning for den kvalitet, der kan leveres på tilbuddet, kan det have betydning for socialtilsynets vurdering af tilbuddet.

Forslaget indebærer ikke indholdsmæssige ændringer.

Bestemmelsen er ikke til hinder for, at socialtilsynet orienterer andre myndigheder end kommunalbestyrelsen om den enkelte borgers forhold, hvis dette er inden for rammerne af gældende lovgivning, herunder persondatalovens § 8, stk. 3. Således kan socialtilsynet orientere Statsforvaltningen som kommunal tilsynsmyndighed, hvis sagen falder inden for det kommunale tilsyns kompetence. Dette kan f.eks. være tilfældet, hvis socialtilsynet med de oplysninger, socialtilsynet er i besiddelse af, ikke kan udelukke, at en nærmere undersøgelse vil afdække kommunens manglende overholdelse af kommunens pligter efter serviceloven, som ikke kan påkendes af Ankestyrelsen, jf. nærmere § 48 i lov om kommunernes styrelse. Det kan enten være tilfældet, fordi Ankestyrelsen slet ikke er kompetent, f.eks. ved kommunens manglende overholdelse af pligten efter servicelovens § 140 til udarbejdelse af handleplaner eller efter servicelovens § 148 til at føre personrettet tilsyn, eller fordi Ankestyrelsen er forhindret i at behandle den pågældende sag af formelle grunde.

En sådan orientering af Statsforvaltningen vil være i overensstemmelse med persondatalovens § 8, stk. 3, da videregivelsen er nødvendig for, at Statsforvaltningen af egen drift kan varetage sine tilsynsopgaver.

Der henvises til de almindelige bemærkninger afsnit 2.10. om præcisering af socialtilsynets reaktionsmuligheder over for visiterende/anbringende kommuner.

Til nr. 16

Efter de gældende regler i socialtilsynslovens § 11 er der et absolut anonymitetskrav i whistleblowerordningen. Det indebærer, at en person, en ansat på et tilbud, en beboer, en pårørende eller en anden, som henvender sig til socialtilsynet og gør opmærksom på bekymrende forhold på et tilbud, ikke kan frasige

sig sin anonymitet, og at socialtilsynet ikke på noget tidspunkt må fortælle tilbuddet eller andre, at de har fået en henvendelse.

Med lovforslagets § 1, nr. 16, foreslås som noget nyt, at der indsættes et § 11, stk. 4, i socialtilsynsloven, der fastsætter, at personer, som har henvendt sig anonymt til socialtilsynet om et bekymrende forhold i tilbuddet, over for socialtilsynet kan give samtykke til, at socialtilsynet over for tilbuddet eller andre oplyser, at socialtilsynet har modtaget henvendelsen. Vedkommende kan også samtykke i, at socialtilsynet over for tilbuddet eller andre oplyser navnet på den, der har rettet henvendelse. Endelig kan vedkommende helt eller delvis samtykke i, at socialtilsynet over for tilbuddet eller andre videregiver henvendelsens indhold. Samtykket til videregivelse af henvendelsens indhold kan begrænses til bestemte oplysninger eller til videregivelse til bestemte adressater.

Ved den foreslåede bestemmelse får den, der har henvendt sig anonymt til socialtilsynet om et bekymrende forhold i tilbuddet, således mulighed for efter eget ønske helt eller delvis at fravige anonymiteten. Det følger af de almindelige forvaltningsretlige principper, at socialtilsynet, hvis en person henvender sig om et bekymrende forhold i tilbuddet og ønsker helt eller delvis at frasige sig anonymiteten, skal vejlede om konsekvenserne ved at afgive sit samtykke. Socialtilsynene kan, hvis vedkommende socialtilsyn finder det formålstjenligt, udarbejde en blanket, hvor konsekvenserne af samtykket fremgår. Samtykket til helt eller delvis at fravige anonymiteten skal således gives informeret. Socialtilsynet må ikke opfordre personen til at give samtykke til at fravige anonymiteten, men alene vejlede neutralt om muligheden.

Samtykket omhandler kun oplysninger i forhold til tilbuddet/plejefamilien, og ikke eksempelvis en plejefamilies biologiske børn. Det følger endvidere af almindelige forvaltningsretlige principper, at socialtilsynet, hvis en person henvender sig om et bekymrende forhold i tilbuddet, på givne foranledning skal vejlede neutralt, og uden opfordring, om muligheden for at fravige anonymiteten.

Hvis socialtilsynet modtager en henvendelse om et bekymrende forhold i tilbuddet, der indeholder oplysninger, som socialtilsynet efter anden lovgivning er forpligtet til at videregive til anden myndighed, viger anonymitetskravet efter socialtilsynslovens § 11 for den videregivelsespligt, socialtilsynet er pålagt efter anden lovgivning. Enhver, der udøver offentlig tjeneste eller hverv, herunder socialtilsynet, er eksempelvis efter servicelovens § 153 forpligtet til at underrette vedkommende kommunalbestyrelse, hvis de under udøvelsen af tjenesten eller hvervet får kendskab til eller grund til at antage, at et barn eller en ung under 18 år har været udsat for overgreb eller kan have behov for særlig støtte af de i bestemmelsen omhandlede grunde. Hvis socialtilsynet derimod modtager oplysninger, som socialtilsynet har adgang, men ikke pligt til at videregive, er oplysningerne stadig omfattet af anonymitetskravet i socialtilsynslovens § 11. I denne situation vil oplysningerne ikke kunne videregives til den visiterende/anbringende kommune efter den foreslåede bestemmelse i socialtilsynslovens § 10, stk. 3, jf. lovforslagets § 1, nr. 16.

Hvis socialtilsynet modtager en anmodning om aktindsigt i oplysninger, der er omfattet af den særlige bestemmelse om tavshedspligt efter socialtilsynslovens § 11, stk. 2, vil der ikke være pligt til at give aktindsigt i disse oplysninger efter offentlighedslovens § 35.

I det omfang den borger, der har henvendt sig til socialtilsynet om et bekymrende forhold i tilbuddet, efter den foreslåede bestemmelse i socialtilsynslovens § 11, stk. 4, har givet samtykke til, at socialtilsynet over for tilbuddet eller andre oplyser, at socialtilsynet har modtaget henvendelsen, eller har samtykket i, at socialtilsynet over for tilbuddet eller andre oplyser navnet på den, der har rettet henvendelse, vil oplysningerne kunne videregives til anden myndighed efter den foreslåede bestemmelse i socialtilsynslovens § 10, stk. 3, jf. lovforslagets § 1, nr. 16.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger afsnit 2.5. om whistleblowerordningen.

Til nr. 17

Det fremgår af den gældende bestemmelse i socialtilsynslovens § 12, stk. 1, nr. 1, at tilbud, der er godkendt af socialtilsynet efter socialtilsynslovens § 5, af egen drift skal give socialtilsynet oplysninger om væsentlige ændringer i forhold til godkendelsesgrundlaget.

Med lovforslagets § 1, nr. 17, foreslås en sproglig ændring af bestemmelsen i socialtilsynslovens § 12, stk. 1, nr. 1, så det præciseres, at de oplysninger, som tilbuddene af egen drift skal give socialtilsynet, er oplysninger om væsentlige ændringer i forhold, der lå til grund for godkendelsen.

Forslaget indebærer ikke indholdsmæssige ændringer.

Til nr. 18

Det fremgår af den gældende bestemmelse i socialtilsynslovens § 13, stk. 1, at private tilbud, som ikke er organiseret som enkeltmandsvirksomheder, skal have en vedtægt.

Med lovforslagets § 1, nr. 18, foreslås det, at det præciseres i socialtilsynslovens § 13, stk. 1, at undtagelsen fra vedtægtskravet også omfatter private tilbud, der er organiseret som interessentskaber. Undtagelsen har været forudsat at skulle gælde for private tilbud, hvor der ikke efter den selskabsretlige lovgivning er krav om vedtægt. Undtagelsen omfatter ikke andre selskabsformer, f.eks. kommanditselskaber, der fortsat skal have en vedtægt.

Til nr. 19

Det fremgår af den gældende bestemmelse i socialtilsynslovens § 15, stk. 1, at godkendelsen for tilbud etableret som fonde, der er undtaget fra lov om fonde og visse foreninger og lov om erhvervsdrivende fonde, skal angive, at opholdsstedet, botilbuddet eller behandlingstilbuddet er lovligt etableret som fond i henhold til lov om social service.

Med forslaget § 1, nr. 19, foreslås det, at det præciseres i § 15, stk. 1, 1. pkt., at socialtilsynet kun kan godkende et tilbud etableret som fond, som er undtaget fra fondsloven og erhvervsfondsloven, jf. de almindelige bemærkninger afsnit 2.3.3, hvis tilbuddet er lovligt etableret som fond.

At tilbuddet er lovligt etableret som fond, betyder, at tilbuddet efter sin vedtægt opfylder den almindelige fondsretlige definition af at være en fond, som kommer til udtryk i erhvervsfondslovens § 1, stk. 2, og fondslovens § 1, stk. 2. Det betyder, at fonden skal:

- besidde en formue, der er uigenkaldeligt udskilt fra stifterens formue,
- til varetagelse af et eller flere i vedtægten bestemte formål, som skal kunne efterleves i en længere årrække,
- hvor rådighedsbeføjelserne over fonden tilkommer en i forhold til stifter selvstændig ledelse, og
- hvor ingen fysisk eller juridisk person uden for fonden, har ejendomsretten til fondens formue.

Med opfyldelsen af dette vil tilbuddet være i overensstemmelse med den almindelige fondsdefinition, jf. erhvervsfondslovens § 1, stk. 2, og fondslovens § 1, stk. 2, hvorefter en fond er ”en juridisk person, som besidder en formue, der er uigenkaldeligt udskilt fra stifterens formue, til varetagelse af et eller flere i vedtægten bestemte formål, som skal kunne efterleves i en længere årrække, hvor rådighedsbeføjelserne over fonden tilkommer en i forhold til stifter selvstændig ledelse, og hvor ingen fysisk eller juridisk person uden for fonden har ejendomsretten til fondens formue.”

Socialtilsynet skal i sin vurdering af, om tilbuddet lovligt er etableret som fond, således vurdere, om tilbuddet efter sin vedtægt opfylder den almindelige fondsretlige definition af at være en fond.

Det forudsættes, at socialtilsynet i sin vurdering af, om et tilbud opfylder betingelserne for at være lovligt oprettet som fond, er i overensstemmelse med den praksis, der er lagt af Erhvervsstyrelsen og Civilstyrel-

sen. I tvivlstilfælde kan socialtilsynet derfor indhente oplysninger hos Erhvervsstyrelsen eller Civilstyrelsen om deres praksis.

Socialstyrelsens auditenhed vil desuden, som led i auditenhedens generelle opgave med at bidrage til socialtilsynenes systematiske, ensartede, uvildige og fagligt kompetent praksis, jf. de almindelige bemærkninger afsnit 2.11.1, og i sin løbende dialog med socialtilsynene have fokus også på socialtilsynenes opgave som fondstilsyn.

Selvejende institutioner, som ikke er i besiddelse af formue eller kapital, er ikke omfattet af socialtilsynets særlige tilsynsopgaver i forhold til tilbud oprettet som fonde, jf. § 15.

I de tilfælde, hvor en fond både har erhvervsdrift i form af drift af tilbud efter serviceloven og anden erhvervsdrift, og erhvervsdriften efter serviceloven udgør en begrænset del af fondes samlede erhvervsdrift, kan tilsynet med fonden være omfattet af erhvervsfondsloven, således at Erhvervsstyrelsen er fondsmyndighed. Det følger af § 4 i erhvervsfondsloven, at Erhvervsstyrelsen i tvivlstilfælde træffer afgørelse om, hvorvidt en fond er omfattet af erhvervsfondsloven. Dette vil også gælde i tilfælde, hvor fondens virksomhed ændrer karakter, eller forholdet mellem erhvervsdriften efter serviceloven og den øvrige erhvervsdrift ændrer sig, og socialtilsynet er i tvivl om, hvorvidt fonden fortsat er underlagt fondstilsyn efter socialtilsynslovens § 15.

I det tilfælde, hvor et tilbud oprettet som fond ophører med at drive et tilbud, skal socialtilsynet orientere henholdsvis Civilstyrelsen eller Erhvervsstyrelsen om, at fonden ikke længere driver tilbud omfattet af socialtilsynet. I og med, at fonden ikke længere driver et tilbud, som er omfattet af socialtilsynet, har socialtilsynet dermed ikke længere beføjelser som tilsynsmyndighed over for fonden.

Tilsynet med tilbud oprettet som fonde, jf. socialtilsynslovens § 15 er et legalitetstilsyn. Det betyder, at socialtilsynet tager stilling til, om fonden drives i overensstemmelse med lovgivningen og vedtægten. Socialtilsynet skal således ikke vurdere hensigtsmæssigheden af ledelsens forretningsmæssige dispositioner.

Med præciseringerne af socialtilsynets særlige tilsynsopgaver i forhold til tilbud oprettet som fonde og af Civilstyrelsens beføjelser som permutationsmyndighed får socialtilsynets fondstilsyn en så betryggende karakter, at fondene vil være undtaget fra fondsloven og erhvervsfondsloven, uden at Civilstyrelsen henholdsvis Erhvervsstyrelsen i hvert enkelt tilfælde skal tage stilling hertil. Det betyder, at fondene ikke er underlagt tilsyn fra Civilstyrelsen henholdsvis Erhvervsstyrelsen.

De ændringer af socialtilsynslovens § 15, som samlet fremgår af forslaget § 1, nr. 19-24, betyder derfor, at tilbud omfattet af socialtilsynslovens § 4, stk. 1, som er oprettet som fonde, er undtaget fra fondsloven, jf. fondslovens § 1, stk. 1, nr. 6 eller nr. 7, og erhvervsfondsloven, jf. erhvervsfondslovens § 3, stk. 1, nr. 4, uden at fondsmyndighederne i hvert enkelt tilfælde skal tage stilling hertil.

At de nævnte tilbud er undtaget fra fondsloven eller erhvervsfondsloven, betyder, at fondene ikke skal opfylde de krav, der i øvrigt følger af de to fondslove. Tilbud, der er oprettet som fonde, er i stedet underlagt socialtilsynets godkendelse, jf. socialtilsynslovens §§ 5 og 6, og socialtilsynets driftsorienterede tilsyn, jf. socialtilsynslovens §§ 7-11 og 16-18. Socialtilsynet kan i den forbindelse efter en konkret vurdering stille et krav om, at tilbud oprettet som fond, helt eller delvist opfylder krav, der også fremgår af de to fondslove, hvis dette har betydning for driften i tilbuddet. Det indebærer, at socialtilsynet f.eks. kan stille krav om, at tilbud oprettet som fond har en fondskapital af en vis størrelse, hvis dette har betydning for tilbuddets økonomiske bæredygtighed.

Det foreslås endvidere præciseret i § 15, stk. 1, 2. pkt., at socialtilsynet skal angive i godkendelsen, at tilbuddet er lovligt etableret som fond. Dette skal allerede i dag fremgå af godkendelsen, jf. den gældende bestemmelse i socialtilsynslovens § 15, stk. 1.

Der henvises til de almindelige bemærkninger afsnit 2.3.

Til nr. 20

Det fremgår af den gældende bestemmelse i socialtilsynslovens § 15, stk. 2, at socialtilsynet godkender vedtægten for tilbud oprettet som fonde.

Med forslagets § 1, nr. 20, præciseres som en konsekvens af forslagets § 1, nr. 19, lovens § 15, stk. 2, således at socialtilsynet alene godkender vedtægten for de tilbud oprettet som fonde, der er godkendt af socialtilsynet efter socialtilsynslovens § 15.

Der henvises til de almindelige bemærkninger afsnit 2.3.

Til nr. 21

Det fremgår af den gældende bestemmelse i socialtilsynslovens § 15, stk. 4, at væsentlige vedtægtsændringer og opløsning af fonde skal godkendes af Civilstyrelsen efter socialtilsynets forudgående tilladelse. Bestemmelsen forstås efter praksis således, at også sammenlægning af flere fonde betragtes som en væsentlig vedtægtsændring, der kræver Civilstyrelsens godkendelse.

Med forslagets § 1, nr. 21, præciseres Civilstyrelsens rolle som permutationsmyndighed. Det præciseres således, at der med Civilstyrelsens godkendelse af væsentlige vedtægtsændringer er tale om, at Civilstyrelsen skal godkende ændring af vedtægtsbestemmelser om formål, uddelinger eller lignende. Det præciseres desuden, at Civilstyrelsen ikke blot skal godkende opløsning af en fond, men også i overensstemmelse med praksis skal godkende sammenlægning af flere fonde.

Ved væsentlige vedtægtsændringer forstås, som anført i bestemmelsen, vedtægtsændringer om formål, uddelinger, likvidation eller lignende. Der er ikke behov for, at både socialtilsynet, som er fondens tilsynsmyndighed, og Civilstyrelsen skal behandle enhver vedtægtsændring. I lighed med hvad der er gældende for øvrige fonde, er det blandt andet ved ændringer af formål og overskudsanvendelse, at Civilstyrelsens samtykke til vedtægtsændringen skal indhentes. Der skal ske en afvejning mellem på den ene side fondens stifters tilkendegivelser og intentioner med fonden og de bestemmelser, som vedtægten indeholder herom. Dette skal sammenholdes med det erhvervmæssige sigte af vedtægtsændringen. Civilstyrelsens samtykke skal i disse særlige tilfælde medføre en balance og sikker for, at de relevante myndigheder inddrages i forbindelse med væsentlige ændringer af bestemmelserne i vedtægten. Ændring af vedtægten skal være i fondens interesse.

Det præciseres endelig med bestemmelsen, at Civilstyrelsens godkendelse af væsentlige vedtægtsændringer, opløsning af fonden og sammenlægning af fonde kun skal gives efter socialtilsynets forudgående tilladelse. Det forudsættes, at socialtilsynet videresender sagen til Civilstyrelsen til godkendelse, efter at socialtilsynet har meddelt tilladelse hertil.

Der henvises til de almindelige bemærkninger afsnit 2.3.

Til nr. 22

Det fremgår af den gældende bestemmelse i socialtilsynslovens § 15, stk. 5, at socialtilsynets særlige tilsyn med tilbud, der er oprettet som fonde, som er undtaget fra lov om fonde og visse foreninger, omfatter tilsyn med,

- 1) om fondens økonomiske dispositioner er i overensstemmelse med vedtægterne og med grundlaget for godkendelsen, og
- 2) om fonden efterlever lovgivningens krav om regnskabsaflæggelse og revision.

Med forslagets § 1, nr. 22, suppleres fastsættelsen i socialtilsynslovens § 15, stk. 5, af socialtilsynets opgaver med et nyt stykke, der indsættes efter § 15, stk. 4. I det foreslåede nye stykke fastsættes, at bestyrel-

sen for tilbud etableret som fonde, der er godkendt af socialtilsynet efter § 5, stk. 1, kun med socialtilsynets samtykke må foretage eller medvirke til ekstraordinære dispositioner, som kan medføre risiko for, at vedtægten ikke kan overholdes, eller at fonden ikke fortsat vil kunne eksistere. Med ekstraordinære dispositioner menes dispositioner, som ikke er led i den daglige drift, og som på kortere eller længere sigt kan have betydning for fondskapitalen. Begrebet skal forstås i overensstemmelse med fondslovgivningen. Ekstraordinære dispositioner kan eksempelvis være køb og salg af fast ejendom, pantsætning, låneoptagelse eller låneomlægning.

Tilsynet med tilbud oprettet som fonde, jf. socialtilsynslovens § 15, er et legalitetstilsyn. Det betyder, at socialtilsynet tager stilling til, om ekstraordinære dispositioner er i overensstemmelse med lovgivningen og fondens vedtægt, men ikke, om dispositionen i sig selv er forsvarlig, lovlig eller ansvarspådragende for fonden.

Der henvises til de almindelige bemærkninger afsnit 2.3.1. og 2.3.2.

Til nr. 23

Det fremgår af den gældende bestemmelse i socialtilsynslovens § 15, stk. 5, at socialtilsynets tilsyn med tilbud, der er oprettet som fonde, der er undtaget fra fondsloven, omfatter tilsyn med dels, om fondens økonomiske dispositioner er i overensstemmelse med vedtægterne og grundlaget for godkendelsen, dels om fonden efterlever lovgivningens krav om regnskabsaflæggelse og revision.

Med forslagens § 1, nr. 23, første led, præciseres det i socialtilsynslovens § 15, stk. 5, at socialtilsynets særlige tilsyn med tilbud, der er oprettet som fonde, omfatter de tilbud oprettet som fonde, som socialtilsynet har godkendt efter socialtilsynslovens § 5, stk. 1. Der er således både tale om fonde, der er undtaget fra fondsloven, og fonde, der er undtaget fra erhvervsfondsloven, jf. den med lovforslagets § 1, nr. 19, foreslåede affattelse af socialtilsynslovens § 15, stk. 1.

Med forslagens § 1, nr. 23, andet led, præciseres det desuden i socialtilsynslovens § 15, stk. 5, at socialtilsynets opgaver efter socialtilsynslovens § 15 i forhold til tilbud oprettet som fonde supplerer de generelle opgaver, socialtilsynet som led i sit driftsorienterede tilsyn har i forhold til alle tilbud omfattet af socialtilsynsloven. Det følger af §§ 7-11, at socialtilsynet fører et driftsorienteret tilsyn med tilbuddene, herunder fører kontrol og indgår i dialog med tilbuddet, foretager tilsynsbesøg og træffer afgørelse om påbud og skærpet tilsyn, når forholdene i tilbuddet tilsiger det. Det følger af §§ 16-18, at tilbuddenes budget og regnskaber skal indgå i grundlaget for godkendelsen og i det driftsorienterede tilsyn

Der henvises til de almindelige bemærkninger afsnit 2.3.

Til nr. 24

Pligten for tilbud, der er omfattet af socialtilsynsloven, til at give socialtilsynet de nødvendige oplysninger som et led i socialtilsynets driftsorienterede tilsyn fremgår af den gældende bestemmelse i socialtilsynslovens § 12. Bestemmelsen omfatter dog ikke en pligt til at give socialtilsynet de særlige oplysninger, socialtilsynet har brug for, for at kunne varetage sine særlige tilsynsopgaver i forhold til tilbud oprettet som fonde.

Med forslagens § 1, nr. 24, foreslås det derfor som noget nyt at indsætte en bestemmelse i form af en ny § 15, stk. 8, der fastsætter, at tilbud oprettet som fonde efter anmodning fra socialtilsynet eller af egen drift skal give socialtilsynet de oplysninger, der er nødvendige for, at socialtilsynet kan varetage sin tilsynsopgave med fondene. Oplysningspligten er central for sikringen af, at der kan føres et betryggende og effektivt fondstilsyn, og svarer i det væsentlige til de forpligtelser til at afgive oplysninger til fondsmyndighederne, som fremgår af erhvervsfondslovens § 24, stk. 3, og fondslovens § 37, stk. 1.

Der kan f.eks. være tale om oplysninger om ekstraordinære dispositioner og om nye bestyrelsesmedlemmers forhold til stifter.

Tilbud, der er oprettet som fonde, har herunder pligt til at give oplysninger om eventuel erhvervsdrift ud over driften af tilbud efter serviceloven, herunder om, hvis denne anden erhvervsdrift skifter karakter eller omfang. Dette er nødvendigt for at sikre, at tilbuddet, oprettet som fond, fortsat opfylder betingelserne for at være omfattet af fondstilsynet efter socialtilsynsloven § 15.

Oplysningerne efter den foreslåede § 15, stk. 8, skal gives efter anmodning fra socialtilsynene eller af egen drift.

Det foreslås desuden som noget nyt at indsætte en bestemmelse i form af en ny § 15, stk. 9, at social- og indenrigsministeren får bemyndigelse til at fastsætte nærmere regler om socialtilsynets særlige tilsynsopgaver i forhold til fondene. Der kan f.eks. blive tale om at fastsætte nærmere regler om særlige opgaver for revisionen af fondes regnskaber.

Bemyndigelsen vil, hvis det vurderes nødvendigt, blive anvendt til at fastsætte nærmere regler om socialtilsynets sagsbehandling i forhold til godkendelse af og tilsyn med tilbud oprettet som fonde.

Der henvises til de almindelige bemærkninger afsnit 2.3.

Til nr. 25

Det fremgår af den gældende bestemmelse i socialtilsynslovens § 16, stk. 1, at tilbud som nævnt i § 4, stk. 1, nr. 2-4, der søger om godkendelse, eller som er godkendt, som grundlag for godkendelsen og det driftsorienterede tilsyn skal udarbejde et budget for varetagelsen af opgaverne efter lov om social service, der skal godkendes af socialtilsynet.

Af den gældende bestemmelse i socialtilsynslovens § 16, stk. 3, fremgår det, at social- og indenrigsministeren kan fastsætte nærmere regler om udarbejdelse og godkendelse af budget.

Med lovforslagets § 1, nr. 25, foreslås det, at socialtilsynslovens § 16, stk. 1, 2 og 3, og overskriften hertil ændres rent sprogligt, således at udtrykket ”budget” ændres til ”årsbudget”. Herved præciseres det i socialtilsynsloven, at der er tale om et budget, der skal indsendes hvert år til socialtilsynet.

De nærmere regler om, hvornår budgettet hvert år skal indsendes til socialtilsynet, forudsættes som hidtil fastsat i socialtilsynsbekendtgørelsen. Som anført i de almindelige bemærkninger afsnit 2.6. er det hensigten at ændre tidspunktet for indsendelse af budgettet til socialtilsynet fra den 1. oktober til den 1. november.

Forslaget indebærer ikke indholdsmæssige ændringer.

Til nr. 26

Det følger af den gældende bestemmelse i socialtilsynslovens § 16, stk. 2, 1. pkt., at der for private koncerner og koncernlignende konstruktioner, jf. § 2, stk. 4, skal udarbejdes budget, både for de enkelte tilbud og for den samlede koncern, hvoraf bl.a. pengestrømmene mellem koncernens enkelte dele skal fremgå.

Af den gældende bestemmelse i socialtilsynslovens § 16, stk. 2, 2. pkt., fremgår, at det er en forudsætning for socialtilsynets godkendelse af budgettet, at afregninger mellem tilbuddet og andre enheder inden for koncernen sker på markedsvilkår.

Med lovforslagets § 1, nr. 26, foreslås det at præcisere i socialtilsynslovens § 16, stk. 2, 1. pkt., at der ikke er tale om, at der skal udarbejdes og godkendes budget for hele den samlede koncern, men at der alene skal udarbejdes en koncernnote, hvoraf bl.a. pengestrømmene mellem koncernens enkelte dele skal fremgå.

Således præciseres det, at det afgørende for socialtilsynet er gennemsigtigheden i koncernenes økonomiske dispositioner mellem eksempelvis moder- og datterselskab, og ikke indsigt i et eventuelt moderselskabs budgetmæssige poster. Socialtilsynet skal således kunne have indblik i det sociale tilbuds budget, og hvilke pengestrømme der bevæger sig mellem det sociale tilbud og andre dele af koncernen.

Forslaget indebærer således ikke indholdsmæssige ændringer.

Til nr. 27

Det følger af den gældende bestemmelse i socialtilsynslovens § 19, at klager over socialtilsynets afgørelse kan indbringes for Ankestyrelsen. Af § 72 i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område fremgår det, at det er udgangspunktet, at klager ikke tillægges opsættende virkning, at klager kun i nærmere fastsatte tilfælde tillægges opsættende virkning, og at klager over socialtilsynets afgørelse ikke er opregnet blandt de tilfældegrupper, hvor klagen tillægges opsættende virkning. Efter praksis kan Ankestyrelsen undtagelsesvis på ulovbestemt grundlag tillægge en klage opsættende virkning.

Det indebærer, at socialtilsynets afgørelser om ophør af godkendelse af et tilbud som udgangspunkt har retsvirkning, indtil Ankestyrelsen har truffet afgørelse i klagesagen.

Med lovforslagets § 1, nr. 27, foreslås det, at der som stk. 2 i socialtilsynslovens § 19 indsættes en bestemmelse, hvorefter klager over socialtilsynets afgørelse om ophør af godkendelsen af et tilbud i udgangspunktet har opsættende virkning, med mindre der er helt særlige forhold, som gør det påkrævet, at afgørelsen alligevel skal have retsvirkning straks.

Det forhold, at klagen over socialtilsynets afgørelse har opsættende virkning, vil indebære, at afgørelsen om ophør af godkendelse af et tilbud først får retsvirkning fra det tidspunkt, hvor klagefristen er udløbet, uden at der er indgivet en klage. Dette er gældende uanset, at tilbuddet eventuelt har tilkendegivet, at det ikke vil benytte sig af klageadgangen. Dette indebærer, at det tilbud, hvis godkendelse efter socialtilsynets afgørelse skal ophøre, kan fortsætte sin virksomhed og optage nye beboere, indtil Ankestyrelsen har truffet afgørelse i klagesagen.

At en klage over socialtilsynets afgørelse om ophør af godkendelse af tilbud i udgangspunktet har opsættende virkning, sker automatisk, uden at socialtilsynet først skal træffe afgørelse om at tillægge klagen opsættende virkning.

I visse situationer kan der imidlertid være særlige forhold, der gør det påkrævet, at socialtilsynet eller Ankestyrelsen træffer afgørelse om at ophæve den opsættende virkning, så tilbuddets godkendelse ophører straks. Socialtilsynets afvejning af, hvorvidt den opsættende virkning skal ophæves, skal være konkret og individuel i forhold til de konkrete omstændigheder ved det pågældende tilbud. Der indgår flere forskellige momenter i afvejningen, og der opstilles ikke en udtømmende liste af faktorer, som skal indgå. Dog vil begrundelsen for afgørelsen om ophør af godkendelsen indgå i vurderingen, ligesom hensynet til tilbuddets drift skal sammenholdes med de tilknyttede borgers trivsel.

Hvis det for eksempel fremgår, at de borgere, som er tilknyttet tilbuddet, er i fare, vil hensynet til borgernes sikkerhed tale for, at der skal træffes afgørelse om, at afgørelsen om ophør af godkendelse ikke skal tillægges opsættende virkning.

Det kan eksempelvis være tilfældet, hvor borgerne udsættes for overgreb, eller hvor tilbuddets økonomi er så uforsvarligt administreret, at der ikke er råd til borgerens basale fornødenheder.

Hvis det i sådanne situationer vurderes at være nødvendigt, at afgørelsen om ophør af godkendelsen straks får retsvirkning, vil socialtilsynet samtidig med, at socialtilsynet træffer selve afgørelsen om ophør, også kunne træffe en afgørelse om, at en klage ikke medfører, at afgørelsens virkning udsættes. Det vil

sige, at socialtilsynet kan beslutte, at der ikke er opsættende virkning, og tilbuddet dermed ikke kan forsette driften i perioden, indtil Ankestyrelsen har truffet afgørelse i sagen.

Socialtilsynets afgørelse om at iværksætte afgørelsen straks, dvs. om at ophæve den opsættende virkning af en klage, kan træffes samtidig med selve afgørelsen om ophør af godkendelsen af et tilbud. Socialtilsynet og Ankestyrelsen kan også efter selve afgørelsen om ophør af godkendelsen af et tilbud træffe afgørelse om at iværksætte afgørelsen straks. Da der er tale om helt særlige omstændigheder, som gør det påkrævet, at tilbuddets godkendelse bringes til ophør med det samme, kan en klage over socialtilsynets afgørelse om at ophæve den opsættende virkning ikke indbringes særskilt for Ankestyrelsen.

I de helt særlige tilfælde, hvor det træffes beslutning om, at selve afgørelsen om ophør af godkendelsen af et tilbud skal iværksættes straks, forudsættes, at Ankestyrelsen har fokus på at behandle klagen over selve afgørelsen om ophør af godkendelsen med den fornødne hurtighed.

Den foreslåede bestemmelse om adgang til i særlige tilfælde at træffe afgørelse om at iværksætte afgørelsen straks giver ikke mulighed for at træffe afgørelser om delvis opsættende virkning, således at tilbuddet alene kan fortsætte sin virksomhed i forhold til de beboere, der på tidspunktet for socialtilsynets afgørelse om ophør af godkendelsen var optaget på tilbuddet.

Den foreslåede bestemmelse om opsættende virkning gælder kun for klager til Ankestyrelsen over socialtilsynets afgørelser om ophør af en godkendelse efter socialtilsynslovens § 5, stk. 7. Klager over socialtilsynenes øvrige afgørelser efter socialtilsynsloven, får derimod ikke opsættende virkning, men følger den almindelige hovedregel i § 72 i lov retssikkerhed og administration på det sociale område, jf. ovenfor.

Det forudsættes, som hidtil, at det kun er de myndigheder og tilbud, der er adressater for socialtilsynets afgørelse, der har den fornødne direkte, væsentlige og individuelle interesse i at klage til Ankestyrelsen over socialtilsynets afgørelse.

Det er både Ankestyrelsen og socialtilsynet, der efter socialtilsynets afgørelse om ophør af godkendelse efter den foreslåede § 19, stk. 2, i socialtilsynsloven kan træffe afgørelse om at iværksætte socialtilsynets afgørelse om ophør af godkendelse straks. Hver af disse myndigheder kan uafhængigt af den anden træffe afgørelse om at iværksætte socialtilsynets afgørelse om ophør af godkendelse straks. Det forudsættes, at begge myndigheder orienterer hinanden, såfremt den ene har truffet afgørelse om at iværksætte socialtilsynets afgørelse om ophør af godkendelse straks.

Det forudsættes, at Ankestyrelsen alene anvender sin beføjelse til efterfølgende at træffe afgørelse om at iværksætte socialtilsynets afgørelse om godkendelse straks, hvis Ankestyrelsen bliver gjort opmærksom på særlige forhold, efter at sagen er indbragt for Ankestyrelsen.

Socialtilsynet skal registrere på Tilbudsportalen, hvis det driftsorienterede tilsyn har ført til en afgørelse om ophør af et tilbuds godkendelse, jf. socialtilsynslovens § 22, stk. 2, nr. 3, uanset at socialtilsynets afgørelse er indbragt for Ankestyrelsen og har opsættende virkning. Det er samtidig hensigten at foretage de fornødne tilpasninger af Tilbudsportalen, så det fremgår, at tilbud, hvis klage over en afgørelse om ophør er tillagt opsættende virkning af socialtilsynet eller Ankestyrelsen, stadig kan indgå i den kommunale forsyning og figurere på Tilbudsportalen.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger afsnit 2.9. om opsættende virkning.

Til nr. 28

Det følger af den gældende bestemmelse i socialtilsynslovens § 24, stk. 1, at Socialstyrelsen løbende følger praksis i socialtilsynene og herunder foretager stikprøver og understøtter udførelsen af godkendes- og tilsynsopgaven med relevant vejledning og materiale m.v. Socialstyrelsen udarbejder en årlig rapport om socialtilsynenes virksomhed.

Socialstyrelsen skal løbende følge praksis i socialtilsynene og herunder bidrage til at socialtilsynene udvikler en systematisk, ensartet, uvildig og faglig kompetent praksis. Socialstyrelsens understøttende rolle i forhold til socialtilsynene betegnes ”auditfunktionen”. Det fremgår af forarbejderne til socialtilsynsloven, at auditfunktionen blandt andet indebærer, at Socialstyrelsen skal understøtte socialtilsynene med vejledning og redskaber og materialer af relevans for varetagelsen af godkendelses- og tilsynsopgaven.

Med lovforslagets § 1, nr. 28, foreslås det, at det præciseres i socialtilsynslovens § 24, stk. 1, at Socialstyrelsen som led i sin auditfunktion, ud over at følge praksis i socialtilsynene og herunder foretage stikprøver og understøtte udførelsen af godkendelses- og tilsynsopgaven, deltager i tilsynsbesøg og gennemfører faglige undersøgelser.

Således vil det fremgå af bestemmelsen, at Socialstyrelsen, uden at det enkelte socialtilsyn skal give samtykke hertil, og uanset at det enkelte socialtilsyn måtte protestere herimod, har ret til at deltage i tilsynsbesøg og gennemføre faglige undersøgelser i alle de fem socialtilsyn. Formålet med denne adgang for Socialstyrelsen er gennem tilsynsbesøg og faglige undersøgelser at understøtte udviklingen af en systematisk, ensartet, uvildig og faglig kompetent praksis i de fem tilsyn, der er et afgørende formål med socialtilsynets virksomhed.

Faglige undersøgelser kan bl.a. være auditforløb, hvis formål er at understøtte det enkelte socialtilsyns praksis og læring samt at fremme en fælles tilsynspraksis og ensartethed i sagsbehandling og fortolkning af det grundlæggende regelsæt på tværs af socialtilsynene. Med auditmetoden gives ledere og tilsynskon konsulenter mulighed for at evaluere deres tilsynspraksis gennem en systematisk refleksion og vurdering af en række forløb i et bagudrettet perspektiv.

Det forudsættes fortsat i forbindelse med både tilsynsbesøg og auditforløb, at socialtilsynet enten indhenter samtykke fra involverede borgere til, at Socialstyrelsen bliver bekendt med personfølsomme oplysninger, eller at skriftligt materiale anonymiseres.

Der henvises til de almindelige bemærkninger afsnit 2.11. om Socialstyrelsens auditfunktions rolle og kompetencer.

Til § 2

Til nr. 1 og 2

Lovforslagets § 2, nr. 1 og 2, er konsekvensændringer som følge af, at der ved lovforslagets § 2, nr. 3, foreslås indsat et nummer 7 i servicelovens § 66, stk. 1.

Til nr. 3

Det fremgår af den gældende bestemmelse i servicelovens § 66, stk. 1, at anbringelsessteder for børn og unge kan være plejefamilier, kommunale plejefamilier, netværksplejefamilier, egne værelser, kollegier eller kollegielignende opholdssteder, opholdssteder for børn og unge eller døgninstitutioner.

Den gældende bestemmelse i servicelovens § 66, stk. 1, opremser udtømmende de typer af anbringelsessteder, der kan anvendes til anbringelse af børn og unge efter servicelovens § 52, stk. 3, nr. 7.

Med lovforslagets § 2, nr. 3, præciseres det i et nyt § 66, stk. 1, nr. 7, i serviceloven, at efterskoler, frie fagskoler og frie grundskoler med kostafdeling kan anvendes som anbringelsessteder som en særskilt type anbringelsessted. Skolerne har hidtil været godkendt som enten opholdssted efter § 66, stk. 1, nr. 5, eller som døgninstitution efter § 66, stk. 1, nr. 6.

Det er hensigten at ændre tilbudsportalsbekendtgørelsen, jf. bekendtgørelse nr. 1648 af 15. december 2015, således at også efterskoler, frie fagskoler og frie grundskoler med kostafdeling, der er omfattet af den foreslåede bestemmelse i servicelovens § 66, stk. 1, nr. 7, skal fremgå af Tilbudsportalen.

Der er med ændringen tale om en præcisering. Forslaget indebærer ikke indholdsmæssige ændringer.

Der henvises til de almindelige bemærkninger afsnit 2.2. om efterskoler, frie fagskoler og frie grundskoler med kostafdeling, der anvendes til anbringelse af børn og unge.

Til nr. 4

Det fremgår af den gældende bestemmelse i servicelovens § 66, stk. 2, at det er en betingelse for, at der kan træffes afgørelse om anbringelse af børn og unge efter servicelovens § 52, stk. 3, nr. 4, 5 eller 7, i et anbringelsessted, at anbringelsesstedet er konkret godkendt af den anbringende kommune efter servicelovens § 66 a, stk. 1, nr. 2, stk. 2 eller 6, eller generelt godkendt efter socialtilsynslovens § 5.

Med lovforslagets § 2, nr. 4, præciseres det i servicelovens § 66, stk. 2, som en konsekvens af forslagets § 2, nr. 3, at der i forhold til efterskoler, frie fagskoler og frie grundskoler med kostafdeling, der anvendes til anbringelse af børn og unge, gælder samme krav som i forhold til de øvrige anbringelsessteder, der er nævnt i servicelovens § 66, stk. 2.

Efterskoler, frie fagskoler og frie grundskoler med kostafdeling, der anvendes til anbringelse af børn og unge, skal således som udgangspunkt enten være konkret godkendt som anbringelsessted i forhold til et eller flere nærmere angivne børn eller unge af den anbringende kommune efter servicelovens § 66 a, stk. 1, nr. 2, stk. 2 eller 6, eller være generelt godkendt efter socialtilsynslovens § 5 af vedkommende socialtilsyn.

Bestemmelsen skal sammenholdes med den foreslåede undtagelse i servicelovens § 66 a, stk. 7, for efterskole, en fri fagskole eller en fri grundskole med kostafdeling med 8 pladser eller derunder til anbringelse af børn eller unge efter servicelovens § 52, stk. 3, nr. 7.

Der henvises til lovforslagets § 2, nr. 5.

Der henvises til de almindelige bemærkninger afsnit 2.2. om efterskoler, frie fagskoler og frie grundskoler med kostafdeling, der anvendes til anbringelse af børn og unge.

Til nr. 5

Efterskoler, frie fagskoler og frie grundskoler med kostafdeling, der anvendes til anbringelse af børn og unge efter den gældende bestemmelse i servicelovens § 66, stk. 1, nr. 5 og 6, er i dag omfattet af socialtilsynet, uanset hvor mange pladser skolen har godkendt til anbringelse.

Med lovforslagets § 2, nr. 5, foreslås det, at der indsættes et nyt stykke 7 i servicelovens § 66 a, der som noget nyt fastsætter, at hvis en efterskole, en fri fagskole eller en fri grundskole med kostafdeling har 8 pladser eller derunder til anbringelse af børn eller unge efter servicelovens § 52, stk. 3, nr. 7, skal den enkelte plads være godkendt som konkret egnet i forhold til det pågældende barn eller den pågældende unge af kommunalbestyrelsen i den anbringende kommune. Det er således den anbringende/visiterende kommune, der godkender pladsen til anbringelse samtidig med anbringelsen. Dette indebærer, at der i dette tilfælde ikke stilles krav om en generel godkendelse af socialtilsynet.

Bestemmelsen indebærer endvidere, at hvis en efterskole, en fri fagskole eller en fri grundskole med kostafdeling har 9 pladser eller derover til anbringelse af børn eller unge efter servicelovens § 52, stk. 3, nr. 7, skal skolen således være generelt godkendt efter socialtilsynslovens § 5 af vedkommende socialtilsyn, der også skal føre driftsorienteret tilsyn hermed, jf. den i lovforslagets § 2, nr. 4, foreslåede præcisering af servicelovens § 66, stk. 2. Dette indebærer, at der i dette tilfælde ikke stilles krav om en konkret godkendelse af den enkelte plads af den anbringende kommune, jf. servicelovens § 66, stk. 2.

Hvis eksempelvis en efterskole er klar over, at skolen ønsker at blive godkendt til 9 eller flere pladser, skal skolen ansøge om at blive godkendt af socialtilsynet. Det samme gør sig gældende, hvis skolen allerede er godkendt til 8 pladser, men ønsker en eller flere ekstra pladser.

Skolen kan være godkendt af socialtilsynet til 9 eller flere pladser uden at have børn eller unge anbragt på skolen. Det følger dog af socialtilsynslovens § 5, stk. 8, at en godkendelse bortfalder, hvis tilbuddet ikke har været benyttet til det godkendte formål i en sammenhængende periode på 2 år.

I det tilfælde, hvor skolen ikke er godkendt af socialtilsynet til 9 eller flere pladser, og kommunen efterfølgende ønsker at benytte 9 eller flere pladser på skolen, skal skolen for så vidt angår den 9. plads og pladserne derover være godkendt af socialtilsynet i overensstemmelse med § 5 i lov om socialtilsyn for at kunne indgå i kommunens forsyning, jf. servicelovens § 4, stk. 3. Såfremt der er tale om et akut behov for at placere en borger, og der ikke kan findes et egnet godkendt tilbud, kan et tilbud dog i op til tre uger indgå i kommunens forsyning uden godkendelse, jf. servicelovens § 4, stk. 4, 1. pkt. Socialtilsynet orienteres om anvendelsen af det ikke-godkendte tilbud og kan, når særlige grunde taler for det, træffe afgørelse om, at det ikke-godkendte tilbud anvendes i yderligere tre uger, jf. servicelovens § 4, stk. 4, 2. pkt.

Hvis socialtilsynet finder, at skolen ikke er egnet som anbringelsessted med 9 eller flere pladser og dermed giver afslag på godkendelsen, kan socialtilsynet orientere den eller de anbringende kommune om evt. bekymrende forhold på skolen med henblik på kommunernes personrettede tilsyn med de op til 8 eksisterende pladser, jf. den i lovforslagets § 1, nr. 15, foreslåede bestemmelse i socialtilsynslovens § 10, stk. 3.

Det forudsættes, at efterskoler, frie fagskoler og frie grundskoler med kostafdeling med 9 pladser eller derover, der skal være generelt godkendt efter socialtilsynslovens § 5 af vedkommende tilsyn, som hidtil skal fremgå af Tilbudsportalen.

Der henvises til de almindelige bemærkninger afsnit 2.2. om efterskoler, frie fagskoler og frie grundskoler med kostafdeling, der anvendes til anbringelse af børn og unge.

Til nr. 6

Det følger af den gældende bestemmelse i servicelovens § 66 a, stk. 8, som med forslaget § 2, nr. 5, bliver stk. 9, at social- og indenrigsministeren kan fastsætte nærmere regler om godkendelse af og tilsyn med konkret godkendte plejefamilier, kommunale plejefamilier, netværksplejefamilier og egne værelser m.v., jf. servicelovens § 66 a, stk. 1, nr. 2 og 6, om grunduddannelse af, supervision til og efteruddannelse af plejefamilier, kommunale plejefamilier eller netværksfamilier, om faglig støtte til netværksplejefamilier og familier, der har adopteret et barn eller en ung, der tidligere har været anbragt i pleje i familien og om godtgørelse for netværksplejefamilier.

Det foreslås i lovforslagets § 2, nr. 6, som en konsekvens af, at der med lovforslagets § 2, nr. 5, indsættes et nyt § 66 a, stk. 7, i serviceloven om konkret godkendelse af højst 8 pladser på efterskoler, frie fagskoler eller frie grundskoler med kostafdeling, at bemyndigelsesbestemmelsen i servicelovens § 66 a, stk. 8, også kommer til at omfatte konkret godkendte anbringelsespladser på efterskoler, frie fagskoler og frie grundskoler med kostafdeling, jf. servicelovens § 66 a, stk. 7.

Der henvises til de almindelige bemærkninger afsnit 2.2. om efterskoler, frie fagskoler og frie grundskoler med kostafdeling, der anvendes til anbringelse af børn og unge.

Til § 3

Det foreslås i lovforslagets § 3, stk. 1, at de med denne ændringslov foreslåede ændringer af socialtilsynsloven træder i kraft den 1. januar 2017.

Det betyder generelt, at de afgørelser og beføjelser, der træffes henholdsvis udøves af socialtilsynet i medfør af socialtilsynsloven efter lovens ikrafttræden, træffes henholdsvis udøves efter socialtilsynsloven med de ændringer, der følger af denne lov, uanset om de forhold, der begrundes af afgørelsen, var til stede før lovens ikrafttræden.

Forslagets § 1, nr. 3, betyder, at et tilbud, hvor de øvrige betingelser efter socialtilsynslovens § 4, stk. 1, nr. 3, er opfyldt, som noget nyt inden for rammerne af den ved lovforslagets § 4, stk. 1, foreslåede overgangsordning vil være omfattet af socialtilsynet, hvis hjælpen efter serviceloven leveres til borgeren i en bolig, der er omfattet af lov om leje. Tilbud, der er oprettet inden lovens ikrafttræden, vil fra og med lovens ikrafttræden være omfattet af socialtilsynet og vil skulle godkendes af socialtilsynet inden for en overgangsperiode, jf. nærmere lovforslagets § 4, stk. 2.

For efterskoler, frie fagskoler og frie grundskoler med kostafdeling uanset antallet af pladser til anbringelse af børn og unge efter servicelovens § 52, stk. 3, nr. 7, betyder den ved forslagets § 1, nr. 8, foretagne ændring af socialtilsynslovens § 6, stk. 4, at disse skoler efter lovens ikrafttræden ikke er omfattet af socialtilsynets tilsyn med skolens organisation, ledelse og økonomi.

Den ved forslagets § 1, nr. 13, foreslåede adgang til en mere fleksibel fastsættelse af perioden for et skærpet tilsyn gælder for alle afgørelser om skærpet tilsyn, socialtilsynet træffer efter lovens ikrafttræden, uanset om de forhold, der begrundes af afgørelsen, var til stede før lovens ikrafttræden.

Den ved forslagets § 1, nr. 14, foreslåede nye betingelse for udstedelse af påbud gælder for alle påbud, socialtilsynet træffer efter lovens ikrafttræden, uanset om de forhold, der begrundes af afgørelsen, var til stede før lovens ikrafttræden.

Den ved forslagets § 1, nr. 15, lovfæstede adgang for socialtilsynet til at orientere den visiterende/anbringende kommune om bekymrende forhold for den enkelte borger i tilbuddet gælder for alle orienteringer, socialtilsynet måtte afgive efter lovens ikrafttræden, uanset om de forhold, der begrundes af orienteringen, var til stede før lovens ikrafttræden.

Den ved forslagets § 1, nr. 16, foreslåede nye adgang for borgere til at samtykke i hel eller delvis ophævelse af anonymiteten ved henvendelse til socialtilsynet om bekymrende forhold i tilbuddet gælder også for henvendelser, borgeren har afgivet til socialtilsynet inden lovens ikrafttræden.

Den ved forslagets § 1, nr. 22, foreslåede nye adgang for socialtilsynet til at samtykke i ekstraordinære dispositioner, bestyrelsen for fonde, socialtilsynet har godkendt som tilbud, gælder kun dispositioner, fonden foretager efter lovens ikrafttræden.

Den ved forslagets § 1, nr. 24, foreslåede adgang for socialtilsynet til at afkræve fonde, socialtilsynet har godkendt som tilbud, de nødvendige oplysninger gælder også oplysninger vedrørende forhold, der var til stede før lovens ikrafttræden.

Klager til Ankestyrelsen over socialtilsynets afgørelser får automatisk opsættende virkning efter socialtilsynsloven § 19, stk. 2, som den fremgår af forslagets § 1, nr. 27, hvis klagen indgives efter lovens ikrafttræden. Om klager indgivet før lovens ikrafttræden henvises til lovforslagets § 4, stk. 2.

Den ved forslagets § 1, nr. 28, lovfæstede adgang for Socialstyrelsen til, som led i deres opgaver som auditfunktion, at deltage i tilsynsbesøg og gennemføre faglige undersøgelser gælder for alle faglige undersøgelser og tilsynsbesøg, der foretages efter lovens ikrafttræden, uanset om de forhold, der begrundes af orienteringen, var til stede før lovens ikrafttræden.

For efterskoler, frie fagskoler og frie grundskoler med kostafdeling med 8 pladser eller derunder til anbringelse af børn og unge efter servicelovens § 52, stk. 3, nr. 7, som ved lovens ikrafttræden er godkendt

som generelt egnet, betyder forslaget § 2, nr. 5, at godkendelsen efter lovens ikrafttræden ikke længere har virkning, og at disse skoler efter lovens ikrafttræden ikke er omfattet af driftsorienteret tilsyn fra socialtilsynet.

Til § 4

Til stk. 1

Af den gældende bestemmelse i socialtilsynslovens § 4, stk. 1, nr. 3, fremgår det, at socialtilsynet fører tilsyn med og godkender tilbud i form af hjælp og støtte efter servicelovens §§ 83-87, 97, 98 og 102, når tilbuddet leveres til beboere i plejeboliger eller lignende boligformer efter andre bestemmelser end nævnt i nr. 2, hvor borgeren er visiteret af kommunalbestyrelsen til ophold i boligen, dog ikke friplejeboliger, hjælpen udgår fra servicearealer knyttet til boligerne og ydes af et fast ansat personale, tilbuddet til beboerne i væsentligt omfang omfatter støtte efter § 85 i lov om social service, og tilbuddets målgruppe er personer, der har ophold i boligen på grund af nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller særlige sociale problemer.

Med lovforslagets § 1, nr. 3, foreslås socialtilsynslovens § 4, stk. 1, nr. 3, ændret, således at betingelsen om, at kommunalbestyrelsen skal have visiteret borgeren til ophold i boligen, udgår. Hermed vil et tilbud, hvor de øvrige betingelser efter socialtilsynslovens § 4, stk. 1, nr. 3, er opfyldt, som noget nyt være omfattet af socialtilsynet, hvis hjælpen efter serviceloven leveres til borgeren i en bolig, der udlejes til borgeren i overensstemmelse med lov om leje. Dette gælder også tilfælde, hvor hjælpen efter serviceloven leveres til borgeren i en bolig, hvor kommunens udlejning til borgeren sker i overensstemmelse med lov om leje, forudsat at det i øvrigt efter lovgivningen er lovligt for kommunen at udleje boligen til borgeren.

Der kan rejses spørgsmål ved, om kommunerne har hjemmel til at oprette og drive denne type botilbudslignende tilbud, som ikke lever op til servicelovens og almenboliglovgivningens regler om etablering og drift af botilbud og boliger til personer med handicap og særlige sociale problemer.

Med lovforslagets § 4, stk. 1, foreslås der i *1. pkt.* indsat en overgangsbestemmelse, der indebærer, at tilbud i form af hjælp og støtte efter servicelovens §§ 83-87, 97, 98 og 102, hvor den bolig, der er knyttet til tilbuddet, udlejes af kommunalbestyrelsen til beboerne i overensstemmelse med lov om leje, og hvor tilbuddet er oprettet inden lovens ikrafttræden, kan godkendes af socialtilsynet efter socialtilsynslovens § 4, stk. 1, nr. 3. Det er tilbuddets oprettelse, der er det afgørende for, om tilbuddet kan godkendes. Også i tilfælde, hvor de ydelser, der er knyttet til borgerens lejebolig, eller dele af beboersammensætningen skifter karakter undervejs, vil det være tilbuddets oprindelige oprettelse som tilbud, der er afgørende. Skifter hele beboersammensætningen karakter, må det oprindelige tilbud anses for ophørt, og et nyt tilbud vil ikke være omfattet af overgangsbestemmelsen.

Bestemmelsen indebærer, at tilbud, der opfylder de ovennævnte krav i socialtilsynslovens § 4, stk. 1, nr. 3, bortset fra at kommunen ikke har visiteret til bodelen, men i stedet har indgået en lejekontrakt omfattet af lov om leje med borgeren, i den bolig, hvor hjælpen eller støtten leveres, kan godkendes af socialtilsynet som tilbud efter socialtilsynslovens § 4, stk. 1, nr. 3, og indgå i kommunernes forsyning, hvis tilbuddene er oprettet inden lovens ikrafttræden.

Med lovforslagets § 4, stk. 1, foreslås der endvidere i *2. pkt.* indsat en ny bestemmelse, der indebærer, at kommunen kun kan udleje den bolig, der er knyttet til et kommunalt tilbud i form af hjælp og støtte efter §§ 83-87, 97, 98 og 102 i lov om social service, hvis det botilbudslignende tilbud er oprettet inden lovens ikrafttræden.

Det medfører, at de botilbudslignende tilbud, som er oprettet inden lovens ikrafttræden, og som socialtilsynet efter den foreslåede bestemmelse kan godkende som tilbud, i kraft af socialtilsynets godkendelse efter socialtilsynslovens § 4, stk. 1, nr. 3, lovligt kan udlejes af kommunalbestyrelsen til beboerne i overensstemmelse med lov om leje samt lovligt kan drives og anvendes af kommunerne og indgå i den kom-

munale forsyning uanset et eventuelt manglende hjemmelsgrundlag i lovgivningen i øvrigt for kommunalbestyrelsens udlejningsvirksomhed.

Bestemmelsen sikrer en overgangsordning, hvor de tilbud, der er oprettet inden lovens ikrafttræden, kan godkendes af socialtilsynet som tilbud omfattet af socialtilsynslovens § 4, stk. 1, nr. 3, og fortsat kan indgå i den kommunale forsyning, men samtidig medfører, at kommuner ikke fremover kan oprette botilbudslignende tilbud, hvor boligdelen udlejes til borgeren i overensstemmelse med lov om leje.

Bestemmelsen gør udtømmende op med de situationer, hvor der i tilknytning til en kommunalbestyrelses udlejning i overensstemmelse med lov om leje samtidig tilbydes hjælp og støtte efter servicelovens §§ 83-87, 97, 98 og 102 til beboerne. Det forudsættes således, jf. ordet ”kun”, at kommunalbestyrelsen ikke lovligt efter lov om leje kan udleje tilbud i form af hjælp og støtte efter servicelovens §§ 83-87, 97, 98 og 102 til beboerne, men må henvises til at benytte de botilbud, der er fastlagt i serviceloven og almenboligloven. Der henvises til de almindelige bemærkninger 2.1. om botilbudslignede tilbud etableret i boliger, der udlejes i overensstemmelse med lov om leje.

Til stk. 2

I lovforslagets § 4, stk. 2, foreslås det i *1. pkt.*, at botilbudslignende tilbud, som, jf. lovforslagets § 1, nr. 3, og § 4, stk. 1, bliver omfattet af socialtilsynet fra lovens ikrafttræden, og som var oprettet inden lovens ikrafttræden, skal godkendes efter reglerne i lov om socialtilsyn inden den 1. januar 2019. Godkendelsen skal ske på socialtilsynets eget initiativ eller efter ansøgning fra det enkelte tilbud, jf. den foreslåede bestemmelses *2. pkt.*

Efter den 1. januar 2019 vil ingen botilbudslignende tilbud, der var oprettet inden lovens ikrafttræden, således kunne anvendes af kommunalbestyrelsen uden socialtilsynets godkendelse.

Det foreslås desuden af den foreslåede bestemmelses *3. pkt.*, at socialtilsynets forpligtigelse til at føre driftsorienteret tilsyn træder i kraft ved lovens ikrafttræden uanset, om det enkelte botilbudslignende tilbud har været godkendt efter *1. pkt.*

Det foreslås endvidere i den foreslåede bestemmelses *4. pkt.*, at den besigtigelse, der finder sted i forbindelse med godkendelse af botilbudslignende tilbud efter reglerne i lov om socialtilsyn, i perioden fra lovens ikrafttræden indtil den 1. januar 2019, opfylder kravet om mindst ét årligt tilsynsbesøg efter § 7, stk. 3, i lov om socialtilsyn, i det pågældende år. Dette betyder, at hvis et botilbudslignende tilbud godkendes i januar 2017, er minimumskravet om et årligt tilsynsbesøg i perioden januar 2017 til januar 2018 opfyldt.

Begrundelsen herfor er, at der ved godkendelsen foretages en indgående undersøgelse og vurdering af det botilbudslignende tilbud. Hvis der i løbet af perioden indgår oplysninger til kommunen om bekymrende forhold i tilbuddet, skal socialtilsynet altid tilrettelægge tilsynet herefter, herunder ved besøg på tilbuddet. For allerede eksisterende botilbudslignende tilbud bør socialtilsynet have fokus på at forberede tilbuddene til at kunne leve op til de nye krav til godkendelse, som tilbuddene skal opfylde ved godkendelse senest den 1. februar 2019.

Bestemmelsen tager alene sigte på botilbudslignende tilbud, der var oprettet inden lovens ikrafttræden. Øvrige botilbudslignende tilbud, som søger godkendelse efter § 5 i lov om socialtilsyn, skal godkendes som normalt inden for den tidsramme, som socialtilsynet fastsætter for varetagelsen af socialtilsynsopgaven, og inden for rammerne af gældende lovgivning. Det forudsættes således, at kommunerne ikke selv efter den 1. januar 2017 opretter botilbudslignende tilbud, men anvender de botilbudsformer, der er fastsat i serviceloven og almenboligloven.

Til stk. 3

I lovforslagets § 4, stk. 3, foreslås det, at Ankestyrelsen efter anmodning kan tillægge klager til Ankestyrelsen over socialtilsynets afgørelser om ophør af godkendelse af et tilbud, der er indgivet til Ankestyrelsen inden lovens ikrafttræden, opsættende virkning.

Klager til Ankestyrelsen over socialtilsynets afgørelser om ophør af godkendelse får automatisk opsættende virkning efter socialtilsynsloven § 19, stk. 2, som den fremgår af forslagets § 1, nr. 27, hvis klagen indgives efter lovens ikrafttræden. Det følger af, at ændringsloven træder i kraft på dette tidspunkt og fra dette tidspunkt skal håndhæves af myndighederne. Er klagen til Ankestyrelsen over socialtilsynets afgørelse om ophør af godkendelse indgivet inden lovens ikrafttræden, bliver en sådan klage ikke omfattet af den foreslåede ændring og vil ikke få automatisk opsættende virkning.

For at sikre, at også verserende sager i Ankestyrelsen over socialtilsynets afgørelser om ophør af godkendelse kan få opsættende virkning, foreslås det, at Ankestyrelsen i sådanne tilfælde efter anmodning kan træffe afgørelse herom. Det forudsættes, at Ankestyrelsen i de tilfælde, hvor det er relevant at overveje opsættende virkning, og hvor der ikke foreligger særlige hensyn, som taler herimod, i almindelighed giver opsættende virkning.

Til § 5

Bestemmelsen fastlægger lovens territoriale gyldighedsområde.

Lovforslaget sammenholdt med gældende ret

Gældende formulering

Lovforslaget

§ 3. Socialtilsynet kan udbyde

- 1) konsulentbistand og undervisning relateret til socialtilsynets tilsynsfaglige, socialfaglige eller sundhedsfaglige viden til en kommune, en region eller et tilbud og
 - 2) udførelse af opgaver efter delegation fra det ansvarlige regionsråd, jf. § 5, stk. 7, i lov om social service, eller fra den ansvarlige kommunalbestyrelse, jf. § 148 a, stk. 4, i lov om social service.
- Stk. 2. ---*

§ 4. Socialtilsynet godkender og fører driftsorienteret tilsyn med følgende tilbud:

- 1) Plejefamilier og kommunale plejefamilier efter § 66, stk. 1, nr. 1 og 2, i lov om social service.
 - 2) Døgntilbud efter § 66, stk. 1, nr. 5 og 6, og §§ 107-110 i lov om social service samt stofmisbrugsbehandlingstilbud efter §§ 101 og 101 a i lov om social service.
 - 3) Tilbud i form af hjælp og støtte efter §§ 83-87, 97, 98 og 102 i lov om social service, når
 - a) tilbuddet leveres til beboere i plejeboliger eller lignende boligformer efter andre bestemmelser end nævnt i nr. 2, hvor borgeren er visiteret af kommunalbestyrelsen til ophold i boligen, dog ikke friplejeboliger,
 - b) hjælpen udgår fra servicearealer knyttet til boligerne og ydes af et fast ansat personale,
 - c) tilbuddet til beboerne omfatter i væsentligt omfang støtte efter § 85 i lov om social service og
 - d) tilbuddets målgruppe er personer, der har ophold i boligen på grund af nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller særlige sociale problemer.
 - 4) Alkoholbehandlingssteder efter sundhedslovens § 141.
- Stk. 2.---*

§ 5. Socialtilsynet træffer efter ansøgning afgørelse om godkendelse som generelt egnet af tilbud, som er nævnt i § 4, stk. 1, på baggrund af en vurdering

§ 1

I lov om socialtilsyn, jf. lovbekendtgørelse nr. 124 af 12. februar 2016, som ændret ved § 2 i lov nr. 647 af 8. juni 2016, foretages følgende ændringer:

1. I § 3, stk. 1, ændres »udbyde« til: »tilbyde«.

2. I § 4, stk. 1, nr. 2, ændres »nr. 5 og 6« til: »nr. 5-7, jf. dog § 66 a, stk. 7,«.

3. I § 4, stk. 1, nr. 3, litra a, udgår »hvor borgeren er visiteret af kommunalbestyrelsen til ophold i boligen, «.

4. I § 5, stk. 1, indsættes efter »ansøgning«: » og dialog med ansøger«, og »på bag-

af, om tilbuddet samlet set opfylder betingelserne for godkendelse, jf. §§ 6 og 12-18.

Stk. 2-6---

Stk. 7. Socialtilsynet kan træffe afgørelse om ophør af godkendelsen af et tilbud, hvis tilbuddet ikke længere opfylder betingelserne for godkendelse, jf. § 6.

Stk. 8. ---

§ 6. Det er en betingelse for godkendelse af tilbud, som er nævnt i § 4, stk. 1, at tilbuddet efter en samlet vurdering har den fornødne kvalitet.

Stk. 2. Tilbuddenes kvalitet vurderes inden for følgende temaer:

- 1) Uddannelse og beskæftigelse.
- 2) Selvstændighed og relationer.
- 3) Målgrupper, metoder og resultater.
- 4) Organisation og ledelse.
- 5) Kompetencer.
- 6) Økonomi.
- 7) Fysiske rammer.

Stk. 3. Social- og indenrigsministeren fastsætter nærmere regler om vurderingen af tilbuddenes kvalitet, herunder i form af opstilling af kriterier og indikatorer for hvert af kvalitetstemaerne, jf. stk. 2.

grund af en vurdering af, om« ændres til: »såfremt«.

5. I § 5, *stk. 7*, ændres »§ 6« til: »§ 5, stk. 1«.

6. I § 6, *stk. 2*, indsættes efter nr. 3 som nyt nummer:

»4) Sundhed og trivsel.«

Nr. 4 - 7 bliver herefter nr. 5 - 8.

7. I § 6, *stk. 2, nr. 4*, der bliver nr. 5, indsættes efter »og ledelse«: », jf. dog stk. 4«

8. I § 6, *stk. 2, nr. 6*, der bliver nr. 7, indsættes efter »Økonomi«: », jf. dog stk. 4«

9. I § 6 indsættes efter stk. 2 som nye stykker:

»*Stk. 3.* Ved vurderingen af, om de tilbud, som er nævnt i § 4, stk. 1, nr. 2 - 4, har den fornødne økonomiske kvalitet, jf. stk. 2, nr. 7, skal socialtilsynet tage stilling til, om:

- 1) tilbuddet er økonomisk bæredygtigt,
- 2) tilbuddets økonomi giver mulighed for den fornødne kvalitet i tilbuddet i forhold til prisen og i forhold til tilbuddets målgruppe, og
- 3) der er gennemsigtighed med tilbuddets økonomi.

Stk. 4. Hvis tilbuddet er omfattet af § 66, stk. 1, nr. 7, i lov om social service, fører socialtilsynet ikke tilsyn med tilbuddets organisation, ledelse og økonomi, jf. stk. 2, nr. 5 og 7, og §§ 13-18.«

Stk. 3 bliver herefter stk. 5.

10. I § 6, *stk. 3*, der bliver stk. 5, indsættes efter »regler om«: »det økonomiske tilsyn og«

§ 7. Socialtilsynet fører driftsorienteret tilsyn med tilbud, som er nævnt i § 4, stk. 1, for at sikre, at tilbuddene fortsat har den fornødne kvalitet, jf. § 6. Socialtilsynet skal som led i det driftsorienterede tilsyn både føre kontrol med forholdene i tilbuddet og indgå i dialog med tilbuddet, som skal bidrage til at fastholde og udvikle kvaliteten i tilbuddet.
Stk. 2. ---

§ 8. Socialtilsynet skal træffe afgørelse om skærpet tilsyn, når forholdene i det enkelte tilbud tilsiger det. Afgørelse om skærpet tilsyn træffes for 3 måneder ad gangen og oplyses på Tilbudsportalen. Som led i en afgørelse om skærpet tilsyn skal socialtilsynet udstede påbud, jf. stk. 2.
Stk. 2. Socialtilsynet kan træffe afgørelse om at udstede påbud, hvis overholdelse kan gøres til en betingelse for fortsat godkendelse. Socialtilsynet skal fastsætte en frist for et påbuds overholdelse.
Stk. 3. Social- og indenrigsministeren fastsætter nærmere regler om, hvornår der kan iværksættes skærpet tilsyn, og hvornår der kan gives påbud.

§ 10. ---
Stk. 2. ---

§ 11. ---
Stk. 2. ---
Stk. 3. ---

§ 12. Tilbud, der søger om godkendelse efter § 5, skal til brug for vurderingen af ansøgningen give

11. I § 7, *stk. 1, 1. pkt.*, indsættes efter »§ 6«: »», og opfylder betingelserne for godkendelse, jf. § 5, stk. 1.«

12. I § 7, *stk. 1, 2. pkt.*, ændres », som« til: »Dialogen«.

13. I § 8, *stk. 1, 2. pkt.*, indsættes efter »træffes for«: »en periode på højst«.

14. I § 8, *stk. 2, 1. pkt.*, indsættes efter »kan«: »», når forholdene i det enkelte tilbud giver anledning hertil,«.

15. I § 10 indsættes som *stk. 3*:
»*Stk. 3.* Socialtilsynet kan orientere den kommune, som har ansvar i henhold til lov om social service for den enkelte borgers ophold i tilbuddet, jf. §§ 9-9 b i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, hvis socialtilsynet bliver opmærksomt på bekymrende forhold vedrørende kommunens opgaver i forhold til den enkelte borger.«

16. I § 11 indsættes som *stk. 4*:
»*Stk. 4.* Den, der har henvendt sig anonymt til socialtilsynet om bekymrende forhold i tilbuddet, jf. stk. 1, kan over for socialtilsynet samtykke i, at socialtilsynet over for tilbuddet eller andre oplyser, at tilsynet har modtaget henvendelsen. Vedkommende kan samtykke i, at socialtilsynet over for tilbuddet eller andre oplyser navnet på den, der har rettet henvendelse. Vedkommende kan helt eller delvis samtykke i, at socialtilsynet over for tilbuddet eller andre videregiver henvendelsens indhold.«

socialtilsynet de faglige, organisatoriske og økonomiske oplysninger om tilbuddet, som socialtilsynet anmoder om.

Stk. 2. Tilbud, der er godkendt efter § 5, skal

1) af egen drift give socialtilsynet oplysninger om væsentlige ændringer i forhold til godkendelsesgrundlaget,

2) ---

§ 13. Private tilbud, som ikke er organiseret som enkeltmandsvirksomheder, skal have en vedtægt.

Stk. 2. ---

15. For tilbud etableret som fonde, der er undtaget fra lov om fonde og visse foreninger og lov om erhvervsdrivende fonde, skal godkendelsen angive, at opholdsstedet, botilbuddet eller behandlingstilbuddet er lovligt etableret som fond i henhold til lov om social service.

Stk. 2-6---

Stk. 2. Socialtilsynet godkender vedtægterne for tilbud oprettet som fonde.

Stk. 3. Vedtægterne kan godkendes, hvis der er en klar adskillelse mellem stifterens økonomi og fondens økonomi, og hvis socialtilsynet vurderer, at vedtægternes regler om anvendelse af fondens formue ved ophør er i overensstemmelse med fondens formål.

Stk. 4. Væsentlige vedtægtsændringer og opløsning af fonden skal godkendes af Civilstyrelsen.

Stk. 5. Socialtilsynets tilsyn med tilbud, der er oprettet som fonde, der er undtaget fra lov om fonde og visse foreninger, omfatter tilsyn med,

17. I § 12, *stk. 2, nr. 1*, ændres »i forhold til godkendelsesgrundlaget« til: »i forhold, der lå til grund for godkendelsen, jf. § 5, *stk. 1*«.

18. I § 13, *stk. 1*, indsættes efter »enkelmandsvirksomheder«: » eller interessentskaber«.

19. § 15, *stk. 1*, affattes således:

»§ 15. Socialtilsynet kan kun efter § 5, *stk. 1*, godkende tilbud omfattet af § 4, *stk. 1*, der er oprettet som fonde, og som er undtaget fra lov om fonde og visse foreninger og lov om erhvervsdrivende fonde, hvis tilbuddet er lovligt etableret som fond. Socialtilsynet skal angive i godkendelsen, jf. § 5, *stk. 1*, at tilbuddet er lovligt etableret som fond.«

20. I § 15, *stk. 2*, indsættes efter »fonde«: », der er godkendt af socialtilsynet efter § 5, *stk. 1*. «

21. I § 15, *stk. 4*, ændres »Væsentlige vedtægtsændringer og opløsning af fonden« til: »Ved væsentlige ændringer af vedtægtsbestemmelser, herunder om formål, uddelinger eller lignende, samt ved fondens sammenlægning eller opløsning«, og efter »Civilstyrelsen« indsættes: » efter socialtilsynets forudgående tilladelse«.

22. I § 15 indsættes efter *stk. 4* som nyt stykke:

»*Stk. 5.* Bestyrelsen for tilbud etableret som fonde, der er godkendt af socialtilsynet efter § 5, *stk. 1*, må kun med socialtilsynets samtykke foretage eller medvirke til ekstraordinære dispositioner, som kan medføre risiko for, at vedtægten ikke kan overholdes, eller at fonden ikke fortsat vil kunne eksistere.«

Stk. 5 og *6* bliver herefter *stk. 6* og *7*.

23. I § 15, *stk. 5*, der bliver *stk. 6*, ændres

- 1) om fondens økonomiske dispositioner er i overensstemmelse med vedtægterne og med grundlaget for godkendelsen, og
 - 2) om fonden efterlever lovgivningens krav om regnskabsaflæggelse og revision.
- Stk. 6.* Socialtilsynet underretter Civilstyrelsen, jf. stk. 4, om ophør af et tilbud etableret som fond.

Tilbuddenes budget

- § 16.** Tilbud som nævnt i § 4, stk. 1, nr. 2-4, der søger om godkendelse, eller som er godkendt, skal som grundlag for godkendelsen og det driftsorienterede tilsyn efter denne lov udarbejde et budget for varetagelsen af opgaverne efter lov om social service, der skal godkendes af socialtilsynet.
- Stk. 2.* For private koncerner og koncernlignende konstruktioner, jf. § 2, stk. 4, skal der udarbejdes budget, jf. stk. 1, både for de enkelte tilbud og for den samlede koncern, hvoraf bl.a. pengestrømmene mellem koncernens enkelte dele skal fremgå. Det er en forudsætning for godkendelse af budgettet, jf. stk. 1, at afregninger mellem tilbuddet og andre enheder inden for koncernen sker på markedsvilkår.
- Stk. 3.* ---

- § 19.** Socialtilsynets afgørelser efter denne lov kan påklages af de tilbud eller myndigheder, der er Adressater for socialtilsynets afgørelser, efter reglerne i kapitel 10 i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område.

- § 24.** Socialstyrelsen følger løbende praksis i socialtilsynene og foretager herunder stikprøver og understøtter udførelsen af godkendelses- og tilsynsopgaven med relevant vejledning og materiale m.v. Socialstyrelsen udarbejder en årlig rapport om socialtilsynenes virksomhed.
- Stk. 2.* ---

»der er undtaget fra lov om fonde og visse foreninger,« til: » der er godkendt af socialtilsynet efter § 5, stk. 1, «, og efter »omfatter« indsættes: »ud over socialtilsynets opgaver efter §§ 7-11 og §§ 16-18«.

- 24.** I § 15 indsættes som *stk. 8* og *9*:
»*Stk. 8.* Tilbud oprettet som fonde skal give socialtilsynet de oplysninger, der er nødvendige for, at socialtilsynet kan udføre sine opgaver efter stk. 1- 7.
Stk. 9. Social- og indenrigsministeren kan fastsætte nærmere regler om socialtilsynets særlige opgaver efter denne bestemmelse i forhold til tilbud oprettet som fonde.«
- 25.** I *overskriften* før § 16 og i § 16, *stk. 1* og *3*, ændres »budget« til: »årsbudget«, og i § 16, *stk. 2, 2. pkt.*, ændres »budgettet« til: »årsbudgettet«.
- 26.** I § 16, *stk. 2, 1. pkt.*, ændres »udarbejdes budget, jf. stk. 1, både for de enkelte tilbud og for den samlede koncern« til: »ud over årsbudget for de enkelte tilbud, jf. stk. 1, udarbejdes en koncernnote«.
- 27.** I § 19 indsættes som *stk. 2*:
»*Stk. 2.* Klage over socialtilsynets afgørelser om ophør af godkendelsen af et tilbud, jf. § 5, stk. 7, har opsættende virkning. Hvis særlige forhold gør det påkrævet, kan socialtilsynet eller Ankestyrelsen træffe afgørelse om at iværksætte afgørelsen straks. Afgørelsen efter 2. pkt. kan ikke indbringes for Ankestyrelsen.«
- 28.** I § 24, *stk. 1, 1. pkt.*, indsættes efter »foretager herunder stikprøver« til: », deltager i tilsynsbesøg og gennemfører faglige undersøgelser«.

§ 2

I lov om social service, jf. lovbekendtgørelse nr. 1284 af 17. november 2015, som ændret senest ved § 1 i lov nr. 647 af 8. juni 2016, foretages følgende ændringer:

§ 66. Anbringelsessteder for børn og unge kan være

- 1) plejefamilier,
- 2) kommunale plejefamilier,
- 3) netværksplejefamilier,
- 4) egne værelser, kollegier eller kollegielignende opholdssteder,
- 5) opholdssteder for børn og unge eller
- 6) døgninstitutioner, herunder delvis lukkede døgninstitutioner og delvis lukkede afdelinger på døgninstitutioner samt sikrede døgninstitutioner og særligt sikrede afdelinger.

Stk. 2. Det er en betingelse for, at der kan træffes afgørelse om anbringelse af børn og unge efter § 52, stk. 3, nr. 4, 5 eller 7, i et anbringelsessted, at anbringelsesstedet er godkendt efter § 66 a, stk. 1, nr. 2, stk. 2 eller 6, eller efter § 5 i lov om socialtilsyn.

Stk. 3. ---

§ 66 a. ---

Stk. 2-5---

Stk. 6. Egne værelser, kollegier eller kollegielignende opholdssteder, hvor den unge selv råder over sin egen bolig, jf. § 66, stk. 1, nr. 4, skal være godkendt som konkret egnede i forhold til den pågældende unge af kommunalbestyrelsen i den anbringende kommune.

Stk. 7. Kommunalbestyrelsens afgørelser efter stk. 1, nr. 2, og stk. 2, 2. pkt., kan påklages efter regler-

1. I § 66, stk. 1, nr. 5, ændres »eller« til: »,«.

2. I § 66, stk. 1, nr. 6, ændres ».« til: », eller«.

3. I § 66, stk. 1, indsættes som nr. 7:
»7) pladser på efterskoler, frie fagskoler og frie grundskoler med kostafdeling.«

4. I § 66, stk. 2, ændres »2 eller 6« til: »2, 6 eller 7«.

5. I § 66 a indsættes efter stk. 6 som nyt stykke:
»Stk. 7. Har en efterskole, en fri fagskole eller en fri grundskole med kostafdeling eller derunder til anbringelse af børn eller unge efter § 52, stk. 3, nr. 7, skal den enkelte plads være godkendt som konkret egnet i forhold til det pågældende barn eller den pågældende unge af kommunalbestyrelsen i den anbringende kommune.«
Stk. 7 og 8 bliver herefter stk. 8 og 9.

ne i kapitel 10 i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område. Afgørelser efter stk. 2, 1. pkt., og stk. 6 kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed.

Stk. 8. Social- og indenrigsministeren kan fastsætte nærmere regler om godkendelse af og tilsyn med plejefamilier, kommunale plejefamilier, netværksplejefamilier og egne værelser m.v., jf. stk. 1, 2 og 6, om grunduddannelse og supervision til og efteruddannelse af plejefamilier, kommunale plejefamilier og netværksplejefamilier, om faglig støtte til netværksplejefamilier og familier, der har adopteret et barn eller en ung, der tidligere har været anbragt i pleje i familien, jf. stk. 3-5, og om godtgørelse for samt beregning og regulering af tabt arbejdsfortjeneste, jf. stk. 2, 2. pkt., til netværksplejefamilier.

6. I § 66 a, stk. 8, der bliver stk. 9, ændres » og egne værelser m.v., jf. stk. 1, 2 og 6« til: »; egne værelser m.v. og konkret godkendte pladser på efterskoler, frie fagskoler eller frie grundskoler med kostafdeling, jf. stk. 1, 2, 6 og 7«.

§ 3

Loven træder i kraft den 1. januar 2017.

§ 4

Stk. 1. Kommunale tilbud i form af hjælp og støtte efter §§ 83-87, 97, 98 og 102 i lov om social service, hvor den bolig, der er knyttet til tilbuddet, udlejes af kommunalbestyrelsen til beboerne i overensstemmelse med lov om leje, og hvor tilbuddet er oprettet inden lovens ikrafttræden, kan godkendes efter § 4, stk. 1, nr. 3. Kommunalbestyrelsen kan kun udleje den bolig, der er knyttet til et kommunalt tilbud i form af hjælp og støtte efter §§ 83-87, 97, 98 og 102 i lov om social service, hvis tilbuddet er oprettet inden lovens ikrafttræden.

Stk. 2. Botilbudslignende tilbud, som, jf. § 1, nr. 3 og § 4, stk. 1, bliver omfattet af socialtilsynet fra lovens ikrafttræden, og som var oprettet inden lovens ikrafttræden, skal godkendes efter reglerne i lov om socialtilsyn inden den 1. februar 2019. Godkendelsen skal ske på socialtilsynets eget initiativ eller efter ansøgning fra det enkelte botilbudslignende tilbud. Tilbudene er underlagt driftsorienteret tilsyn, jf. § 7 i lov om socialtilsyn, fra lovens ikrafttræden. Den besigtigelse, der finder sted i forbindelse med godkendelse af behandlingssteder efter reglerne i lov om socialtilsyn i perioden fra lovens ikrafttræden indtil den 1. februar 2019, indebærer, at der ikke skal gennemføres et tilsynsbesøg i det pågældende år, jf. § 7, stk. 3, i lov om socialtilsyn.

Stk. 3. Ankestyrelsen kan efter anmodning tillægge klage over socialtilsynets afgørelser om ophør af godkendelsen af et tilbud, jf. § 1, nr. 27, der er indgivet inden lovens ikrafttræden, opsættende virkning.

§ 5

Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland.

UDKAST